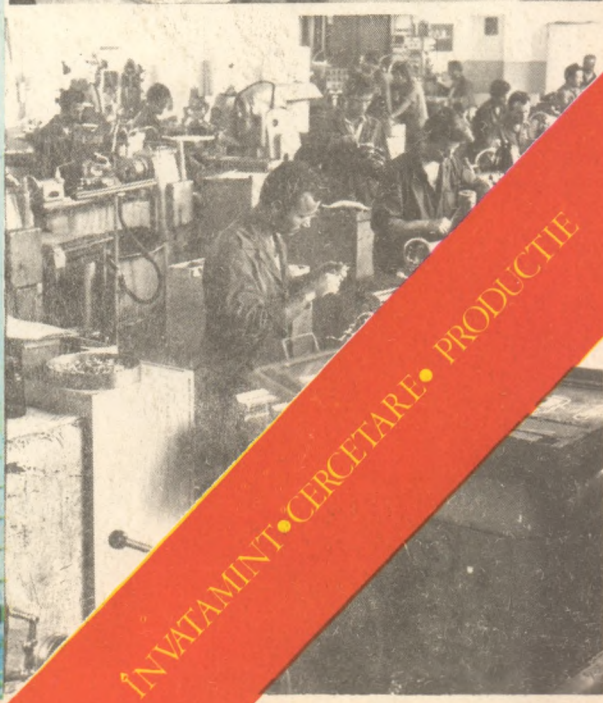
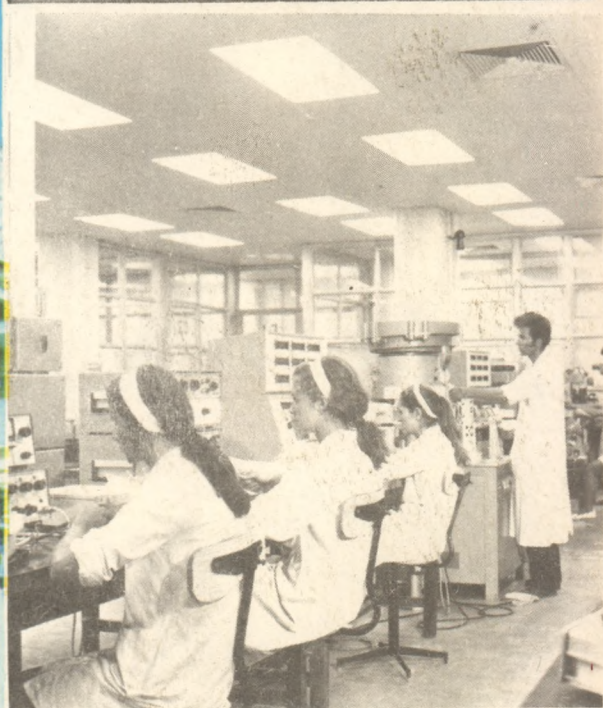
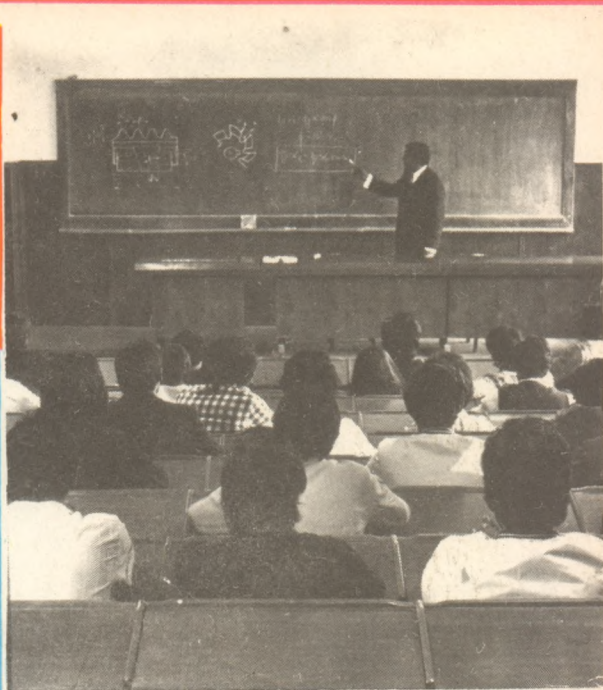

revista 35 ^{29•VIII} 1975 economică

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

ÎNVĂȚĂMÎNT • CERCETARE • PRODUCȚIE

FILE DE ISTORIE CONTEMPORANĂ

23 August 1944, moment de răscruce al istoriei contemporane a României, se inscrie cu majuscule de foc în cronică evenimentelor epocale care au marcat prezența, dănuirea și înflorirea civilizației poporului nostru pe meleagurile dintre Dunăre și Mare. „Ca Dunărea în vadul ei profund / și năzuind seninul, ca un munte / stă August între veacuri, ca o punte / sub discul soarelui rotund / ... Obirșia de foc pe-orbita ei / rotindu-se-n dogoritul spațiu / al libertății românesc nesațiu / a fost aici statornicit temei...”, cum spune un poet contemporan.

Cea de a XXXI-a sărbătorire a zilei de 23 August relevă bucuria raportării unor înfăptuiri ce-au schimbat radical chipul țării, bucuria împlinirii visurilor pentru care s-au jertfit

generații întregi de revoluționari.

— Bucuria raportării succeselor unui popor întreg în lupta cu timpul, pentru realizarea cincinalului înainte de termen, a succesului în lupta dramatică cu forțele potrivnice dezlănțuite de natură la începutul verii acestui an.

— Bucuria încrederii în viitorul României proiectat în documentele programatice ale Congresului al XI-lea al P.C.R., hotărârea de a-și înzeci forțele pentru a da viață prevederilor Cincinalului revoluției tehnico-științifice.

— Sărbătorirea primului an din cel de al patrulea deceniu de la eliberarea țării a prilejuit o nouă și puternică manifestare a unității indisolubile a poporului român în jurul partidului și al secretarului general — tovarășul Nicolae Ceaușescu.

PROCESUL DISPARIȚIEI TREPTATE A DEOSEBIRILOR ESENȚIALE DINTRE MUNCA FIZICĂ ȘI INTELLECTUALĂ

STUDIAREA fenomenului muncă, matricea tuturor formelor de activitate umană, reprezintă un punct de referință central în cadrul filozofiei, economiei și sociologiei marxiste. Principalele determinări ale muncii legate de munca fizică și munca intelectuală sînt în mod consecvent și realist tratate în documentele partidului nostru, ele fiind considerate drept componente esențiale ale procesului de formare a societății unitare a tuturor oamenilor muncii în România. Programul P.C.R. subliniază ca unul din obiectivele fundamentale ale etapei următoare de dezvoltare a societății noastre „accentuarea procesului de dispariție a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și munca intelectuală prin mecanizarea și automatizarea proceselor de producție, creșterea gradului de calificare a oamenilor muncii, lărgirea orientării lor de cultură și apropierea nivelurilor de cunoștințe”¹.

Lucrările clasice ale marxism-leninismului oferă posibilitatea explicării științifice a caracterului și rolului muncii fizice și intelectuale, a raporturilor dintre ele, raporturi determinate de condițiile social-economice concrete. Cu toate acestea, în scrierile diferiților economiști, filozofi, sociologi de orientare nemarxistă, categorii ca „muncă”, „activitate”, „muncă fizică”, „muncă intelectuală”, respectiv „oameni ai muncii fizice”, „oameni ai muncii intelectuale”, sînt adesea confundate, unilateralizate sau falsificate printr-o abordare metafizică.

Așa, de pildă, în cadrul teoriilor burghize ale „stratificării sociale” caracterul de clasă al opoziției dintre munca fizică și munca intelectuală este negat și substituit de multe ori prin delimitări de ordin profesional. Este cunoscut că între diviziunea socială în muncă fizică și intelectuală și diviziunea profesională există deosebiri calitative: primul caz se referă la anumite clase, grupuri sociale care se disting prin funcții sociale specifice în cadrul diviziunii muncii, prin gradul de pregătire profesională, cultură generală etc., iar al doilea caz se referă la feluri calitativ deosebite de muncă, generate de faptul că acestea se manifestă întotdeauna în forme concrete.

Dihotomia muncii în muncă pasivă sau de aplicație (de regulă munca fizică) și munca creatoare (de regulă munca intelectuală) în viziunea unor sociologi burghizi este ruptă de contextul social. Asemenea concepții se bazează pe raționamente potrivit cărora revoluția științifică-tehnică va accentua în continuare opoziția dintre munca fizică și munca intelectuală, fiindcă tehnica divide munca, în general, în muncă de descoperire și muncă de aplicație. Iar pentru om munca nu poate fi o sursă de realizare, de dezvoltare a personalității sale, aceasta se poate realiza doar în condițiile timpului liber (loisir)².

În socialism, înlăturîndu-se baza social-economică a opoziției dintre munca fizică și munca intelectuală, se mențin încă deosebirile esențiale dintre aceste munci. Un aspect cu numeroase implicații sociale al deosebirii esențiale dintre felurile amintite de muncă îl reprezintă gradul diferit de complexitate al funcțiilor muncii fizice și intelectuale. Astfel, timpul socialmente necesar pentru calificarea într-o profesiune intelectuală este, în general, mai mare decît cel necesar pentru calificarea într-o profesiune fizică, prima făcînd parte din categoriile muncilor complexe.

Plecînd de la existența deosebirilor esențiale în etapa actuală dintre munca fizică și munca intelectuală, aspectul principal al raportului dintre ele rezidă în dispariția treptată a deosebirilor esențiale dintre cele două feluri ale muncii, apropierea continuă și, din multe puncte de vedere, reciprocă a acestora în procesul omogenizării societății noastre socialiste. „În acea epocă istorică — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — societatea se va omogeniza probabil în mare măsură pe baza lichidării deosebirilor dintre oraș și sat, dintre munca fizică și cea intelectuală, transformîndu-se într-o comunitate de oameni liberi, cu nivel asemănător de dezvoltare a conștiinței și pregătire, capabili să îndeplinească orice rol în diviziunea muncii sociale.”³

Aspectele apropierii dintre munca fizică și intelectuală în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism, aduc în discuție implicații în acest proces ale următorilor factori:

● Influența revoluției științifice și tehnice, a mecanizării și automatizării procesului de producție asupra raportului dintre munca fizică și munca intelectuală;

● Apropierea nivelului material și cultural-științific al întregului popor;

● Accentuarea procesului de participare a maselor la activități de conducere.

A). INFLUENȚA REVOLUȚIEI ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE, A MECANIZĂRII ȘI AUTOMATIZĂRII PROCESULUI DE PRODUCȚIE ASUPRA RAPORTULUI DINTRE MUNCA FIZICĂ ȘI MUNCA INTELLECTUALĂ. Revoluția științifică și tehnică contemporană produce schimbări radicale în bazele tehnice ale producției, face necesară pătrunderea științei în conștiința producătorilor. Marx arăta că „Sub formă de mașină mijlocul de muncă dobîndește un mod de existență material care presupune înlocuirea forței omenești prin forțele naturii și a rutinei bazate pe experiență prin aplicarea conștiinței a științei.”⁴

Modernizarea producției noastre socialiste în etapa actuală, în urma pătrunderii progresului științific și tehnic, determină consolidarea complexului „știință-producție” și, drept urmare, o mobilitate continuă în sfera forței de muncă în sensul amplificării muncii intelectuale pe ansamblul muncii sociale. Perfecționarea tehnologiei producției creează noi funcții ale muncii, restructurări în rîndul celor existente ceea ce duce la dezvoltarea procesului de omogenizare socială a societății noastre.

Clasa muncitoare, care creează partea cea mai mare a avuției sociale, „legată de mijloacele de producție cele mai avansate, de tehnica modernă, de aplicarea în viață a cuceririlor revoluției științifice”⁵ exprimă în cel mai deplin sens al cuvîntului raportul dintre știință, tehnică și producție, polarizează în jurul său principalele clase și categorii sociale, amplificînd procesul de „omogenizare a societății, de formare a poporului muncitor unic, animat de aceleași interese și idealuri”⁶.

Faptul că, în anul 1980, 70% din populația activă va fi ocupată în ramurile neagricole, din care 40% va lucra în industrie, accentuează pe de o parte procesul de industrializare a economiei, iar pe de altă parte creșterea ponderii sarcinilor complexe ale muncii sociale.

Omogenizarea societății în sfera muncii presupune: a) creșterea însemnată a eficienței muncii, a caracterului său creator; b) „apropierea și ștergerea deosebirilor esențiale dintre munca agricolă și cea industrială, munca agricolă va deveni tot mai mult o variantă a activității industriale”; c) restructurarea funcțiilor muncii fizice și intelectuale pe temeiul predominării laturii intelectuale și a imbinării funcțiilor intelectuale și nemijlocit practice în munca productivă.

Creșterea generală a gradului de complexitate și eficiență a muncii sociale, a caracterului său creator înseamnă, în mod sintetic, următoarele:

- Organizarea pe baze științifice a întregii vieți sociale.
- Creșterea nivelului de dezvoltare a forțelor de producție la nivelul celor avansate din punct de vedere economic, concomitent cu perfecționarea relațiilor de producție socialiste;
- Întărirea poziției conducătoare a industriei în cadrul economiei naționale, accentuarea caracterului industrial al economiei;
- Realizarea unei agriculturi moderne, intensive, de înaltă productivitate care va folosi cele mai noi cuceriri ale științei;
- Producerea unor schimbări substanțiale în structura societății, prin întărirea rolului conducător al clasei muncitoare în procesul omogenizării societății, a făuririi poporului unic muncitor;
- Creșterea continuă a productivității muncii sociale;
- Imbinarea funcțiilor practice productive cu cele spirituale în activitatea de muncă.

Toate acestea vor produce transformări esențiale în conținutul muncii fizice și intelectuale.

¹ Programul P.C.R., Editura politică, București, 1975, pag. 68.

² Vezi Marie Françoise Lanfant, Les theories du loisir, Press Universitaires des France, Paris 1972, pag. 116.

³ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 7, Editura politică, București, pag. 595.

⁴ K. Marx, Capitalul, vol. I, ed. IV, Editura politică, București, 1960, pag. 400.

⁵ Programul P.C.R., Editura politică, București, 1975, pag. 103.

⁶ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R., Editura politică, București 1975, pag. 74.

Modernizarea structurii producției, prevăzută în Programul P.C.R., prin creșterea în special a ponderii ramurilor de frunte ale industriei — industria constructoare de mașini, chimia, metalurgia și energetică — și a unor subramuri de vîrf ale industriei constructoare de mașini — electronica, mecanica fină și optica, mașini-unelte, utilaje tehnologice — determină accentuarea procesului de redistribuire a forței de muncă în cadrul societății în sensul deplasării ei în sectoarele unde știința și tehnica au cea mai mare pondere.

Accasta asigură afirmarea capacităților creatoare ale omului prin creșterea ponderii cunoștințelor științifice în conștiința socială, prin preluarea de către automate a unor sarcini cu caracter stereotip, prin îmbinarea funcțiilor de conducere cu cele de execuție, a specializării cu policalificarea în activitatea de muncă.

Dacă vrem să surprindem sintetic funcțiile de muncă ale oamenilor muncii fizice le-am putea caracteriza după cum urmează: a) folosind mușchii în calitate de forță motrice pun în mișcare mijloacele de muncă; b) conducind diferite unelte acționează asupra obiectului muncii; c) construiesc, întrețin uneltele de muncă.

Mecanizarea complexă a muncilor fizice elimină prima categorie de muncă, automatizarea, cibernetizarea proceselor de producție elimină treptat pe cea de a doua. Cea de a treia categorie, care în prezent se situează într-o zonă intermediară între munca fizică și munca intelectuală, prezintă o importanță hotărâtoare în întreprinderile moderne. Dealtfel, în prezent, munca fizică nu mai poate fi interpretată într-o manieră tradițională de muncă manuală, întrucât în prezent din ea fac parte nu numai anumite funcții ale muncii intelectuale, ci chiar munci intelectuale propriu-zise. Dacă luăm în considerare și alți factori, cum ar fi spre exemplu participarea oamenilor muncii fizice la organizarea procesului de producție, atunci nici o muncă fizică nu rămâne numai ca atare.

În ce privește procesul de apropiere și ștergerea deosebirilor esențiale dintre munca agricolă și cea industrială, moment important al apropierii dintre munca fizică și intelectuală, este necesar de a identifica mai întii în ce constau aceste deosebiri. Ele se referă mai cu seamă la mijloacele și condițiile diferite de intensificare și specializare a muncii, la gradul diferit de înzestrare tehnică și de organizare a procesului de producție. Organizarea de tip industrial a muncii este superioară celei din agricultură și în sensul încorporării unui volum de muncă intelectuală. Acestor deosebiri li se pot adăuga deosebirile dintre oamenii muncii fizice din industrie și agricultură, privind structura timpului lor liber care depinde în mare măsură de felul profesiei, de cultura lor generală etc.

Avînd în vedere faptul că agricultura, în calitate sa de ramură de bază a economiei, trebuie să aducă o contribuție importantă la sporirea avuției naționale, partidul a pus în centrul politicii sale înfăptuirea unei agriculturi moderne, intensive, de înaltă productivitate. Aceasta necesită amplificarea procesului de industrializare a agriculturii prin introducerea în producția agricolă a unor tehnici, procedee, forme de organizare a muncii caracteristice industriei. Ridicarea gradului de dotare a agriculturii cu fonduri fixe (în prezent, în agricultură lucrează circa 275 mii tractoare și mașini agricole). sporirea continuă a gradului de mecanizare a lucrărilor din agricultură, astfel ca pînă la sfîrșitul cincinalului viitor să fie mecanizate toate muncile agricole, duc la dezvoltarea procesului de specializare a muncilor agricole, la sporirea în mediul sătesc a muncilor fizice cu caracter industrial, precum și a muncilor intelectuale tehnice. Măsurile stabilite de Congresul al XI-lea, pentru ca cel puțin o sută de centre comunale să treacă pe calea modernizării, transformîndu-se în orașele agricole sau agro-industriale, cu o structură administrativă modernă vor avea drept consecință diversificarea profesiilor de tip citadin (fizice și intelectuale) și, în general, modificarea stilului de viață al țaranului în direcția civilizației socialiste de tip urban chiar dacă satul își va păstra multă vreme anumite trăsături specifice.

Prin urmare, „creșterea productivității muncii sociale, pe baza mecanizării și automatizării procesului de producție”, determină amplificarea cantității muncii intelectuale pe ansamblul muncii sociale. Desigur, în acest context, nu este vorba despre o intelectualizare a muncii în mod simplist gîndit, ci de o creștere a gradului ei de complexitate în care tendința esențială o reprezintă îmbinarea funcțiilor spirituale și practic productive în majoritatea muncilor.

În legătură cu aceasta considerăm oportune câteva precizări. Din capul locului trebuie să subliniem că munca este forma de bază a practicii sociale. În „Capitalul”, vol. I, întîlnim două constatări fundamentale ale lui Marx referitoare la munca și la procesul muncii. Prima: „Munca este, în primul rînd, un raport între om și natură”⁷. A doua: „Așa cum în natură capul și mîna sînt legate între ele, tot astfel procesul de muncă leagă între ele munca intelectuală și munca manuală”⁸. Prima constatare realizează demarcația între celelalte activități umane. Din a doua rezultă că orice muncă are o latură materială și

una spirituală, prima fiind determinantă. Aceasta face necesară recunoașterea unității de manifestare a omului, a omului „total”, în care intelectul și efortul fizic se întrepătrund și în mod accentuat în condițiile producției moderne socialiste.

Din Programul P.C.R. se desprinde clar că întregul sistem de cunoștințe ale oamenilor societății noastre trebuie să aibă un caracter practic. Accentuarea caracterului nemijlocit practic în activitatea de muncă nu trebuie înțeleasă în mod simplist ca aplicare pur și simplu a teoriei în practică, ci de îmbogățire a orizontului de cunoștințe tehnico-științifice în procesul practicii, de sinteză a teoriei cu practica.

Progresul științific și tehnic produce modificări esențiale și în conținutul muncii intelectuale mai ales în direcția creșterii gradului său de precizie și polivalentă, a ponderii creativității în cadrul acestei munci, a amplificării caracterului său concret, nemijlocit practic. „În muncă — afirmă Lukács Georg — e vorba de înțelegerea exactă a unui fenomen natural concret în măsura în care calitatea acestuia se află într-o conexiune necesară cu scopul muncii instituit teologic”⁹. Însă, nu în rare cazuri, structura obiectului asupra căruia se exercită munca nu este în concordanță cu cunoașterea despre el. Din acest motiv, chiar în condițiile socialismului cînd structurile sociale se află în plin dinamism, natura unor munci rămînd neschimbată poate duce la contradicții între om și natură, între munca fizică (manuală) și munca intelectuală. Aceste contradicții își găsesc rezolvare în colectivele de producție socialiste prin îmbinarea trăsăturilor superioare ale muncii fizice și intelectuale adică avantajul muncii fizice de a se apropia în mod nemijlocit de concretul viu, multilateral, de structura și funcționalitatea mașinii, cu elementele științei.

B). APROPIEREA NIVELULUI MATERIAL ȘI CULTURAL-ȘTIINȚIFIC AL ÎNTREGULUI POPOR. Unul din factorii hotărîtori ai lichidării deosebirilor dintre munca fizică și intelectuală îl reprezintă apropierea situației materiale, lărgirea și apropierea nivelurilor de cunoștințe ale membrilor societății.

Elementul fundamental, în ultimă instanță, al reducerii decalajului dintre munca fizică și intelectuală, îl reprezintă apropierea situației materiale a reprezentanților acestor feluri ale muncii, pe baza ridicării continue și generale a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, țel suprem al politicii generale a P.C.R. Aceasta demonstrează că în țara noastră, în centrul atenției conducerii întregului proces de dezvoltare socială se află, în fapt, omul cu variatele sale necesități determinate de nivelul de civilizație. Mărimea veniturilor reale contribuie într-o măsură însemnată la folosirea valorilor culturii și civilizației, de către oamenii muncii fizice și intelectuale, fără însă a absolutiza dependența dezvoltării personalității individului de situația sa materială. Stabilirea unei proporții raționale între veniturile populației provenite din muncă, cu pondere dominantă, și cele din fondurile sociale de consum asigură întărirea rolului stimulator al repartiției în direcția creșterii continue a nivelului de calificare.

Măsurile luate de partid pentru asigurarea unei corelări judicioase între retribuția minimă și maximă care este de 1 : 6, asigurarea împletirii în viitor a principiului repartiției socialiste după muncă cu principiul comunist privind satisfacerea deplină a cerințelor raționale de viață ale oamenilor reprezintă premise fundamentale pentru ridicarea generală a nivelului material și spiritual al oamenilor.

Creșterea nivelului de trai al țărănimii, în etapa actuală de dezvoltare a României, este strîns legată de dezvoltarea procesului de urbanizare a satelor, de lichidarea deosebirilor dintre sat și oras. Faptul că „în perioada postbelică raportul de prețuri se prezintă net în favoarea produselor agricole”¹⁰, pe lîngă stabilirea unui raport mai just între veniturile din agricultură și retribuția din celelalte ramuri neagricole, stimulează accentuarea procesului de specializare și industrializare a muncilor agricole.

Din cele arătate rezultă că sfera producției materiale reprezintă cadrul hotărîtor al lichidării deosebirilor esențiale dintre munca fizică și munca intelectuală, deoarece omul, ca principala forță de producție, este înainte de toate supus legilor dezvoltării producției. Însă, a limita teoretic procesul apropierii muncii fizice de munca intelectuală la sfera producției, înseamnă restrîngerea acestui proces la apropierea muncii muncitorilor și țaranilor de munca inginerilor și tehnicienilor, ignorîndu-se faptul că diviziunea muncii în fizică și intelectuală se re-

Laurențiu POP
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 17)

⁷ K. Marx, Capitalul, vol. I, ediția a IV-a, Editura politică, București, 1960, pag. 207.

⁸ Ibidem, pag. 517.

⁹ Lukács Georg, Ontologia existenței sociale, Editura politică, București, 1975, pag. 228.

¹⁰ Manca Mănescu, Avuția națională a României socialiste, Era socialistă, nr. 12, 1975, pag. 11.

Tabelul nr.4

	1961-1966		1967-1975		1976-1980	
	1961-1966	1967-1975	1967-1975	1976-1980	Preved. Direc-tive	Plan cincinal
- în industrie socialistă	7,7	7,3	7,2	6,7-7,2	9,1	
- în construcții montaj în întrepriză	5,6	5,4	8,1	8,4-9,4	9,4	
- în transporturi feroviare	4,7	7,1	5,0	3,7-4,8	4,9	

Sursa: Anuarul statistic al R.S. României, planul pe 1975, Directivele Congresului al XI-lea și Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu de la Plenara Comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 21-22 iulie 1975.

ții, peste 50 din ele fiind destinate în principal acestui scop; efectul tehnologiilor noi și extinderii celor perfecționate se va manifesta cu atât mai mult cu cât cele mai multe se aplică în ramurile care au productivități ridicate: în chimie peste 30% din total, în metalurgie 7%, în construcția de mașini 12% etc;

— extinderea **mecanizării** în domeniile în care e necesar un volum mare de muncă sau în care producția se realizează în condiții grele: printre ele menționăm tăierea și încărcarea cărbunelui în abataje, sortarea, depozitarea și omogenizarea minereurilor, scosul, apropiatul și încărcatul lemnului, manipularea și transportul mărfurilor prin paletizare și containerizare etc.;

— **automatizarea** proceselor tehnologice cum ar fi în chimie, producția cauciucului sintetic, a polietilenei, amoniacului; în metalurgie: conducerea proceselor de laminare cu calculatoare electronice, producția de fontă în furnale; în construcția de mașini: prelucrarea pieselor în centre de prelucrare și sisteme de mașini cu comandă program numerică etc.

O a doua cale de obținere a unei productivități ridicate este **îmbunătățirea organizării producției și a muncii**, pe seama căreia trebuie să se obțină peste 35% din creșterea planificată în cincinalul viitor a productivității muncii. Măsurile ce se au în vedere vizează: **pe linia organi-**

zării producției, tipizarea, unificarea și standardizarea pieselor, subsamblelor, produselor și tehnologiilor de fabricație, creșterea gradului de concentrare și specializare a producției: **pe linia organizării conducerii**: raționalizarea numărului de personal tehnic, economic, de altă specialitate și administrativ prin mecanizarea lucrărilor de birou și perfecționarea sistemului informațional, inclusiv introducerea tehnicii electronice de calcul; în **domeniul organizării muncii**: folosirea completă și productivă a timpului de lucru, organizarea procesului de muncă la locul de muncă etc.

Sporirea calificării, perfecționarea și creșterea îndemînării muncitorilor și întregului personal formează, de asemenea, una din căile importante de majorare a productivității muncii. Faptul că programul de formare a cadrelor prevede pregătirea profesională în viitorul cincinal a 1,8—2,0 milioane de persoane din care 250-300 mii tehnicieni, maiștri, ingineri și alte cadre de specialitate, precum și faptul că majoritatea muncitorilor vor fi absolvenți ai școlilor profesionale și ai învățămîntului liceal, vor aduce o îmbunătățire sensibilă structurii cadrelor din economie din punct de vedere al pregătirii lor

Tabelul nr.5

Indice de consum	D/M	Reducerea în 1980 față de 1975 în %
Combustibil pentru producția industrială	t/c.c. I mil. lei	20
Energie electrică pentru producția industrială	t/c.c. I mil. lei	12
Opel lingou pentru producția de lemnate	t/t	9
Laminat feros pentru construcția de mașini	t I mil. lei	26
Semifabricate de cupru pentru industrie electrotehnică	t I mil. lei	20
Masa lemnosă pentru industria lemnului, hârtiei și celulozei	t/c.c. 1000 lei	20

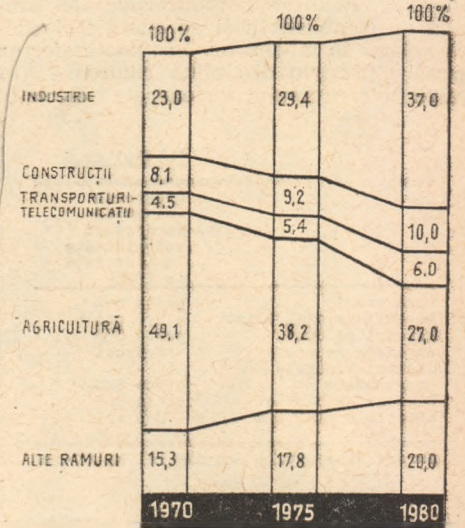
Sursa: Directivele Congresului al XI-lea

nițiale. Nu mai puțin importantă este acțiunea de completare și înnoire continuă a cunoștințelor oamenilor muncii, în forme de perfecționare a pregătirii profesionale; în cincinalul viitor fiecare lucrător din economie va frecventa cel puțin o dată un curs de perfecționare.

Măsurile și mijloacele prevăzute prin plan la nivelul economiei și al ramurilor ei asigură pe deplin sarcina de a realiza ritmurile prevăzute de creștere a productivității muncii, de a lichida rămănerile în urmă în acest domeniu. Conform sarcinilor trasate, fiecare întreprindere și unitate economică va detalia căile și măsurile concrete de realizare a creșterii productivității, astfel ca să fie asigurate îndeplinirea planului — productivitatea muncii constituind, așa cum se arată în cuvîntarea la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 21—22 iulie a.c. a secretarului general, „factorul hotărîtor al progresului general al societății, al ridicării bunăstării poporului”.

● Reducerea cheltuielilor materiale

CEL de-al doilea factor al creșterii productivității muncii sociale este — așa cum am arătat — **reducerea ponderii cheltuielilor materiale** în produsul social, respectiv sporirea ponderii venitului național. Planul cincinalului viitor prevede re-

Graficul nr. 2. Structura populației ocupate (în procente din total).

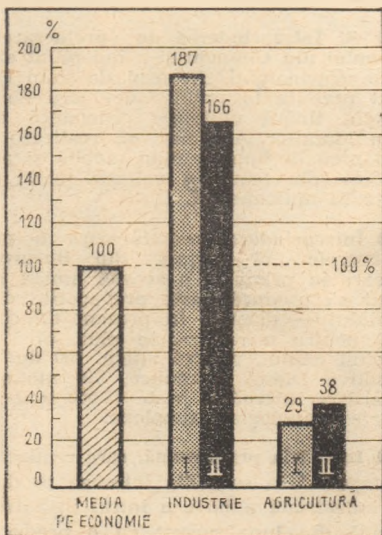
ducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social de la 57,4% în 1975 la 53,8% în 1980. Reducerea cu 3,6 puncte a acestei ponderi conduce la scara întregii economii și la nivelul anului 1980 la obținerea unui venit național de circa 50 miliarde lei, adică aproape 20% din întregul spor al venitului național realizat în cincinal. În principalele ramuri ale economiei, conform calculelor care fundamentează planul, ponderea venitului național realizat ca urmare a reducerii cheltuielilor materiale în sporul pe cincinal al acestuia este de circa 23% în industrie, 15% în agricultură, 20% în construcții etc.

Pentru atingerea ponderii cheltuielilor materiale menționate, planul cincinal accentuează sarcina reducerii cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă în toate ramurile economiei, îndeosebi în industrie — peste procentul de 6,5—7,0% prevăzut în directive — avînd în vedere mai ales cheltuielile materiale.

Principala cale de reducere a cheltuielilor materiale o reprezintă **reducerea consumurilor specifice**. Conform directivei se prevede reducerea indicilor de consum de energie, materii prime și materiale arătate în tabelul nr. 5.

În viitorul plan cincinal au fost majorate sarcinile de reducere la cei mai mulți din acești indici și, în același timp, s-au prevăzut pe o nomenclatură mult extinsă sarcini de reducere a consumurilor specifice, a normelor și indicilor de consum, a căror realizare condiționează reducerea cheltuielilor materiale la nivelul planificat pentru fiecare unitate economică. Este de la sine înțeles contribuția însemnată pe care trebuie s-o aducă la aceasta asimilarea de noi produse și modernizarea celor existente, introducerea de tehnologii noi, moderne și extinderea celor avansate utilizate în prezent, pe care le-am menționat mai înainte.

Extinderea **valorificării deșeurilor**, prin intensificarea colectării lor, prin sortarea lor îngrijită și prin folosirea în producție va contribui, de asemenea, la reducerea cheltuielilor de producție și în special a cheltuielilor materiale. Prevederile din Directivele Congresului al XI-lea

Graficul nr. 1. Nivelul productivității muncii sociale în industrie și agricultură față de media pe economie.

arătate în tabelul nr. 6 sînt completate și amplificate de sarcinile planului cincinal.

O atenție deosebită acordă Direcțiile și cuvîntarea la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 21—22 iulie a.c. a tovarășului Nicolae Ceaușescu gospodăririi resurselor energetice, economisirii combustibililor și energiei. Realizarea reducerilor de consum de combustibili și de energie electrică arătate în tabelul nr. 5 se poate efectua numai printr-o disciplină riguroasă în privința consumului de energie electrică

Tabelul nr.6

Creșterea volumului de deșeurilor valorificate în 1980 față de 1975	
Fier vechi	peste 60%
Deșeurii de oțel aliat	3,5 ori
Deșeurii de cupru	peste 65%
Anvelope reșapate	2,3 ori
Uleiuri minerale regenerabile	circa 54%
Deșeurii de hîrtie	50%
Material plastic	2-3 ori

Sursa: Directivele Congresului al XI-lea

și termică, a raționalizării consumurilor, a eliminării pierderilor atât la consumator cît și în centralele și rețelele electrice precum și a regenerării pe scară mai mare a resurselor energetice secundare, a căror utilizare va crește cu 70—75% în viitorul cincinal.

● Utilizarea eficientă a fondurilor fixe

O DIRECȚIE fundamentală a politicii de investiții stabilite de Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. o formează **eficiența înaltă a fondurilor fixe**. Întrucît problema gospodăririi fondurilor fixe a fost prezentată de curînd în „Revista economică”, vom arăta un singur aspect privind această eficiență.

Dintre modurile de exprimare a acesteia ne vom referi la un indice utilizat adesea în literatura economică și anume **eficiența marginală a fondurilor fixe**, respectiv raportul între creșterea venitului național și fondurile fixe puse în funcțiune în perioada cincinalului. (În economia capitalistă se utilizează de multe ori un indicator denumit: **coeficientul marginal al capitalului**, care este practic inversul raportului menționat).

Tabelul nr. 7 dă pe total economie și pe principalele ramuri ale producției materiale dinamice acestui indicator.

Este de observat că în deceniul 1961—1970 atât în țara noastră cît și în toate țările socialiste și în cele mai multe țări capitaliste eficiența marginală a fondurilor fixe a marcat scăderi — în raport cu deceniul 1951—1960 (conform studiului C.E.E. — O.N.U. — Economia europeană din 1950 în 1970). Această scădere este explicată de necesitatea înlocuirii accelerate a fondurilor fixe ca urmare a înnoirii permanente a producției și a modernizării într-un ritm rapid a tehnologiilor de fabricație, de înrăutățirea condițiilor de exploatare a resurselor naturale și de alocarea unor fonduri sporite pentru infrastructura economiei: căi de comunicație, mijloace de transport, amenajări urbane etc.

Cu atît mai semnificativă este dinamica ascendentă a eficienței fondurilor fixe, prevăzută pentru cincinalul viitor în țara noastră cu cît factorii de care am vorbit sînt prezenți și în economia românească.

Așa, de pildă, în industrie sporesc investițiile necesare sectorului extractiv — în special pentru lignit și minereuri neferoase sărace, sectorului energetic în termocentrale pe combustibili inferiori și în hidrocentrale etc., lucrări care necesită fonduri fixe specifice ridicate. Totodată, înnoirea producției și utilizarea unor tehnologii moderne sporesc efortul de investiții pentru realizarea producției la nivel tehnic și calitativ superior cu productivitate sporită.

În agricultură se cunoaște efortul ce se va face în continuare pentru mecanizarea lucrărilor în vederea creșterii productivității și eliberării forței de muncă necesară în alte ramuri ale economiei, lucrările de mare amploare în domeniul irigațiilor și altor amenajări funciare inclusiv cele de gospodărire a apelor — baraje, îndiguiri, regularizări de riuri — pentru prevenirea inundațiilor și asigurarea surselor de apă pentru industrie, agricultură și populație.

Nu mai puțin importante sînt lucrările din ramura transporturilor: dublări și electrificări de căi ferate, modernizări de drumuri, canalul Dunăre—Marea Neagră și noul port maritim etc.

Tabelul nr.7

Dinamica eficienței marginale a fondurilor fixe productive

	1976-1980	1971-1975
	(%)	
Total economie	108	112
- industrie	112	117
- agricultură	117	104
- construcții	104	104
- transporturi și telecomunicații	104	

Sporirea eficienței fondurilor fixe este însă favorabil influențată de o serie de factori care trebuie să acționeze în mod decisiv în viitorul cincinal, printre care menționăm:

— schimbările în structura producției industriale în favoarea ramurilor care au eficiență ridicată, în principal construcția de mașini, industria electronică și electrotehnică etc.;

— reducerea costului specific al investițiilor pentru fiecare producție în parte — pe seama diminuării ponderii lucrărilor de construcții-montaj, a dimensionării judicioase a spațiilor productive și auxiliare și mai ales prin amplasarea noilor lucrări pe platforme industriale, folosind utilități și deserviri comune, secții auxiliare și corpuri tehnico-administrative unice etc.;

— scurtarea duratelor de execuție și de atingere a parametrilor la noile capacități puse în funcțiune, printr-o pregătire temeinică a lucrărilor — prin asigurarea cu forță de muncă calificată de la începutul funcționării.

★

Cele citeva aspecte prezentate demonstrează mersul ascendent pentru economia țării noastre în viitorul cincinal — nu numai în ceea ce privește creșterile cantitative, dar, în aceeași măsură, din punctul de vedere al sporirii nivelului calitativ al întregii activități economice, în mod particular, pe linia eficienței, respectiv al obținerii acelorasi rezultate cu o cheltuială minimă de fonduri fixe, de materiale și de muncă.

G. LAZARIDE
director adj. în C.S.P.

DIN CRONICA ÎNTRECERII

CU PLANUL CINCINAL INDEPLINIT

● În cinstea zilei de 23 August, **unitățile Centralei minereurilor din Deva** au îndeplinit prevederile planului de producție pe întregul cincinal. Din calculele estimative rezultă că întreprinderile și exploatarea miniere aparținînd acestei centrale vor realiza pînă la finele anului o producție suplimentară, față de prevederile perioadei 1971—1975, în valoare de peste 469 milioane lei.

● **Centrala de utilaje și piese de schimb pentru industria chimică din București** și-a realizat sarcinile de plan prevăzute pentru acest cincinal. Sporul de producție globală care va fi realizat pînă la sfîrșitul anului față de prevederile cincinalului, se cifrează la un miliard de lei. Cele mai semnificative rezultate în întrecerea socialistă le-au obținut unitățile din Făgăraș și Găești.

● **Colectivul Uzinei de țevi din Roman** — una din importante unități siderurgice ale țării — a raportat, recent, îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan pe întregul cincinal. Pînă la finele anului, laminatorii din Roman vor realiza, peste prevederile cincinalului, o producție în valoare de peste 800 milioane lei, iar beneficiarilor externi le vor fi livrate suplimentar produse în valoare de 500 milioane lei valută.

● **Întreprinderea de hîrtie și cartoane „Reconstrucția”, din Piatra Neamț** se alinaiază celor 19 unități din județ care și-au realizat, înainte de termen, sarcinile cincinalului. Chimistii de aici au luat măsuri tehnico-organizatorice pentru obținerea unei producții marfă suplimentară în valoare de 159 milioane lei, concretizată între altele în livrarea, peste prevederi, a 10 600 tone hîrtie din diverse sortimente.

● **Colectivelor din industria județului Cluj** care au raportat îndeplinirea înainte de termen a sarcinilor ce le reveneau din actualul cincinal li s-a alăturat și cel al cunoscutei întreprinderi „Metalul Roșu” din Cluj-Napoca. Realizarea prevederilor cincinalului cu 132 de zile mai devreme va permite acestui colectiv să dea pînă la sfîrșitul anului, peste prevederi, un însemnat număr de mașini și instalații necesare utilării noilor unități ale industriei ușoare.

● Și **Întreprinderea de prelucrare a lemnului din Cimpeni** și-a îndeplinit sarcinile cincinalului. Avansul de timp cîștigat permite formațiilor de lucru de la această tinărită unitate economică din zona Munților Apuseni să realizeze în plus pînă la finele anului mobilă și alte produse din lemn în valoare totală de peste 23 milioane lei.

● **Întreprinderea constructoare de mașini grele „23 August” din București** — care în prima zi a acestei luni a început să producă peste prevederile cincinalului — dispune în prezent de condiții pentru a realiza, în plus, pînă la sfîrșitul anului, printre altele, 150 de locomotive Diesel hidraulice, 310 motoare cu ardere internă și peste 13 000 tone de utilaje tehnologice complexe.

● **Industria prahoveană**, care realizează aproape 6.5 la sută din întreaga producție industrială a țării, a intrat în a treia decadă din luna august cu o producție globală suplimentară evaluată la peste 400 milioane lei. Sporul realizat la export se ridică la 500 milioane lei valută, cu aproape 30% mai mult decît în aceeași perioadă a anului trecut.

ANCHETA „R. E.“ in 32 întreprinderi și centrale industriale pe tema:

ÎN CE STADIU VĂ AFLAȚI CU ÎNCHEIEREA CONTRACTELOR DE APROVIZIONARE TEHNICO-MATERIALĂ PE 1976? (I)

CONCOMITENT cu eforturile ce se depun pentru încheierea cu succes a planului pe 1975, pentru îndeplinirea angajamentului național — cincinalul înainte de termen — în fiecare întreprindere și unitate economică se fac pregătiri intense, se creează condițiile materiale necesare pentru trecerea la realizarea cu succes a prevederilor primului an din viitorul cincinal. În vederea îndeplinirii istoricelor hotărâri adoptate de cel de-al XI-lea Congres al partidului, cadrele de conducere, colectivele de muncă din unitățile economice iau din vreme măsuri, pe multiple planuri, pentru ca activitatea în viitorul cincinal să se poată desfășura neîntrerupt, în condiții cât mai bune și cu o eficiență tot mai ridicată.

În acest context al preocupărilor, o problemă majoră, căreia este necesar să i se acorde maximum de atenție, este aceea a asigurării aprovizionării tehnico-materiale, prin încheierea din timp a contractelor economice cu furnizorii, corelarea riguroasă a producției cu sursele de materii prime existente. De altfel, pentru a crea cadrul adecvat pregătirii optime a condițiilor necesare îndeplinirii planului pe 1976, ministerele, centralele industriale și întreprinderile au primit încă din luna aprilie a.c. sarcinile concrete de plan, li s-a pus la dispoziție un program-cadru cu termene precise în care trebuie să aibă loc încheierea de contracte de aprovizionare, au primit indicații precise asupra direcțiilor în care este necesar să acționeze în vederea rezolvării tuturor problemelor legate de asigurarea bunului mers al producției viitoare etc. În mod expres s-a prevăzut ca coordonatorii de balanțe să emită repartițiile pentru metal pînă la 5 august 1975, iar pentru restul materialelor și produselor pînă la 20 august a.c. Pentru a înlesni posibilitatea nominalizării planurilor de producție în întreprinderi s-a stabilit, de asemenea, ca beneficiarii să pună la dispoziția producătorilor documentațiile tehnice pînă la 25 august 1975 pentru produsele cu termene de livrare în semestrul I 1976 și, pînă la 25 noiembrie 1975, pentru cele solicitate în semestrul II 1976. Toate aceste măsuri au drept scop să faciliteze încheierea contractelor economice pentru 1976 la scara întregii economii pînă cel tîrziu la 30 septembrie a.c.

Recenta Plenară comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a aprobat, după cum este cunoscut, proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe perioada 1976—1980 și cel pe 1976. Măsurile adoptate cu acest prilej contribuie la mobilizarea și mai largă a celor ce muncesc în vederea încheierii cu succes a planului pe acest an, creînd astfel premise favorabile trecerii la îndeplinirea sarcinilor viitorului cincinal. „Gospodărirea în bune condiții a resurselor de materii prime și materiale — se subliniază în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu ținută la această plenară — impune o preocupare deosebită pentru perfecționarea procesului de aprovizionare tehnico-materială. Trebuie asigurată o corelare strînsă între nivelurile de producție stabilite și prevederile planului de aprovizionare“.

Acum, cînd au mai rămas, practic, doar cîteva luni pînă la sfîrșitul anului, în mod firesc se pune întrebarea: cum s-a acționat și se acționează pentru a se crea cadrul cît mai favorabil trecerii la realizarea cu succes a planului pe 1976, ce neajunsuri există, ce se întreprinde, în continuare, pentru finalizarea acelor probleme care nu au fost încă pe deplin rezolvate?

Pentru a da răspunsul la această problematică, „Revista economică“ a întreprins o anchetă într-un număr de 32 de întreprinderi și centrale industriale aparținînd celor două ministere constructoare de mașini, adresîndu-le rugămîntea de a-și exprima opiniile la următoarele întrebări:

1. În ce stadiu vă aflați cu încheierea contractelor economice de aprovizionare cu materii prime și materiale pentru producția pe 1976?
2. Întîmpinați greutăți în definitivarea contractelor cu furnizorii de materii prime și materiale și în ce se concretizează acestea?
3. Cum vedeți posibilă rezolvarea tuturor neajunsurilor pentru ca acțiunea de încheiere a contractelor să se rezolve în timp cît mai scurt, ce propuneri aveți de făcut în acest sens?

Iată, în sinteză, răspunsurile primite, cît și redarea pe larg a unora din cele mai sugestive opinii.

Deși sarcinile sînt cunoscute din vreme, rezolvarea lor... intîrzie

PENTRU a ilustra cît mai veridic conținutul răspunsurilor primite, prezentăm la început o sumară statistică din care se pot desprinde cîteva importante concluzii:

— **La prima întrebare**, răspunsul aproape unanim dat de cele 32 de întreprinderi și centrale industriale este: s-a trecut la acțiune, ne aflăm în finalizarea fazei de tratative precontractuale, am încheiat un număr mic de contracte de aprovizionare etc.

— **La cea de a doua întrebare**, concluzia care se desprinde este că, neexistînd o suficientă preocupare pentru concretizarea și încheierea acțiunilor începute (tratativele precontractuale, asigurarea de contracte pentru desfacerea producției etc.) sînt încă unele greutăți în definitivarea planului de producție, în contractarea materiilor prime. Desigur, răspunsurile primite variază în funcție de nivelul unității. Întreprinderile justifică lipsa de acțiune pentru încheierea contractelor de aprovizionare prin aceea că n-au primit din partea centralelor cotele și repartițiile de materiale în termenul prevăzut, nu au încheiat încă etapa de nominalizare a planului (sarcină directă ce le revine atît lor cît și centralelor, materializată în asigurarea producției cu contracte de desfacere) etc.; centralele industriale invocă drept greutăți faptul că nu au primit de la coordonatorii de balanțe, în termenul prevăzut de MATMCGFF, cotele și repartițiile de materii prime și materiale ce le revin pentru întreprinderile în subordine, că li s-au repartizat în unele cazuri cantități de metal sub limita necesară (N.R. — atenție asupra nivelului normelor de consum), că nu le sînt asigurate diferite sortimente solicitate etc., toate la un loc grevind buna activitate a întreprinderilor în pregătirea producției anului viitor. Direcțiile de aprovizionare din cele două ministere constructoare de mașini motivează intîrzierile în perfectarea contractelor de aprovizionare prin nerespectarea unor măsuri stabilite prin lege privind derularea mecanismului aprovizionării tehnico-materiale, existența unor deficiențe în activitatea unor servicii de specialitate ale Ministerului Aprovizionării etc.

La întrebarea nr. 3, toți participanții la anchetă au sugerat o serie de propuneri care, după părerea noastră, merită a fi studiate de forurile competente și, în măsura însușirii lor, aplicate cît mai repede în practică. Cele mai concrete și semnificative propuneri le publicăm în cadrul materialului de față.

Și acum, cîteva din răspunsurile primite din partea întreprinderilor, așa cum au fost ele trimise redacției:

● ÎNTEPRINDEREA DE AUTO-CAMIOANE-BRAȘOV

— Ing. Vasile MUNTEANU, director comercial —

1. Pentru materialele nedirijate, operația

este în fază de comenzi, care au și fost lansate și expediate la furnizori, urmînd să se facă cit mai repede contractarea. Pentru piese și agregate din cooperare s-a stabilit necesarul și sîntem în curs de emitere a comenzilor. Pentru materialele din import, etapa II, s-au întocmit și depus fișele tehnice respective. În ce privește aprovizionarea cu metal pentru anul 1976, pînă la data de 31 iulie a.e., neprimind repartițiile, nu am încheiat nici un contract.

2. Intocmirea specificațiilor în termen este îngreunată de: nenominalizarea integrală a planului de producție și întîrzierea în fixarea normelor de consum pentru fiecare poziție de plan (n.n. — întîrzierile se datorează întreprinderii); emitera cu întîrziere a cotelor de metal; încadrarea specificațiilor în cotele alocate, intrucît după calculele noastre, acestea sînt în mod nejustificat sub necesar; definitivarea planului de colaborare, atît ca beneficiar cit și ca furnizor, fapt ce atrage întîrzieri în lucrările de primiri și cedări de cote; primirea cu întîrziere a repartițiilor pentru semestrul II 1975. Întreprinderea noastră a depus specificațiile de metal necesar pentru sem. II la data de 1 III 1975 la centrală (C.I.A.T.), dar majoritatea repartițiilor și desfășurătoarelor le-am primit în luna iunie. Acest fapt a condus la întîrzierea contractării metalului pentru sem. II 1975 și la suprapunerea lucrărilor de întocmire a specificațiilor pentru sem. I 1976.

La încheierea contractelor de aprovizionare cu metal întîmpinăm din partea furnizorilor următoarele greutăți: neacceptarea termenelor de livrare solicitate prin comenzi, în special la unele sortimente; neacceptarea formatelor de table, lungimea și gradul de precizie la țevi de construcții; impunerea de către furnizori a contractării unei părți din repartiții, în calitate și dimensiuni de execuție inferioare (categoria B, la țevi și tablă în loc de A); refuzul integral de contractare a repartiției, datorită unor capacități nepuse în funcțiune (exemplu: profilele indoite de la Laminorul de tablă-Galați); neacceptarea livrărilor cerute (țeluri recoapte, cojite, lungimi fixe, capete și margini tăiate etc.).

3. În vederea îmbunătățirii mecanismului de aprovizionare propunem:

- corelarea termenelor de întocmire a planului de aprovizionare cu cele ale elaborării și aprobării planului de stat, printr-o metodologie și etapizare la nivel național;
- legiferarea unei metodologii care să permită modificarea planului de aprovizionare chiar în faza de repartiții și contractare;
- repartițiile emise de coordonatorii de balanță să cuprindă datele tehnice cerute de întreprindere prin specificațiile de necesar, pentru a se elimina disputele ivite cu furnizorii în această privință la contractare;
- coordonatorii de balanță să nu emită repartiții cu materiale înlocuitoare fără avizul beneficiarului;

— simplificarea metodologiei de coordonare a aprovizionării cu metal (prea mulți coordonatori — Ministerul Metalurgiei, centralele și întreprinderile acestuia, Ministerul Aprovizionării, C.S.P., ministerul nostru de resort, bazele de aprovizionare), fiecare cu metodologie și baza sa de calcul etc. Numărul mare de coordonatori conduce la fărîmîrea stocurilor. Propunem un singur stoc pe economic, la un singur coordonator sau la producător, exceptînd rezerva de stat;

— întărirea rolului bazelor de aprovizionare și mărirea, în continuare, a competenței lor de a prelua materialele atît din producția internă cit și din import, scutînd în acest fel întreprinderile de a mai primi materiale în custodie, pentru redistribuirea lor la alți beneficiari în locul bazelor;

— elaborarea pe cit posibil a unui cadru fix tipizat de contract, care să nu mai permită furnizorilor intercalarea a tot felul de clauze în favoarea lor și în defavoarea unității beneficiare (neexistînd alți furnizori, beneficiarul trebuie să accepte ce i se oferă);

— reglementarea prin lege a asigurării condițiilor de conservare și păstrare a materialelor în spații corespunzătoare de depozitare, știut fiind că acestea sînt tratate, în continuare, ca spații neproductive și, deci, nu există;

— înființarea unei industrii naționale cu profil adaptat pentru construcția de echipament de depozitare, manipulare și transport intern al materialelor;

— pentru realizarea de economii, producătorii să livreze metalul, direct în stare debitată.

● **ÎNTEPRINDEREA MECANICĂ DE UTILAJ CHIMIC-BUCUREȘTI**

— P. COTAR, director comercial —

1. Pînă la data de 31 iulie a.e. nu am încheiat încă pentru 1976 contracte pentru materii prime și materiale.

2. Principalele greutăți care ne-au împiedicat să încheiem din timp contractele sînt: neprimirea repartițiilor cu cantitățile de metal în funcție de nevoile solicitate (de altfel, întreprinderea noastră nu are asigurată la această dată nici cantitățile necesare de materiale ferose și neferose pentru producția semestrului II din 1975, acestea fiind încă în curs de contractare); neprimirea în timp unită a cotelor de metal repartizate corespunzător solicitării.

3. Întreprinderea noastră vede posibilă rezolvarea favorabilă a problemelor ridicate dacă se iau următoarele măsuri:

- a) La nivelul centralei industriale: să nu se emită repartiții de utilaje tehnologice fără asigurarea proiectelor de execuție; să se efectueze repartizarea sarcinilor de producție cu cel puțin 60 de zile înainte de termenul de depunere a specificațiilor de materiale.

Exemplu: ni se cere să depunem specificații de materiale în luna martie, iar contractarea producției se face pînă în luna septembrie. Din această cauză, preliminar necesarul de aprovizionare la unele materiale pe baza consumurilor din anii anteriori care, la un moment dat, nu mai sînt folosite și rămîn în stocuri supranormative.

b) La nivelul ministerului coordonator și al MATMCGFF: coordonarea relației contractarea producției și depunerea specificațiilor de materiale, în așa fel încît să nu se mai înainteze întii specificațiile de materiale și apoi să urmeze contractarea producției.

● **ÎNTEPRINDEREA DE POMPE-BUCUREȘTI**

— D. PETRESCU, șeful serviciului aprovizionare —

1. Pentru anul 1976 nu am încheiat nici un contract.

2. Greutăți care ne împiedică să încheiem contracte cu furnizorii: nu ni s-au repartizat cotele de materiale stabilite în baza fundamentărilor predate la forul tutelar; furnizorii nu au primit specificații de la toți beneficiarii, motiv pentru care nu au întocmit programele de fabricație; pentru materialele descentralizate, bazele de aprovizionare nu au contractat cu furnizorii direcți și, ca atare, nu întocmesc încă contracte; nelivrarea unor sortimente de laminate solicitate de la diferiți furnizori pentru produsele noi intrate în fabricație etc. (asemenea materiale nu se sînt livrate la cerere și în cantitățile cerute, ceea ce determină adesea întreruperi în procesul de fabricație).

3. Pentru îmbunătățirea activității pe linie de aprovizionare tehnico-materială ar trebui luate următoarele măsuri:

— legiferarea regimului informativ al specificațiilor de materiale avînd fixată o perioadă limită pînă la care întreprinderea poate să suplimenteze sau să anuleze unele comenzi înaintea celor trei faze și anume: înainte să primească repartiția, în faza de comandă și discuții precontractuale și în faza de contractare;

— să se extindă sistemul de stabilire a balanțelor materiale și emitera a repartițiilor la nivel de semestru și pentru materialele dirijate;

— să se analizeze și să se suplimenteze fondurile necesare pentru dotarea tehnică și economică a depozitelor de materii prime, materiale și produse finite de la întreprinderi, în scopul evitării pierderilor și distrugerii calitative a acestora.

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Producția și consumul de bunuri cu folosință îndelungată

RIDICAREA continuă a nivelului de trai al populației se reflectă în sporirea permanentă a veniturilor, în orientarea unei părți tot mai însemnate a acestora pentru procurarea de bunuri de folosință îndelungată. Nevoia de cultură și de informare, tendința pentru folosirea plăcută, civilizată a timpului liber, orientarea spre confort, au impulsivat producția și desfacerea de produse ca: aparate de radio și televizoare, mobilă, frigider, autoturisme, biciclete, motoare etc.

Este semnificativ în acest sens creșterea desfacerii aparatelor de radio și televizoare,

care, la nivelul anului 1974, a ajuns la peste 700 mii, de circa 4 ori mai mult decît în 1960. Paralel cu numărul mare de aparate date în funcțiune an de an, a crescut foarte mult volumul desfacerii de mobilă și a-

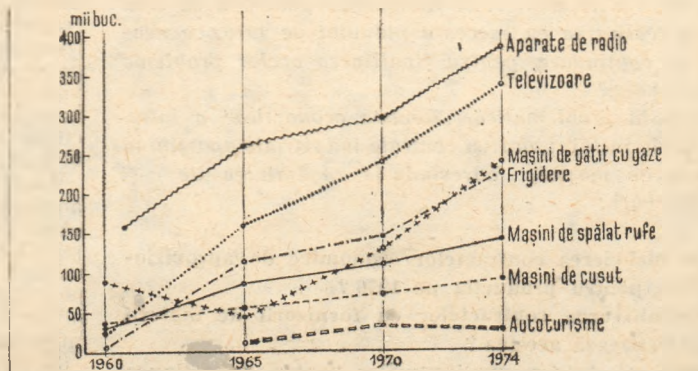
sionantă: de la 7,7 mii buc. în anul 1960, la 225 mii buc. în 1975, adică de aproape 30 ori ori mai mare.

Pe de altă parte, atragerea din ce în ce mai mult a femeilor în cîmpul muncii a impus dez-

vut o curbă ascendentă, cele din 1974 fiind mai mari față de 1960 astfel: la aspiratoare de circa 10 ori, la mașini de spălat rufe de circa 4,6 ori, la mașini de gătit cu gaze de 2,7 ori, iar la mașini de cusut de 2,3 ori.

Pentru perioada viitorului plan cincinal, în corelație cu creșterea veniturilor bănești și a puterii de cumpărare a populației, volumul desfacerii de mărfuri de folosință îndelungată va crește pînă în 1980 astfel: aparate de radiorecepție 135—140%, televizoare 145—150%, frigider 135—140%, autoturisme 230—250%, mobilă 150—155% etc.

Este necesar ca atît în prezent cit și în viitor, întreprinderile producătoare, împreună cu organele comerțului, să urmărească continua diversificare a acestor bunuri, paralel cu preocuparea pentru permanenta îmbunătățire a calităților (consum redus de energie electrică, durabilitate mărită, aspect plăcut, funcționare ireproșabilă, parametri ridicați etc.), astfel încît să justifice în măsură cit mai deplină titulatura de bunuri cu folosință îndelungată.

nume: de la circa 1 miliard lei în 1960, la peste 4,4 miliarde în decurs de 14 ani. Un produs căutat și apreciat în gospodăria oricărui cetățean este frigiderul. Dinamica vînzărilor la acest produs este cu adevărat impre-

voltarea producției și desfacerii unor produse care preiau sau ușurează munca în gospodărie: mașini de cusut, mașini de spălat rufe, mașini de gătit cu gaze, aspiratoare de praf etc. Vînzările unor astfel de produse au a-

● INTREPRINDEREA „1 MAI“-PLOIESTI
— Ing. I. NEGULESCU, director comer-
cial —

1. Am încheiat pînă acum un număr de 4 contracte pentru 1976 pentru unele materii prime, nu însă pentru metal.

2. Lipsa unui plan de producție nominalizat pe tipodimensiuni (la instalații de foraj pe complete de livrare și destinații) pentru a depune, în cunoștință de cauză, cererile. Deficiența aparține în parte întreprinderii noastre care încă nu a reușit să acopere din timp întreaga producție cu contracte de desfășurare. Am depus cererile pentru diferite materii prime necesare în 1976 (în afară de metal) încă de la 25 III 1975, pe baza unui plan informativ; cererile au fost depuse la centrala noastră sub formă de necesar fundamentat, pe formularul ATM 2., iar la furnizori am înaintat comenzi ferme; furnizorii nu ne înaintoază contractele, întrucît nu au planul definitivat; neavînd balanțele aprobate pentru 1976, comenzile noastre sînt ținute în evidență pînă la primirea repartițiilor; repartițiile de la coordonatorii de balanță vin prin centrala noastră cu întirzieri foarte mari. Pentru metal, metodologia de depunere a specificațiilor diferă de restul materialelor, în sensul că acestea se depun pînă la 25 VII 1975, după care urmează să primim repartiții și să încheiem contractele. Avem încă probleme cu depunerea specificațiilor, deoarece nu avem planul de producție complet nominalizat.

3. Problema asigurării bazei materiale o vedem soluționată prin asigurarea planului de producție nominalizat pentru perioada următoare cu 6—9 luni înainte, iar dacă aceasta nu este posibil, furnizorii din economie să fie receptivi și să accepte cererile modificate solicitate de noi, în funcție de definitivarea planului de producție.

Cînd centralele industriale nu acționează
cu suficientă fermitate

DACĂ la nivelul întreprinderilor situația încheierii contractelor de aprovizionare pe 1976 se află mai mult în stadiu... de așteptare, era de presupus ca la nivelul centralelor industriale lucrurile să fie clarificate mai bine, fazele de așteptare sau de studiu să fie depășite. Ce relevă însă ancheta? Publicăm din răspunsurile primite doar două, întrucît și celelalte abordează similar problema.

● CENTRALA DE UTILAJ ENERGETIC, METALURGIC ȘI MASINI DE RIDICAT.

— Ion CONSTANTINESCU, șef serviciu aprovizionare —

1. În conformitate cu programul de măsuri elaborate de MATMCGFF privind desfășurarea activității precontractuale și încheierea contractelor economice pe anul 1976, ne aflăm încă în fața defalcării și comunicării de către coordonatorii de balanță a repartițiilor cantitative și calitative de materii prime și materiale ce revin pe fiecare centrală industrială. În consecință, neavînd repartițiile de la coordonatorii de balanță, întreprinderile noastre nu au putut să încheie pînă în prezent decît un foarte mic număr de contracte de aprovizionare pentru 1976.

2. În general, specificațiile de materiale se depun la termen la coordonatorii de balanță; sînt și situații cînd termenul nu poate fi respectat datorită următoarelor cauze: nominalizarea integrală a planului de producție (de exemplu, pentru anul 1976, aceasta reprezintă circa 10% din valoarea producției noastre); contractarea pînă la data de 31 iulie a.c. a unor poziții de plan în proporții foarte scăzute datorită, în special, lipsei de comenzi și documentației (la utilaj metalurgic, utilaj chimic, utilaj refractar etc.).

Potrivit instrucțiunilor în vigoare, repartițiile urmează a se primi după defalcarea cotelor de către coordonatorii de balanță, adică după 15 VI 1975, iar pentru materialele ferose pînă la 25 VII 1975. Ca impedimente invocate de întreprinderile furnizoare în tergiversarea încheierii contractelor economice amintim nerespectarea de către unii furnizori a baremurilor limită de contractări ritmice stabilite de MATMCGFF (în special C.S. Hunedoara).

3. Ministerul Aprovizionării Tehnico-Ma-

teriale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe să defalce în timp util necesarul de materii prime și materiale pe beneficiarii de plan, în vederea transmiterii la termen a comenzilor. La rîndul lor, furnizorii de metal să respecte întocmai baremurile limită de contracte și livrare pe grupe de materiale conform nomenclatorului M.I.C.M.G.

● CENTRALA INDUSTRIALĂ DE MASINI ȘI MATERIALE ELECTRONICE
— P. FOCSĂNEANU, șef serviciu apro-
vizionare —

1. Consider întrebarea prematură atîta timp cît nu s-au precizat (n.r. sînt atribuții ce intră de fapt în răspunderea directă a centralelor și întreprinderilor), sarcinile de plan sortimentale pe 1976, programarea pentru motoare electrice, cabluri și conductori etc. Planul de aprovizionare pe 1976, cît și importul centralizat a fost întocmit pe baza unei variante din 18 IV 1975, care urmează a se aproba, în funcție de cererile economice naționale pentru intern și export. Totuși, pentru materiile prime și materialele descentralizate, s-au lansat comenzi pe baza consumurilor statistice, dar pentru care nu s-au primit contracte. Pentru materiile prime și materiale dirijate nu s-au primit repartiții decît pentru o parte din cantitățile de feroase și neferoase solicitate. Neprecizarea sortimentelor prin programul de fabricație, cît și nivelele necorespunzătoare, fac ca CIMME să nu poată prezenta specificațiile la coordonatori în termenul stabilit.

2. Imposibilitatea prezentării la timp a specificațiilor privind sortimentele de materiale pentru ca furnizorii să-și întocmească programele de fabricație și, în baza acestora, să se emită repartițiile pentru a se trece la contractare. Repartițiile se primesc după 40—45 zile de la depunerea specificațiilor. Acest lucru este legat de: clarificarea de către centrală a planului de producție la timp și, în mod deosebit, a sortimentelor de produse în baza cărora întreprinderile să-și poată preciza sortimentele de materii prime și materiale. Datorită neasigurării din vreme a contractelor pentru producție nu s-au putut întocmi programele de fabricație la motoare electrice, cabluri și conductori etc. Consider că programul de măsuri privind desfășurarea activității precontractuale și încheierea contractelor economice pe anul 1976 în domeniul aprovizionării tehnico-materiale a fost elaborat în ideea că problemele expuse sînt rezolvate (potrivit indicațiilor date după întocmirea acestui program, nu este voie a se face aprovizionarea de materiale pentru produsele care nu au la bază comenzi și contracte, cît și pentru evitarea creării unor stocuri supranormative, întreprinderile nu pot prezenta la această dată specificațiile); cea mai grea problemă la toate nivelele și în mod deosebit la întreprinderi, este nenominalizarea la timp a producției. Aceasta ca urmare a neasigurării din vreme a comenzilor de la beneficiarii în care să se precizeze clar cantitățile de produse necesare pe anul următor. Serviciile de plan din centrale și, îndeosebi, direcția de plan din minister consideră că dacă s-a comunicat grupa de produse și valoarea, întreprinderile au toate condițiile să-și întocmească un plan de aprovizionare și chiar specificațiile privind sortimentele de materiale, lucru ce nu corespunde realității, deoarece pe baza nominalizării dată de serviciul de plan din centrală, întreprinderile trebuie să întocmească un plan cu sortimentele ce compun această grupă și care, în multe cazuri, nu se suprapun cu comenzile primite de la beneficiar; pe de altă parte, nominalizarea sarcinilor de plan de la minister și centrală nu ține seama de planul de normare a consumurilor.

3. Nominalizarea planului de producție să se coreleze cu planul de norme de consum, sau invers. Aceasta ar crea condiții tuturor serviciilor (plan, aprovizionare, desfășurare, producție) să aibă la bază aceleași cifre de plan, iar lucrările să se desfășoare mai operativ. În aceste condiții, planul de aprovizionare se poate elabora în maximum 30 zile, inclusiv specificațiile pe sortimente.

anchetă realizată de
V. BOESCU, L. ȚINTEA

În numărul viitor al revistei vom publica opiniile primite din partea celor două ministere constructoare de mașini și concluziile anchetei.

DIN CRONICA
ÎNTRERERII

NOI OBIECTIVE INDUSTRIALE ȘI SOCIAL-CULTURALE

● La Lugoj a fost inaugurat un nou obiectiv industrial — **Fabrica de materiale ceramice de finisaj pentru construcții**. Potrivit proiectului elaborat de Institutul de specialitate al Ministerului Economiei, Porestiere și Materialelor de Construcții, aici se vor produce anual 450 000 mp plăci de faianță și majolică. Întregul proces tehnologic, de la prepararea materiei prime și pînă la finisare este mecanizat și automatizat.

● A început să producă la Turda o modernă fabrică de covoare și articole din poliiclorură de vinil destinate amenajării locuințelor, precum și unor obiective industriale și sociale. Realizarea acestei investiții permite reducerea considerabilă a consumurilor de lemn și alte materiale în întreprinderile industriale și pe șantierele de construcții.

● La Curtea de Argeș și Miereurea Ciuc au fost date în funcțiune noi fabrici de mobilă care vor produce anual, fiecare, 13 000 de garnituri. Noile unități vor executa o gamă variată de mobilier, atît pentru piața internă, cît și pentru cea externă, într-o linie arhitectonică modernă.

● Noi linii de fabricație, caracterizate printr-un înalt grad de automatizare a procesului tehnologic, au intrat parțial în funcțiune la întreprinderea de anvelope „Victoria” — Florești. Odată cu funcționarea lor la întreaga capacitate, potențialul întreprinderii prahovene se va dubla. Tehnologia modernă a întreprinderii va permite o largă diversificare a producției, îndeosebi a anvelopelor radiale și a celor fără cameră.

● În județul Timiș, la Sinnicolaul Mare, a fost pusă în funcțiune prima capacitate industrială a unei moderne filaturi cu o producție anuală de 4 300 tone fir. În cursul acestui an aici au mai intrat în producție o țesătorie cu o capacitate de peste 17 milioane mp țesături din cîncpă și o unitate de confecționat saci.

● La Combinatul de fire și fibre sintetice din Săvinești a început montarea unor utilaje în spațiile insuficient folosite. Pe această cale se creează posibilități pentru realizarea unui plus de 2 000 tone pale melană pe an. De asemenea, s-a trecut la montarea unei instalații de producere a firelor pentru pescuit și a corzilor de uz gospodăresc.

● Peisajul urbanistic al țării este întregit zi de zi cu noi ansambluri de locuințe. În orașele și centrele muncitorești din județele Prahova, Dimbovița și Buzău, de pildă, pînă la 23 August au fost date în folosință cca. 6 800 de apartamente.

● La Jimbolia și Sinnicolaul Mare au fost construite două creșe cu o capacitate de 200 de locuri. Pînă la sfîrșitul anului, la Timișoara, Deta, Nădrag, Buzias și în alte localități din județul Timiș vor fi date în folosință creșe și grădinițe care vor însuma 1 250 de locuri.

● În București se află în construcție unul din cele mai mari edificii spitalicești din țară: Spitalul clinic al municipiului, cu o capacitate de 1 540 paturi. Profilul său este dat, în primul rînd, de cele 10 clinici specializate pe asistența medicală, pe chirurgie, oftalmologie, ORL, obstetrică-ginecologie și neurologie. Amplasat în vecinătatea Facultății de medicină, spitalul va constitui, totodată, și o bază de învățămînt teoretic și practic pentru studenți.

UTILITATEA METODELOR ECONOMICO-MATEMATICE

ÎN REPARTIZAREA PRODUCȚIEI AGRICOLE

REPARTIZAREA teritorială rațională a producției agricole constituie o măsură tehnico-organizatorică de cea mai mare importanță și actualitate, constituind una dintre resursele cele mai ieftine de sporire a producției agricole.

Conducerea partidului și statului a indicat în repetate rânduri organelor agricole, specialiștilor din agricultură că trebuie să ia măsuri pentru amplasarea mai judicioasă a culturilor, pe zone și în cadrul fiecărei unități, ținând seama de condițiile de climă și sol, de factorii sociali economici, de posibilitățile de asigurare cu mijloacele mecanizate și cu forță de muncă, pentru executarea tuturor lucrărilor la timp și de calitate.

Înfăptuind aceste sarcini, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare îmbunătățește continuu repartizarea teritorială a producției, atât prin consultarea județelor, cit și prin inițierea unor studii proprii sau în colaborare cu Academia de Științe Agricole și Silvicultură. Progresul este însă lent. Aceasta, în principal, din lipsa unei metodologii de repartizare teritorială completă și practică.

Metodologia de repartizare a producției necesară organelor agricole centrale și teritoriale trebuie să constituie în primul rând un instrument practic de realizare a repartizării, care să țină seama de toți factorii cunoscuți și care să răspundă la întrebarea: în care județe și unități agricole se pot realiza cu eficiența cea mai ridicată producțiile stabilite în planul cincinal pe perioada 1976—1980?

Principii și cerințe

METODOLOGIA, pentru a fi un instrument efectiv de repartizare teritorială a producției agricole, trebuie să aibă la bază următoarele principii:

● **Liniile directe centrale** să se imbine armonios cu inițiativa și priceperea miilor de specialiști ce lucrează în agricultură și cu experiența conducerilor unităților agricole.

Realitatea a dovedit că repartizarea teritorială, făcută într-un singur sens, fie de sus în jos, fie de jos în sus, nu poate fi obiectivă și este supusă unor greșeli cu repercusiuni grave asupra rezultatelor ulterioare ale producției. Repartizarea de jos în sus, cum susțin majoritatea specialiștilor din producție, prezintă riscul de a nu se realiza necesarul economiei naționale (comanda socială), la anumite produse, iar la altele să prisosească, ceea ce ar avea urmări negative asupra aprovizionării populației, industriei prelucrătoare și exportului. Nepotrivit este și sensul repartizării numai de sus în jos, deoarece se elimină aportul factorilor de răspundere locali la îmbunătățirea repartizării, cu urmări negative asupra rezultatelor economice în general, și a unor unități în mod special.

Statul, prin organele agricole, trebuie să vegheze la realizarea fondului principalelor produse agricole fără a cuprinde însă întreaga suprafață de teren a unităților agricole. O anumită suprafață este necesar să rămână la dispoziția unității pentru a avea posibilitatea să-și definească structura culturilor și să rezolve unele probleme specifice, locale.

● **Sarcinile agriculturii** să se repartizeze acelor județe și unități agricole care asigură realizarea lor cu cele mai mici costuri de producție.

În noul concept de repartizare se urmărește ca suma cheltuielilor făcute cu realizarea integrală a celor 15—20 de produse ce fac obiectul repartizării, să fie minimă și mai puțin interesează costul unui produs luat separat. Din moment ce comanda socială, exprimată în cifre de plan, este făcută societatea are interesul ca această comandă să se realizeze la

un cost total cât mai scăzut posibil. Societatea pierde dacă un produs se obține mai ieftin în dauna altor produse și care în final determină creșterea costului general al comenzii sociale.

● **Pentru toate culturile** să existe un singur program de repartizare teritorială.

În programele întocmite pentru diferite culturi și în consfătuirile de producție ale grâului, porumbului, cartofilor, legumelor etc., se recomandă de fiecare dată cele mai bune soluri pentru fiecare plantă. Cum însă acest lucru nu este posibil, deoarece în cele 9,771 milioane hectare teren arabil al țării sînt multe suprafețe care se cultivă fără să ofere condiții foarte favorabile sau favorabile niciunei culturi, este necesar să se precizeze fiecare plantă și în ce proporții să se cultive pe cele 5 clase de favorabilitate, știind că întreaga suprafață de teren trebuie cultivată. Aceasta este posibil numai în condițiile întocmirii unui singur program de repartizare teritorială pentru toate culturile.

● **Repartizarea teritorială rațională a producției agricole trebuie să devină o lucrare multidisciplinară.**

Producția agricolă este determinată de mulți factori ce constituie obiectul unor discipline separate. Aceasta face necesară participarea la întocmirea lucrării de repartizare teritorială a specialiștilor în agrofitehnie, pedologie, agrochimie, biologie, zootehnie, climatologie, economiști, matematicieni și factorii de răspundere locali cunoscători ai specificului unităților.

Tabelul nr. 1

Necesarul de produse agricole vegetale în 1974

Cultura	Producția totală (t)
Grâu	159 000
Porumb	198 000
Floarea soarelui	4 500
Sfeclă de zahăr	274 000
Orz	22 900
Lucernă fin	33 000
Trifoi fin	69 300
În pentru ulei	4 000
Cîneșă	24 880
Mazăre	4 120

● **Datorită complexității sale, prelucrarea datelor în vederea obținerii soluției de repartizare teritorială trebuie făcută cu ajutorul matematicii economice și a ordinatului electronic.**

Repartizarea teritorială a producției agricole, de la nivel central la județe și apoi pe unități, este de o complexitate foarte mare, fapt pentru care rezolvarea ei prin metode clasice nu reușește să prelucreze și să utilizeze în întregime volumul informațiilor. Numai utilizînd metodele matematicii moderne și ordinatele electronice se asigură — într-un grad maxim posibil — soluții de repartizare prin care condițiile naturale și economice sînt valorificate cu înaltă eficiență.

În prezent, nu se cunosc țări care să nu fi abordat de o manieră sau alta problema repartizării teritoriale prin metode economico-matematice, iar părerea unor specialiști din unele țări socialiste este că metodele tradiționale (a bilanțelor) constituie un obstacol în calea obținerii rezultatelor scontate în domeniul optimizării structurii producției agricole la nivel micro — și macroeconomic.

● **Repartizarea teritorială** să se facă pe „părele tip” și apoi să se calculeze indicatorii pe unități agricole — iar prin însumare — pe județe și la nivelul economiei.

În toate lucrările de repartizare teritorială a producției agricole cunoscute în lume s-au ales ca bază de repartizare a producției: zona sau microzona; regiuni geografice; unități administrative. Pentru aceste zone sau regiuni s-au calculat coeficienți medii ce exprimă potențialul de producție, costul de producție al diferitelor culturi, existentul forței de muncă etc.

Toți specialiștii în aceste probleme, sînt convinși că repartizarea pe zone nu rezolvă pînă la capăt problema, întrucît zonele nu sînt omogene ca potențial, iar soluțiile ce se obțin sînt foarte avantajoase pentru cei cu teren superior mediei stabilite pe zonă și dezavantajoase pe cei cu potențialul terenului inferior mediei. Pentru a înlătura acest neajuns, pe măsură ce s-a cîștigat experiență și a crescut capacitatea de prelucrare a ordinatelelor, zonele naturale sau regiunile de producție au fost divizate pentru a obține unități de bază omogene.

Este util să cităm aici pe prof. Klatzmann, coordonatorul primelor modele de repartizare teritorială a producției în Franța, care cu 10 ani în urmă spunea: „S-ar putea crede că omogenitatea va fi asigurată dacă Franța ar fi divizată în 2 000 de regiuni. Dar, în acest caz, amploarea modelului matematic ar depăși mijloacele disponibile de prelucrare. În același timp, ar fi foarte greu să colectezi date pentru 2 000 de regiuni”.

Nu știm în cîte zone ar trebui împărțit teritoriul țării noastre pentru a obține zone omogene. Știm în schimb că nu există nici o unitate agricolă cu tot terenul omogen. În foarte multe cazuri nici parcelele nu sînt omogene dar, acestora, li se calculează potențialul mediu ponderat.

A repartiza însă sarcinile unor unități după clasa de potențialitate medie a zonei în care se găsește sau chiar după clasa

medie a unității ar însemna ca toate culturile să se amplaseze în proporții egale pe toate clasele de favorabilitate, ceea ce nu se întâmplă niciodată. În toate unitățile din țară, unor culturi, ca de exemplu: legumelor, sfeclii de zahăr, cînepei li se dă prioritate în amplasare pe cele mai fertile parcele în detrimentul altor culturi.

Nu este nici un obstacol în fața unei unități de a obține producții record de legume dacă are 100 ha teren foarte bun pentru această activitate, chiar dacă după media ponderată a unității se găsește în clasa IV de favorabilitate. La o astfel de unitate, sarcinile trebuie date după potențialul parcelelor pe care se cultivă legumele și nici într-un caz după potențialul mediu pentru legume al unității.

Din aceste motive în metodologia noastră de repartizare a fost aleasă ca bază teritorială „parcela tip”, care reprezintă o suprafață de teren ce oferă culturilor ce se repartizează teritorial aceleași condiții de favorabilitate.

● **Concentrarea producției și specializarea unităților agricole trebuie să constituie o premisă a creșterii producțiilor și a eficienței economice ale acestora.**

Practica a dovedit că acolo unde anumite activități sînt înființate dar nu și dezvoltate rezultatele sînt în majoritatea cazurilor necorespunzătoare. Numărul activităților dintr-o unitate trebuie să fie în funcție de numărul resurselor și volumul acestora și nu 1—2 activități principale și 1—2 complementare, cum susțin unii economiști. Nu trebuie urmărit limitarea numărului unităților, cît nivelul inferior al volumului activității. Și această limitare nu trebuie făcută urmărind numai procentul din structura marfă a unității, ci și volumul absolut al valorii producției respective.

● **În metodologia aflată în curs de experimentare se urmărește să se asigure fiecărei unități agricole un minim de produse necesare pentru consumul local necesar.**

În fiecare unitate agricolă și în special în cooperative există un necesar de anumite produse pentru consum local în vederea retribuiri membrilor cooperatori și pentru asigurarea unor furaje; acest necesar în etapa actuală se urmărește să se asigure din producția proprie.

În perspectivă, se poate avea în vedere și eventualele schimburi de produse între zone, dacă costul de producție din zona producătoare, plus cheltuielile de transport, sînt inferioare prețului de cost din zona de consum.

● **Asigurarea posibilităților de rotație și succesiunea a culturilor conform cerințelor agrotehnice.**

Experiența și practica au demonstrat că în condițiile noastre de chimizare, o plantă premergătoare potrivită mai poate aduce un spor de recoltă de 15—35% sau chiar mai mult. Sînt apoi anumite culturi ca: inul, trifoiul, lucerna, mazărea

care produc așa-zisa „oboseală a solului” pentru care monocultura înseamnă compromiterea culturii. De aceea, în repartizarea teritorială trebuie asigurate condiții de rotație a culturilor de așa natură ca, procentual, să avem în fiecare zonă aceleași suprafețe, pe aceleași clase de favorabilitate. În ce privește actuala succesiune a culturilor, se reține numai obligativitatea culturii trifoiului de a urma după grîu sau orz de toamnă, în care se însămînțează în cultură ascunsă.

Pornind de la aceste principii s-a încercat de curînd să se elaboreze o **metodologie de repartizare teritorială a producției agricole vegetale, aplicată experimental în județul Bihor**. Primele constatări și concluzii sînt prezentate în continuare.

Aplicarea metodologiei în județul Bihor

S-A ALES pentru aplicarea experimentală a metodologiei județul Bihor, pentru că acesta oferă condiții naturale și economice foarte variate; un alt motiv constă în receptivitatea specialiștilor Direcției generale agricole județene care au preocupări constante în căutarea și aplicarea unor noi metode tehnice și organizatorice mai eficiente.

S-a pornit inițial de la imperativul că agricultura cooperatistă a județului Bihor, conform indicatorilor de plan primiți, trebuie să realizeze în principalele culturi, în 1974, cel puțin cantitățile de produse redate în tabelul nr. 1.

Aceste produse au fost alese în ordinea ponderii suprafețelor culturilor planificate a se cultiva pentru realizarea produselor din tabelul nr. 1. În acest scop, Direcția generală agricolă județeană a stabilit suprafețele prezentate în tabelul nr. 2.

Suprafața planificată a fi ocupată cu cele 10 culturi principale reprezintă 90,4% din total suprafață arabilă a județului (sector C.A.P.).

Potențialul de producție al parcelelor topografice din fiecare cooperativă a fost determinat de specialiștii de la Institutul de studii și cercetări pedologice, cu participarea unui mare număr de specialiști din județul Bihor. Prin studiile efectuate s-a aprofundat gradul de cunoaștere a potențialului de producție existent.

Costurile de producție pe hectar și parcele pentru fiecare cultură au fost determinate după metodologia calculării prețului de cost din C.A.P.

Atît potențialul de producție determinat prin aprecierea economică a terenurilor, cît și costurile de producție au avut la bază tehnologiile reale pe care cooperativele au posibilitatea să le aplice în prezent. S-a determinat, totodată, și durata de rotație a fiecărei culturi, exprimată prin numărul de ani după care o cultură poate reveni pe aceeași parcelă. Pe baza acestor informații s-a trecut la prelucrarea datelor în scopul obținerii soluției optime.

Problema care s-a cerut rezolvată a constat în repartizarea sarcinilor de plan ale celor 10 culturi pe cooperative și amplasarea acestora pe parcele, de așa natură încît costurile de producție să fie minime. În acest scop s-a elaborat un model economico-matematic a cărei funcție economică a constat în minimizarea costurilor totale de producție ale celor 10 culturi în condițiile următoarelor grupe de restricții:

● **Restricții de suprafață** — prin care se asigură realizarea sarcinilor de plan pe suprafețele existente.

● **Restricții de producție**, prin care se asigură realizarea sarcinilor de producție cel puțin la nivelul planificat.

● **Restricții de rotație**, prin care se asigură posibilitatea rotării culturilor în funcție de cerințele biologice ale plantelor, de așa natură încît, în fiecare an, procentual, să se cultive o cultură pe aceleași clase de favorabilitate.

● **Restricții de succesiune**. Datorită faptului că trifoiul se însămînțează în cultură ascunsă, îi sînt asigurate ca plantă premergătoare grîul și orzul de toamnă.

În total, modelul a avut 6760 de necunoscuturi și a fost rezolvat la Centrul informațional și de calcul al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

Rezultatele obținute

FIIND primul model rezolvat în țară prin care se încearcă să se facă repartizarea teritorială într-un județ, rezultatele au fost foarte încurajatoare. În primul rînd, valoarea funcției economice, respectiv cheltuielile totale de producție pentru cele 10 culturi au fost cu 71,5 milioane lei mai mici decît cheltuielile planificate prin metodele obișnuite.

În al doilea rînd, față de cele 184 042 ha planificate pentru cele 10 culturi a rezultat că sînt suficiente numai 159 721 ha (cu 24 321 ha mai puțin) în condițiile realizării aceluiași volum de producție.

În al treilea rînd, pe cele 24 321 ha se pot realiza peste plan însemnate cantități de produse alimentare. Împreună cu consiliile de conducere a cooperativelor și cu Direcția generală agricolă județeană s-a apreciat că se poate produce anual, peste plan, următoarele cantități de produse:

- porumb — 15 000 tone
- cartofi — 10 400 tone
- in fuior — 3 000 tone
- ovăz — 3 000 tone
- sîmînță ierburi perene — 1 000 tone
- fin de graminee perene — 29 000 tone
- fin leguminoase perene — 5 000 tone
- masă verde — 60 000 tone
- plantații de pomi — 320 hectare

În total, se pot obține mai mult de 100 000 tone produse peste plan.

În al patrulea rînd, prin indicatorii de plan repartizați de sus în jos, ce urmăresc asigurarea comenzii sociale cu produse agricole, se ocupă un procent de circa 90% din terenul fertil al cooperativelor consolidate economic și într-un procent mult mai redus (chiar sub 50% terenurile slab fertile ce se găsesc în ma-

dr. ing. Victor HĂLMĂJAN

(Continuare în pag. 32)

Tabelul nr.2

Situația principalelor 10 culturi planificate a se cultiva în anul 1974

Cultura	Suprafața (ha.)
Porumb	63 000
Grîu	60 000
Lucernă + trifoi	29 000
Orz	10 400
Sfeclă de zahăr	9 000
Cînepă	4 000
In ulei	3 940
Floarea soarelui	3 000
Mazăre	1 762
TOTAL	184 042

MARKETING

În dialogul producător-consumator: un mod activ de promovare comercială și de cunoaștere a cererii consumatorilor

PUNCTELE MOBILE PENTRU DESFACERE

DE CITEVA LUNI, în complexul expozițional EREN, funcționează o expoziție cu vânzare aparținând Centralei industriale a confecțiilor și tricotaajelor București — în care sînt expuse ultimele creații ale specialiștilor acesteia, constînd din confecții și tricotaaje pentru bărbați, femei și copii. Faptul că, un producător s-a hotărît să-și extindă canalele de desfacere prin diversificarea formelor de distribuție — în maniera, de pildă, a utilizării unor hale expoziționale, devenite temporar, disponibile — ni s-a părut interesantă, atît prin efectele sale asupra succesului de piață al respectivului producător, cit și — dar, mai ales — prin puterea de exemplu, ce se poate degeja pentru alte centrale industriale. Motiv pentru care am și apreciat ca deosebit de interesantă discuția purtată cu tovarășul ing. I. BOGDAN, directorul comercial al respectivei centrale.

Amabil, acesta ne-a declarat:

I.B. Nu avem deloc pretenția că am fi inediți, prin adoptarea unei atari forme de vânzare, cunoscut fiind că punctele mobile pentru desfacere au existat — este adevărat, poate la alte scări de mărime — și altădată. Magazine pentru prezentare și vânzare, aparținînd producătorului, au fost și sînt folosite iar rezultatele bune ale unor astfel de canale și-au dovedit, încă de mult, eficiența. Noi nu am făcut, deci, decît să le extindem, într-o manieră proprie și să le adaptăm la exigențele prezentului. Trebuie să precizez, de altfel, că — urmare a modificărilor condițiilor de viață și pe fondul creșterii continue a sarcinilor de plan — acest fel de desfacere urmează să ia amploare, și aceasta este nu numai un deziderat ci chiar o necesitate. Folosind căi mai maleabile de contact cu cumpărătorul, producătorul își atinge, în fapt, cele două obiective majore ale sale — concentrate, de altfel, în ideea satisfacerii, în condiții rentabile, a nevoilor, gusturilor și exigențelor consumatorului.

Credem că aceste puncte mobile vor răspunde și mai eficace dorinței noastre de a fi mai prompti, în realizarea acestor deziderate. Pentru noi aceste magazine constituie laboratoare de testare a noului privind contexturile, linia croielii, coloristica.

G.H. Această inițiativă nu are cumva doar un caracter de campanie ?

I.B. Dimpotrivă. Eficiența, probată, prin propriile noastre magazine pentru prezentare, deja existente — mă gîndesc, de pildă la magazinul „Confecția“, din Calea Victoriei — ne face să credem că sîntem pe calea cea bună. Dealtfel, chiar rezultatele înregistrate, în cursul citorva săptămîni de funcționare — aici, la pavilioanele de la „Casa Științei“ — confirmă temeinicia deciziei adoptate. Trebuie să vă mărturisesc că eficiența acestei maniere de desfacere a depășit, realmente, chiar propriile așteptări. În zilele cînd a funcționat TIBCO '75, de pildă, am avut, zilnic desfaceri de peste trei sferturi de milion de lei. Menținerea în continuare a acestor pavilioane-magazin se justifică tot printr-un dever substanțial, pe lîngă faptul că ele asigură și un caracter activ complexului expozițional, mai ales în această perioadă de vîrf a sezonului turistic.

În cincinalul următor, centrala noastră va desfășura un larg cîmp de vânzări, pe calea magazinelor proprii pentru prezentare și desfacere — inclusiv pe calea punctelor mobile. La sfîrșitul anului 1980, de pildă, cifra deverului preliminar pe calea unor atari căi de desfacere va echivala cu 10% din totalul producției centralei.

G.H. Cifra ni se pare, într-adevăr, relevantă, pentru înțelegerea strategiei pe care vi-o propuneți, precum și a rolului acestui tip de magazine, în ansamblul ei. Ce măsuri veți adopta, însă, pentru traducerea în viață a acestor idei ?

I.B. Evident, vom începe prin creșterea masivă a numărului punctelor proprii pentru desfacere, amplasate în locurile cele mai propice, de contact direct cu cumpărătorii. Această acțiune am și început-o, de altfel : am în vedere, spre exemplu, investițiile deja lansate pentru construirea de magazine proprii la Cluj-Napoca, Constanța, Reșița, Iași și Ploiești. Inedită — dacă pot să-i zic așa — mi se pare ideea că amplasarea acestor puncte își va găsi locul în marile centre industriale — pe lîngă fabrici și chiar în incinta acestora — care au toate șansele de a deveni excelente vaduri pentru noi. Anual, avem planificate circa 100 mil. lei, pentru atari amenajări. Multe dintre ele vor fi chiar în București : în Pantelimon, Dorobanți, Lipsani. În prezent, în Capitală, avem,

deja, 3 magazine și 13 puncte de vânzare, amplasate în zonele de mare aglomerare: Vitan, Crîngăși, Buzești.

Că atari inițiative „prind“, este confirmat de faptul că multe uzine — UREMOAS, de pildă, — au manifestat un interes real pentru aceste puncte. Ele s-au declarat, chiar, de acord, să ne ajute la amenajarea lor, în incinta fabricilor, și să contribuie la mobilare.

G.H. Aceste magazine — proprii centralei dv. — vor face, cumva, concurență unităților obișnuite de comerț ?

I.B. N-am impresia asta. Cred că astfel de magazine sînt excelente căi de testare — prealabilă fazei de stand, a unităților Ministerului Comerțului Interior — a gusturilor publicului cumpărător. Să fim realiști : comerțul nu areorei este conservator. Din interese pur subiective — teama că produsele noi nu vor găsi adeziune la client și, deci nu se vor vinde — reprezentanții acestuia sînt, nu areorei, refractari unei linii mai curajoase sau unor culori sau contexturi inedite, refuzînd propunerile noastre. Disponînd, însă, de propriile noastre magazine — amplasate direct în mediul cumpărătorilor, lansînd articole noi ne preluăm, noi înșine — ca producători — riscurile eventualului eșec. Experiența anilor trecuți ne-a dovedit, însă, că populația este avidă de noutăți. Iată un exemplu : anul trecut, am fabricat cămăși bărbătești, în culori uni, pastel—roșu, roz, mov, galben, albastru, pe o tentă tinerească, optimistă — produse pe care comerțul le-a refuzat, apreciîndu-le ca prea îndrăznețe. Atunci le-am dat „Confecției“ din București. Dintr-o eroare — consideram noi, atunci — au fost trimise la magazin vreo 5 000 de bucați, care s-au vîndut, însă incredibil — doar în cîteva ceasuri. Responsabilul magazinului ne-a întrebant, la puțin timp după aceea, dacă nu mai putem să-i trimitem încă vreo cîteva mii. A fost un succes de vânzare.

Iată, ca atare, că perspectivele „ochiurilor“ de vânzare, pe care le propunem sînt — credem noi — dintre cele mai bune. Ele vor reprezenta un pas în plus spre apropierea producției de consumatorii individuali, pentru satisfacerea mai bună a cerințelor acestora.

Discuție consemnată de
George HAȘEGANU

Marketing in acțiune

Filiala București a Asociației Române de marketing a deschis recent la sediul său din Calea Victoriei Nr. 91—93 expoziția „Electronica în folosul nostru“ organizată în colaborare cu Centrala industrială de electronică și tehnică de calcul și unitățile de producție, cercetare și service subordonate ei.

Expoziția face parte dintr-un program mai larg de acțiuni de promovare a marketingului în această subramură industrială. Astfel pe lîngă prezentarea unor noi realizări ale activității de cercetare-dezvoltare din centrală (aparate de electronică medicală, noi tipuri de minicalculatoare, noi tipuri de aparate de uz casnic : televizor portabil, pick-up, ceas electronic, etc.), radiotelefon, truse de service pentru electronică, noi tipuri de tuburi de iluminat și cinescoape, în

cadru expoziției a fost organizat și un sondaj de opinie cu privire la modul în care exponatele și în general produsele centralei satisfac cerințele consumatorilor. În chestionarul de anchetă, se formulează de asemenea invitația către vizitatori de a face parte

dintr-un panel permanent de consumatori care să fie sistematic consultat la lansarea noilor produse.

În cadrul expoziției, care va fi deschisă în tot cursul lunii septembrie se va desfășura de asemenea un ciclu de dezbateri pe diverse teme de marketing aplicat, cum ar fi : forme noi și eficiente de comercializare a produselor electronice pe piața internațională, dialogul proiectant-utilizator în realizarea produselor electronice, design-ul produselor electronice, electrotehnica și dezvoltarea comunicării de masă etc.

Apreciem ca valoroasă inițiativa tineret filiale bucureștene a AROMAR pe linia introducerii efective a marketingului în preocupările cotidiene ale unităților economice, a formării opticii de marketing la producători, inițiativă ce merită a fi extinsă atît în București, cit și în alte filiale din țară.

Particularități ale creșterii eficienței procesului de integrare, relevate de un studiu comparativ realizat la universitățile din Craiova și Timișoara

INSEMNĂTATEA accelerării procesului de integrare a învățămîntului universitar cu cercetarea științifică și producția apare cu atît mai pregnantă cu cît economia națională în perspectiva anilor, 80—90 se va dezvoltă la parametri deosebit de înalți, în spiritul eforturilor generale ale națiunii noastre de a se înscrie între țările industriale dezvoltate ale lumii.

Complexitatea acestui proces, pe de o parte, cît și importanța deosebită pe care partidul o acordă necesită de a pune pe baze noi relațiile învățămîntului cu cercetarea științifică și producția a fost relevată de secretarul general al partidului, torarășul Nicolae Ceaușescu, atunci cînd arăta că „...nu dorim doar niște măsuri de îmbunătățire ici-colo a ceea ce există, ci vrem să realizăm o reorganizare fundamentală a învățămîntului, restructurarea sa pe baze noi, revoluționare atît în ceea ce privește concepția cît și organizarea. Noua concepție trebuie să se bazeze pe unitatea organică a învățămîntului cu cercetarea și producția”¹

Resursele umane ale universității implicate în procesul de integrare

STRUCTURA resurselor umane ale universității este desigur complexă, această situație diferințindu-se în funcție de scopul analizei sau investigației. Cercetarea noastră a considerat ca dominante două componente ale resurselor umane implicate în procesul integrării: 1) cadrele didactice și 2) studenții universității.

Așa cum se poate urmări în tabelul nr. 1 (A și B) analiza în dinamică a unor indicatori și indici în perioada 1968/1973 relevă un proces general dinamic, pentru Universitatea din Craiova, această dinamică traducindu-se în creșteri mari în ceea ce privește numărul studenților (+55,2%) sau al numărului cadrelor didactice (+71,8%), într-o perioadă de timp relativ scurtă (5 ani).

Evoluția numărului de cadre didactice în cadrul Universității Timișoara a fost caracterizată în perioada analizată de o ușoară, dar continuă, creștere, cu efecte pozitive pentru valoarea indicelui ce exprimă numărul de studenți ce revine la un cadru didactic pe total universitate și, prin aceasta, asupra calității cadrului de desfășurare a activităților de integrare.

Se poate aprecia că indicele mediu exprimînd numărul studenților ce revine unui cadru didactic, în cazul nostru în perioada 1968—1973, de puțin sub 8 studenți/per cadru didactic la Universitatea Craiova și puțin peste 8 studenți/per cadru didactic la Universitatea Timișoara, constituie o valoare superioară din punct de vedere calitativ atît mediei pe întregul sistem de învățămînt superior românesc, cît și mediilor din diverse țări ale lumii).

Fără a considera mecanic calitatea procesului integrator ca fiind invers proporțional condiționată de valoarea indicelui amintit, putem spune că atît Universitatea Timișoara cît și Universitatea Craiova și-au asigurat în această perioadă una dintre premisele potențiale favorabile accelerării procesului de integrare cu cercetarea științifică și producția.

Tematica cercetării științifice universitare

DACĂ analiza componentelor ce alcătuiesc resursele umane ale universității,

oferă cercetătorului imaginea potențialului cantitativ al acesteia, analiza tematicii de cercetare științifică oferă dimensiunile calitative ale procesului de integrare, tot așa cum contractele de cercetare științifică și activitățile productive îi vor conferi dimensiunile eficienței sale.

Așa cum se poate urmări în tabelul nr. 2, analiza tematicii de cercetare științifică s-a realizat pe ani de învățămînt, defalcată pe dimensiuni privind fie structura învățămîntului universitar (învățămînt universitar umanistic-filologic, învățămînt universitar tehnico-științific, învățămînt universitar economic²), fie pe dimensiuni ale cercetării științifice propriu-zise, ca tipul temei de cercetare, caracterul beneficiarului, executanții cercetării, costul cercetării și sursa finanțării cercetării științifice.

Numărul și amploarea temelor de cercetare științifică reprezintă o atare dimensiune. Explicația privind implicațiile acestei dimensiuni în procesul integrării este dificilă și nu poate avea un caracter univoc. Astfel, existența unui mare număr de teme de cercetare poate stimula promovarea interdisciplinarității în cercetare — componentă importantă de altfel a factorilor integratori — dar poate să nu aibă nici o legătură cu ea, în cazul opției de specializare îngustă. De asemenea, un mare număr de teme de cercetare asigură o largă participare a studenților la activitatea de cercetare, evitîndu-se pericolul supraaglomerării pe o temă. În ce măsură se poate afirma că o situație dată exprimă o stare de penurie sau de supraaglomerare pentru o temă de cercetare, este dificil de spus; în aceste condiții singurul indiciu pozitiv rămîne cadrul organizatoric al proporției cadre didactice/studenți. Putem așadar să afirmăm caracterul pozitiv al situației existente la universitatea Craiova și Timișoara, ca premisă a procesului de integrare.

Costul temelor de cercetare științifică constituie o dimensiune ce vine să aducă un plus de exactitate analizei. Distribuția acestor resurse (bunuri, servicii, bani, poartă amprenta unor multipli factori ce concură la stabilirea unei anumite configurații a cercetării științifice universitare în procesul integrării. Printr-o această putem aminti: (1) opțiunea cadrelor de conducere a universității în problema

Ca atare, procesul de integrare a învățămîntului universitar cu cercetarea științifică și producția presupune nu numai mobilizarea tuturor resurselor, în scopul stimulării progresului tehnic și economic, ci și o etapă nouă în scopul constituirii trăsăturilor determinante ale unui om nou, capabil de a răspunde înaltelor exigențe ale societății noastre contemporane.

Investigația noastră — realizată succesiv la Universitatea Timișoara și Universitatea Craiova — a încercat să surprindă procesul de integrare al activităților universitare cu cercetarea științifică și producția în dimensiunile sale economice și educaționale umane. Analiza a fost axată pe resursele umane (baza umană) și resursele materiale (baza materială) ca măriri (de intrare și ieșire) în sistemul integrării universității cu cercetarea științifică și producția. Cercetarea a cuprins implicit și evidențierea unor modalități de optimizare a activităților universitare în procesul integrării cu cercetarea științifică și producția, acordîndu-se o atenție specială implicațiilor economice ale fenomenului cercetat.

integrării, (2) volumul resurselor materiale alocate universității, (3) prioritatea domeniilor și temelor de cercetare științifică, (4) costurile specifice pe profile ale învățămîntului universitar, (5) prestigiul și potențialul științific uman și material de care profilele învățămîntului universitar dispun ... etc.

Așa cum se poate urmări în tabelul nr. 2, situația statistică reflectă fluctuații mari pe ani calendaristici nu numai ale volumului dar și ale costurilor. Aceste fluctuații ar putea fi explicate prin specificitatea consumurilor de resurse materiale pe profile ale învățămîntului universitar, influențele prețurilor pieței pe plan național sau internațional ș.a.m.d.

Distincția realizată de analiza tematicii de cercetare științifică în cercetări teoretice și cercetări aplicative dezvăluie o nouă dimensiune ce a făcut subiectul investigației noastre. Așa cum se poate observa în perioada statistică aleasă, ponderea temelor de cercetare teoretică este, în general, de peste 70% cu excepția anului 1972, cînd a scăzut la aproximativ 60%. Această pondere urcă atunci cînd analizăm tematica de cercetare științifică pe profile ale învăță-

Dinamica unor indicatori privind resursele umane ale universității

A. Universitatea Timișoara

	1967 = 100				
	1968-1969	1969-1970	1970-1971	1971-1972	1972-1973
Dinamica numărului total al studenților	107,8	119,5	123,0	120,4	109,9
Dinamica numărului total al cadrelor didactice	104,1	108,5	110,6	112,7	124,1
Număr de studenți ce revin la un cadru didactic	8,7	9,0	9,1	8,7	6,4

B. Universitatea Craiova

	1967 = 100				
	1968-1969	1969-1970	1970-1971	1971-1972	1972-1973
Dinamica numărului total al studenților	111,6	123,8	140,8	142,1	155,9
Dinamica numărului total al cadrelor didactice	107,64	113,9	129,9	138,8	171,1
Număr de studenți ce revin la un cadru didactic	7,7	8,3	8,8	7,4	7,0

2. Structura tematicii de cercetare științifică
la Universitatea Timișoara în perioada 1971-1973

	Tipul temei de cercetare științifică		Beneficiarul temei de cercetare			Realizatorii temei de cercetare		Costul total al temelor de cercetare		Sursa de finanțare a temelor de cercetare	
	Teoretică	Aplicativă	Intern	Extern	Cadre didactice	Cadre didactice și alți colab.	Teoretice	Aplicative	Intern	Extern	
1971	77,3	22,3	84,3	15,7	88,4	11,6	15,1	84,9	92,2	7,8	
1972	59,4	40,6	72,9	27,1	98,8	1,2	33,2	66,8	94,7	5,3	
1973	72,2	27,8	89,1	10,9	98,2	1,3	17,5	82,5	97,0	3,0	
1971-1973	69,8	30,2	82,1	17,9	95,1	4,9	21,9	78,1	94,6	5,4	

mintului superior pînă la 88%, pentru învățămîntul universitar umanistic, limitele sale inferioare situîndu-se în jurul cifrei de 42% pentru învățămîntul universitar tehnico-științific. În condițiile în care cercetarea științifică universitară se consideră drept o etapă superioară de formare a tînărului specialist, în procesul complex al integrării, s-ar părea că distribuția, structura tematicii de cercetare științifică, nu afectează în linii generale procesul integrării universității cu cercetarea științifică și producția. În realitate, structura tematicii de cercetare științifică reflectă nu numai echilibrul preocupărilor teoretice cu cele aplicative, ci de foarte multe ori și situații disfuncționale. Astfel, ponderea „masivă” a temelor de cercetare teoretică este fie rezultatul înțelegerii eronate a însuși termenului de „cercetare științifică”, în cadrul acesteia fiind acceptate activități cu caracter didactic explicativ, fie în cazul păstrării accepției corecte — cultivarea unor activități care au drept rezultat ruperea tinerilor de viață, de activitățile productive. Nu puține sînt ocaziile în care apar observații în sensul existenței unor domenii care prin natura lor sînt în centrul activităților aplicative, în timp ce altele sînt prin definiție mai îndepărtate de cîmpul practicii. Exprimînd parțial o anumită realitate, autorii acestor opinii fac dovada unei înțelegeri mecaniciste atît a caracterului aplicativ al cercetării științifice cît și a rolului pe care cercetarea științifică îl are în formarea specialistului în concordanță cu obiectivele fundamentale ale procesului de integrare a universității cu cercetarea științifică și producția.

Experiența istorică a demonstrat că tocmai problemele aplicative nerezolvate în interiorul unităților productive și-au găsit soluții optime cînd au fost înscrise în planurile de cercetare ale universității. În acest context, situația relevată de statistica investigației noastre poate fi apreciată ca fiind încă tributară unor viziuni care însă încep să se modifice rapid în condițiile acționării în direcția integrării activităților universitare cu cele ale cercetării științifice și producției.

Analiza beneficiarilor cercetării științifice și a surselor de finanțare a cercetării reprezintă alte două aspecte ce completează sinteza implicațiilor obiective și subiective a tematicii cercetării științifice universitare în procesul integrării. Dacă ponderea beneficiarilor externi (din afara universității) pe total universități cuprinsă între 10,9%, ca limită inferioară, și 27,7%, ca limită superioară, exprimă nivelul cantitativ, sau gradul de interes, (de penetrație) pe care îl trezește cercetarea științifică universitară, ponderea surselor de finanțare externă (extra-universitară) cuprinsă între 3% și 7,8% ne oferă imaginea prestigiului și calității acestor relații. Valorile diferite, dar în general scăzute, ce se pot urmări atunci cînd analizăm beneficiarii cercetărilor științifice universitare sau ai surselor de finanțare ale cercetării impun o serie de observații. Printre factorii ce concură la această si-

tuație ar putea fi amintiți lipsa unei experiențe mai îndelungate în domeniul cooperării între cercetarea științifică universitară și producție, aplicarea defectuoasă a sistemului de contractare care limitează în oarecare măsură interesul participării unităților productive la finanțarea cercetărilor științifice universitare. Măsurile și hotărîrile de partid din ultimii ani au creat însă cadrul în care se pot pune pe baze noi relațiile între cercetarea științifică universitară și unitățile productive, traducerea în fapte a acestor posibilități rămînd la nivelul inițiativei partenerilor amintiți. Creșterea ponderii beneficiarilor externi și a participării sporite a surselor de finanțare extra-universitare, rămîn în acest sens garanția alcătuirii unui plan tematic de cercetări științifice universitare care să răspundă necesităților formulate de producție, semnificînd totodată și atingerea unuia dintre obiectivele fundamentale ale integrării.

Analiza structurii grupurilor ce realizează cercetările științifice universitare aduce un argument în plus în favoarea sporirii eforturilor, atragerii în mai mare măsură, în spiritul cerințelor documentelor de partid privind procesul integrării, a specialiștilor din cîmpul activităților productive.

Ponderea scăzută a temelor de cercetare științifică realizate în colaborare cu specialiști din afara universității, cuprinsă între 1,2% și 14,6%, reflectă nu numai incipiența procesului de integrare, ci și existența unui anume izolaționism reciproc, acceptat atît de universitate cît și de unitățile productive.

Activitatea contractuală în procesul de integrare

AȘA CUM se precizează în documentele de partid⁴⁾ una dintre direcțiile fundamentale ale integrării este extinderea activităților pe bază de contract între instituțiile de învățămînt superior și organizațiile economice, pentru rezolvarea unor probleme de producție.

Datele din tabelul nr. 3 — ce surprinde dinamica unor indicatori și indici ai contractelor de cercetare științifică încheiate de cele două universități investigate în perioada anilor 1970—1973 — arată că activitatea contractuală a cunoscut o evoluție ce ar putea fi marcată printr-o curbă exponențială.

Dinamica valorii contractelor urmează, la rîndul ei, o evoluție ascendentă, în concordanță cu dinamica numărului de contracte încheiate. Analiza comparativă a celor două evoluții privind activitățile contractuale universitare în cercetarea științifică, relevă în același timp două situații ce amintesc de ceea ce cunoaștem sub denumirea de „dezvoltare intensivă” și „dezvoltare extensivă”. Aceste deosebiri apar cu atît mai evidente, atunci cînd analiza procesului de integrare se realizează prin intermediul a doi indici pe care îi considerăm reprezentativi: (1) valoarea medie pe un contract de cercetare științifică universitară încheiat și (2) rentabili-

tatea per contract — într-un fel un coeficient de productivitate sui-generis.

În ceea ce privește evoluția în timp a rentabilității contractelor, observăm că dacă la Universitatea Timișoara, valorile sînt pozitive, la Universitatea Craiova valorile pentru anii 1971 și 1972 reprezintă doar 62,1% și 74,2% din valorile anului 1970. Anul 1973 marchează pentru cei doi indici amintiți valori care fie se apropie de valoarea anului 1970 (valoarea indicelui ce exprimă valoarea medie pe un contract — 93,4%), fie reușesc să depășească cu puțin pe aceasta (valoarea indicelui ce exprimă rentabilitatea pe un contract — 109%). Concluzionînd, putem spune că procesul activității contractuale desfășurate la universitatea din Timișoara a marcat o dinamică mai lentă față de cea a Universității din Craiova, dar mai eficientă, mai rentabilă sub aspectul valorificării potențialului său științific, față de acesta din urmă.

Un alt aspect al activității contractuale universitare desfășurate în cadrul cercetării științifice pe care investigația noastră l-a analizat la cele două universități este structura sau distribuția contractelor încheiate pe profile ale învățămîntului universitar. În tabelele nr. 4—5 se poate urmări atît dinamica indicatorilor și indicilor utilizați în analiza activității contractuale universitare pe total universitate, cît și ponderea pe care activitatea contractuală la nivelul profilului învățămîntului universitar tehnico-științific o are pe total universitate. Se poate observa cu ușurință că în linii generale evoluția activității contractuale desfășurate la nivelul profilului universitar tehnico-științific este similară celei pe total universitate atît la Timișoara cît și la Craiova.

Se remarcă dinamici ascendente ceva mai accentuate de această dată la Universitatea din Timișoara⁵⁾, în timp ce la Universitatea din Craiova, valorile, deși ridicate (în 1973 de 1 022%), se situează sub nivelul activității contractuale universitare globale⁶⁾, (2 500%). Se pot remarca, de asemenea, valori mai mari sub aspectul eficienței pentru profilul învățămîntului universitar tehnico-științific comparativ cu valorile pe total.

Posibilitățile oferite de activitatea contractuală sînt numeroase, iar implicațiile lor pozitive asupra evoluției viitoare a universității nu pot fi enumerate exhaustiv. Cercetarea concretă ne-a relevat cîteva dintre ele și pe care le supunem opiniei critice. Astfel, unul dintre avantajele certe ale sporirii activității contractuale în cadrul tematicii de cercetare științifică este obținerea unor fonduri însemnate pentru dezvoltarea bazei materiale și umane a cercetării științifice universitare. Îmbunătățindu-și continuu balanța cheltuielilor și veniturilor sale, universitatea are astfel posibilitatea soluționării problemelor legate de finanțarea cercetărilor proprii și care din diverse motive obiective sau subiective nu fac obiectul unor activități contractuale. Activitatea contractuală eficientă poate contribui fundamental la reorganizarea și punerea pe baze noi a învățămîntului universitar. Un simplu calcul estimativ efectuat asupra Universității Timișoara⁷⁾ demonstrează că deși numărul total al contractelor încheiate de cercetarea științifică universitară reprezintă doar 4% din numărul total al temelor de cercetare științifică pe total universitate, valoarea acestora asigură peste 24% din costul total al tematicii de cercetare amintite. Acest calcul estimativ, realizat la nivelul întregii perioade investigate (1970—1973) exclude, credem, orice comentariu suplimentar privind importanța activității contractuale universitare.

Deschiderea universității unui număr tot mai mare de cursanți, atenția sporită ce se acordă pregătirii cadrelor cu pregătire superioară în concordanță cu evoluția școlii superioare pe plan internațional con-

firmă justetea și oportunitatea liniei politice a partidului nostru în problema legării organice a universității de practica nemijlocită. În condițiile în care randamentul specific cadrelor cu pregătire superioară poate fi definit ca fiind de circa 3/1 față de randamentul specific cadrelor cu pregătire elementară, este lesne de înțeles interesul unanim pentru creșterea ponderii cadrelor cu pregătire superioară în totalul forței de muncă. În acest context, universitatea constituie o cale superioară de valorificare a potențialului uman, pe fondul dezvoltării procesului de inte-

Dinamica unor indicatori privind contractele încheiate în cadrul învățământului tehnico-stiințific universitar în perioada 1970-1973

A. Universitatea Timișoara

	1970	1971	1972	1973
Valoarea totală a contractelor	100,0	731,0	1311,0	1780,0
Valoarea medie pe un contract	100,0	182,0	218,0	444,0
Rentabilitatea medie pe un contract	100,0	93,0	256,0	262,6

B. Universitatea Craiova

	1970	1971	1972	1973
Valoarea totală a contractelor	100,0	143,6	330,2	1022,0
Valoarea medie pe un contract	100,0	57,4	48,9	97,3
Rentabilitatea medie pe un contract	100,0	69,1	54,6	157,6

grare cu cercetarea științifică și producția. Numai astfel — cum sublinia secretarul general al partidului — „învățământul își

Dinamica unor indicatori privind contractele încheiate de universitate în perioada 1970-1975.

A. Universitatea Timișoara

	1970	1971	1972	1973
Numărul total al contractelor	100,0	142,8	200,0	142,8
Valoarea totală a contractelor	100,0	175,7	326,7	390,4
Valoarea medie pe un contract	100,0	122,9	163,0	273,0
Rentabilitatea medie pe un contract	100,0	100,0	197,0	250,0

B. Universitatea Craiova

	1970	1971	1972	1973
Numărul total al contractelor	100,0	400,0	1100,0	2500,0
Valoarea totală a contractelor	100,0	199,1	617,0	2346,0
Valoarea medie pe un contract	100,0	50,0	56,3	93,4
Rentabilitatea medie pe un contract	100,0	62,1	74,2	109,0

va putea îndeplini cu cinste sarcinile de mare răspundere ce îi revin în pregătirea forței de muncă, a cadrelor, pentru toate sectoarele, în educarea tinerei generații în spiritul concepției științifice revoluționare a partidului nostru, al dragostei față de patrie, față de partid, față de cauza socialismului, comunismului și păcii¹⁾.

Liviu TURCU

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Conferința cadrelor și activului de partid din in-

vățământul superior, Scinteia nr. 9973, 14 septembrie 1974, p. 3.

²⁾ c.f. UNESCO, Vol. XXX: (în 1967); Bulgaria 13,4; Canada 11,2; Japonia 10,7; Polonia 11,3; Ungaria 9,3; România 10,6 — în 1966; 11,3 în 1970/1971 — Dan Grîncea op. cit. p. 92.

³⁾ Acestei trei profile epuizează structura învățământului universitar timișorean, la ea adăugîndu-se în cazul universității Craiova, învățământul universitar agronomic, învățământul universitar medical ș.a.

⁴⁾ Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățământului în Republica Socialistă România, Editura politică, București, 1973, p. 17—48.

⁵⁾ Situația este determinată de structura profilurilor universitare care în acest mod de analiză s-ar putea tranșa prin opoziția dominantă — învățămînt tehnico-științific/învățămînt umanistic-filologic.

⁶⁾ De această dată, structura profilurilor de învățămînt universitar fiind mai complexă, ponderea activităților contractuale desfășurate în profilul învățămîntului tehnico-științific este diminuată de activitățile contractuale desfășurate în alte profile ale învățămîntului universitar cum ar fi învățămîntul universitar agronomic, medical și altele.

⁷⁾ Calculul estimativ a fost realizat asupra Universității Timișoara, dat fiind nu numai volumul informațiilor obținute, dar și eficiența economică ridicată a activității contractuale desfășurate aici.

⁸⁾ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R., Editura politică, București, p. 62.

Procesul dispariției deosebirilor

(Urmare din pag. 2)

feră atît la domeniul producției materiale, cît și la alte sfere ale muncii sociale. Intelectualitatea, care nu este ocupată nemijlocit în producția materială, va trebui — potrivit unor asemenea interpretări — să rămînă pentru totdeauna o pătură socială aparte.

În condițiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, lărgirea orizontului de cultură și apropierea nivelurilor de cunoștințe ale membrilor societății contribuie la apropierea dintre munca fizică și munca intelectuală.

Cultivarea individului în scopul mării capacităților sale de însușire și valorificare creatoare a cunoștințelor despre realitatea contemporană, îi dau posibilitatea de a se adapta activ dinamismului producției civilizației socialiste care generează mereu noi zone de activitate, munca cîștigînd noi calități valorice.

Una din condițiile de bază pentru ridicarea nivelului cultural al întregului popor, pentru lichidarea deosebirilor dintre munca fizică și cea intelectuală, este „dezvoltarea acțiunii de democratizare a întregului învățămînt: creșterea considerabilă al numărului celor care urmează cursurile diferitelor grade de învățămînt; continuarea procesului de egalizare a șanselor de acces la învățămînt; asigurarea participării mai largi și mai active a elevilor și studenților, alături de cadre didactice, la activitățile de conducere a procesului instructiv-educativ.“¹¹

Creșterea ponderii pregătirii practice în procesul învățămîntului mărește capacitatea muncitorului de stăpînire a proceselor tehnologice noi, a metodelor moderne de organizare științifică a muncii și producției. O astfel de orientare încadrează într-o măsură mai mare și mai concretă viitorii ingineri, economiști, sociologi etc. în activitatea de producție.

Mijloacele tehnice moderne de comunicație de masă au produs transformări importante în formarea cultural-politică a omului modern, în întregul său comportament social. În condițiile actuale ale țării noastre comunicația de masă se înfăptuiește printr-un sistem alcătuit din factori cultural-politici de înaltă responsabilitate socială, care sînt corelați în așa fel încît să contribuie la cuprinderea întregii populații în procesul unei educații permanente, cu implicații profunde în dimensiunile profesionale și extraprofesionale ale omului.

C). ACCENTUAREA PROCESULUI DE PARTICIPARE A MASELOR LA ACTIVITĂȚI DE CONDUCERE. Antrenarea oamenilor muncii la activitatea de conducere reprezintă unul din domeniile și factorii hotărîtori ai apropierii dintre munca fizică și munca intelectuală. Formele participării oamenilor muncii la activitatea de conducere sînt multiple.

Informațiile culese din studii sociologice concrete întreprinse în județul Cluj relevă într-un mod accentuat aspirația în rin-

dul muncitorilor spre o participare activă la luarea deciziilor. Din studiul subsemnatului „Aspecte ale profilului clasei muncitoare din județul Cluj“ (2. 293 subiecți în 1972) pot fi reținute cîteva concluzii, desigur cu valoare provizorie, referitoare la modul în care muncitorul își trăiește efectiv rolul de participant la conducerea unității din care face parte. Astfel, din studiu rezultă că peste 38% din subiecții chestionați apreciază că îndeplinesc un rol mare și foarte mare, 32% declară că au un rol mic iar 28% consideră că nu au nici un rol în luarea hotărîrilor privind activitatea de producție a secției din care fac parte. Numărul relativ mare al celor care declară că nu au nici un rol în luarea hotărîrilor se datorește unor deficiențe în folosirea cadrului organizatoric al antrenării maselor de muncitori la conducere.

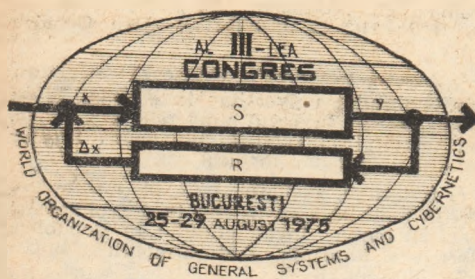
Participarea efectivă a oamenilor muncii la activitatea de conducere este o realitate socială. Desigur, înțelegerea componentelor economice, politice, tehnice, ideologice, organizatorice ale participării oamenilor muncii la conducere reprezintă un act procesual și, ca atare, implică coordonarea factorilor de influență educativă pentru creșterea responsabilității maselor în frunte cu clasa muncitoare la actul conducerii. Referindu-se la participarea clasei muncitoare la conducere, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată că: „Noi concepem clasa muncitoare nu ca o masă chemată să realizeze hotărîrile, ci ca o clasă conducătoare, ca o clasă conștientă de rolul său istoric. Așa au conceput-o de altfel și clasicii marxism-leninismului și nici nu poate fi conceput altfel! Nu se poate vorbi de socialism dacă nu luăm măsuri ca clasa muncitoare, în numele căreia se guvernează, să-și îndeplinească într-adevăr rolul conducător și să participe la guvernarea societății.“¹²

Prin antrenarea maselor la diferite activități de conducere se realizează următoarele aspecte ale apropierii dintre munca fizică și munca intelectuală: a) ridicarea nivelului conștiinței socialiste participative al maselor de oameni ai muncii la actul conducerii; b) îmbogățirea orizontului de cunoștințe tehnico-profesionale și de cultură generală al oamenilor muncii; c) apropierea nivelurilor de cunoaștere înăuntrul și în afara sferei producției materiale; d) imbinarea muncii fizice și intelectuale în activitatea oamenilor muncii fizice; e) învățarea artei conducerii treburilor economice, sociale, politice și cultural-educative de către oamenii muncii.

Alături de celelalte schimbări revoluționare care au loc în condițiile de azi ale României, modificările evidente în raportul dintre munca fizică și intelectuală au o însemnătate practică și teoretică deosebită pentru dirijarea conștiință a procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

¹¹ Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la perfecționarea învățămîntului în R. S. România, Editura politică, București, 1973, pag. 31—52.

¹² Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. VI, Editura politică, București, 1972, pag. 266.

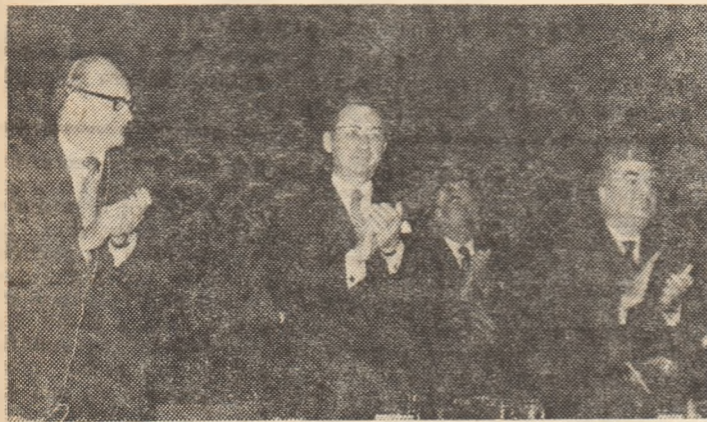

Între 25–29 august, la București

FORUMUL INTERNAȚIONAL AL CIBERNETICII

MARTI 26 august a avut loc la Ateneul Român deschiderea oficială a celui de al III-lea Congres Internațional de Cibernetică și Sisteme, ce reunește în capitala României, după Londra (1969) și Oxford (1972), peste 1100 de specialiști români și străini participanți la a treia ediție a celei mai prestigioase manifestări științifice internaționale din domeniu – Congresul Organizației Mondiale de Sisteme Generale și Cibernetică.

În prezența directorului general al organi-

zației, dr. John Rose, a directorului general adjunct al UNESCO, James Harrison, a unor eminente oameni de știință din peste 30 de țări acad. prof. Manea Mănescu, prim-ministru al guvernului a dat citire mesajului adresat congresului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, sub al cărui înalt patronaj se desfășoară lucrările congresului.

În cadrul congresului o prezență marcantă a avut Școala românească de cibernetică, reprezentată de peste 100 de oameni de știință, specialiști, care au prezentat comunicări de valoare teoretică și practic-aplicativă, cum au fost: „Modelarea creșterii economice în concepția teoriei sistemelor cibernetică”, „Abordarea cibernetică a analizei sistemice”, „Analiza entropică a sistemelor cibernetică”, „Sistemul informațional al planificării într-o concepție cibernetică”, „Concepția de bază privind conducerea proceselor economice cu ajutorul calculatoarelor”, „Un model cibernetic al sinapselor catecholaminice” și altele.

Și la acest congres, ca și la precedentele, reprezentanții Catedrei de cibernetică economică și ai Laboratoarelor sale de cercetare din cadrul Academiei de studii economice s-au remarcat prin gama largă a problematicei abordate – de la modelarea cibernetică a dezvoltării economice și pînă la modelarea procesului de învățămînt, prin orientarea aplicațiilor spre rezolvarea unor probleme economice reale.

Lucrările congresului au început prin simpozionul „Cibernetică economică și conducerea”, prezidat de prof. Gh. Dolgu și dr. C. V. Negoită, în cadrul căruia au fost prezentate aplicații macro și microeconomice ale ciberneticii în conducerea economiei. Profesorii B. Korte și M. Grotchel de la Universitatea din Bonn au demonstrat importanța unor restricții suplimentare la modelul economic al lui Leontieff pentru a putea realiza optimizarea corelațiilor sistemului.

Prof. S. Klaczko de la Institutul de tehnologie din Zürich a prezentat o încercare de simulare a evoluției istorice bazată pe teoria jocurilor, iar prof. R. V. Rewans de la Universitatea din Bruxelles a demonstrat, în comunicarea sa, cum o întreprindere poate deveni un sistem de autoperfectare, învățînd din experiența zilnică a personalului său. Aceasta ca un remediu la șocul tot mai puternic al „schimbărilor”. Simpozionul „Teoria sistemelor” desfășurat în după-amiaza primei zile, a fost prezidat de prof. P.K.

M'Pherson (Anglia) și prof. C. Condureanu (România). În cadrul său au fost prezentate o serie de concepte și principii avizînd dezvoltarea teoriei sistemelor. J.S. Connelis (S.U.A.) a dat o interpretare cibernetică universității ca sistem deschis, ajungînd la concluzii ce vizează perfecționarea organizării acestor instituții.

Miercuri, 27 august, în cadrul simpozionului de „Biocibernetică medicală” prezidat de prof. T. C. Helvey (S.U.A.) și acad. prof. dr. A. Aslan au fost prezentate 4 comunicări privind: dificultățile elaborării unui sistem informațional pentru control medical (J. Anderson – Anglia), posibilitățile vaste ale simulării biocibernetică în progresul medicinei (H. Greenfield – S.U.A.), și respectiv în stăpînirea și transformarea naturii de către om (E. Nicolau – România), utilitatea aplicării sistemelor dinamice în studiul topologic al percepției (C. P. Bruter – Franța).

Cele 300 de comunicări ale congresului au fost prezentate în 7 secțiuni distincte ca tematică. Astfel, în secțiunea I intitulată: „Sistemele cibernetică economică și conducerea” au fost prezentate comunicări abordînd diversele laturi ale luării deciziilor în conducerea macro și microeconomiei, planificare regională, cercetare-dezvoltare, investiții.

În cadrul secțiunii a II-a „Sisteme și modele” au fost prezentate comunicări privind: teoria generală a sistemelor, teoria sistemelor vagi (fuzzy), modele matematice

pentru diverse tipuri de sisteme de comandă și control.

În Secțiunea a III-a „Cibernetică industrială” au fost prezentate comunicări privind sisteme de conducere a unor întreprinderi, sau numai a unor activități cum ar fi: planificarea, marketingul, stocurile, producția în diverse ramuri etc.

În secțiunea a IV-a „Cibernetică și mediul” au fost prezentate comunicări abordînd interacțiunea sistemică dintre om, activitatea umană și mediul înconjurător. Această tematică a permis abordări interdisciplinare cu incursiuni ample în ecologie, ergonomie, demografie etc.

Secțiunea a V-a dedicată „Comunicațiilor, învățămîntului și informaticii” a cuprins o serie de comunicări dedicate învățămîntului asistat de computer, impactului cibernetic și calculatoarelor asupra procesului de învățămînt și o altă serie de comunicări dedicate problemelor de informatică: elaborarea software, implementarea sistemelor, exploatarea sistemelor informatice.

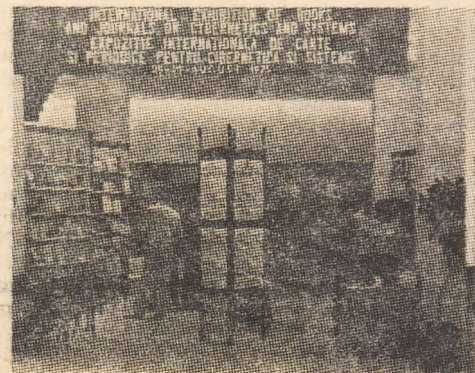
Comunicațiile secțiunii a VI-a, „Inteligența artificială”, au investigat domeniul pe cit de nou, pe atît de fascinant al transferării capacității umane de a gândi și reacționa mașinilor.

Și, în sfîrșit, cea de a VII-a secțiune și ultima, intitulată „Neuro și biocibernetică” a prilejuit prezentarea unor metode diverse de cercetare și diagnostică medicală bazate pe modelare cibernetică, formalizare și calcul pe echipamente electronice.

Ca manifestări conexe menționăm expoziția de carte de specialitate deschisă în clădirea Facultății de cibernetică economică, la care participă 50 de edituri din 15 țări cu circa 400 de titluri.

Sala Palatului, găzduiește în aceste zile „Worldcomp '75” – expoziție internațională de calculatoare, la care 25 de firme binecunoscute, printre care I.B.M., I.C.L., Control Data, Felix, Microtehnica, Videoton, Buromasinen, expun echipamente de proces, de gestiune și periferice.

ing. C. BILCIU

Tehnici cibernetice de proiectare și analiză a activității unităților economice (II)

5. EXEMPLU DE APLICARE A TEORIEI CIBERNETICE A FILTRULUI OPTIM ÎN PROIECTAREA ȘI ANALIZA ACTIVITĂȚII UNEI UNITĂȚI INDUSTRIALE CARE OPEREAZĂ CU DOI PARAMETRI

5.1. Datele de bază:

Să presupunem că dispunem de rezultatele din tabelul 1 care caracterizează activitatea unei organizații industriale puse în funcțiune cu doi ani în urmă și denumită convențional întreprinderea A. Parametrii luați în considerare sînt forța de muncă și producția. Se cunoaște experiența întreprinderii A și se cere să se calculeze elementele unei întreprinderi noi B de capacitate diferită, care, dacă nu se introduce funcția de comandă, ar repeta fenomenele negative din activitatea primei întreprinderi cu o probabilitate medie de 0,95.

Tabelul 1. Date de bază privind întreprinderea existentă A și întreprinderea care se proiectează B.

Intervale de timp pe care rezultatele sînt cunoscute (trimestre)	t_1	t_2	t_3	t_4	t_5	t_6	t_7	t_8
	3	3	3	3	3	3	3	3
Angajați planificați în medie (persoane) $f(t_i)$	1 000		1 500					
Producție planificată (mii lei/trim.) $\gamma = F_0(t_i)$	500	1 000	1 200	1 350	1 500	1 600	1 700	1 800
Persoane angajate la începutul fiecărui trimestru	800	300	100	200	250	200	100	100
Persoane plecate la finele fiecărui trimestru	0	50	60	100	50	50	0	30
Producție efectiv realizată (mii lei/trim.)	250	800	1 200	1 600	1 650	1 700	1 800	1 900

II. Întreprinderea B — urmează a fi pusă în funcțiune

Producția dorită	1 800	1 900	2 000	2 200	2 400	2 800	2 900	3 000
------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Variația fiecărui element poate fi considerată continuă, dar datele de care se dispune nu prezintă posibilitatea de a găsi expresia analitică a funcțiilor continue. Din aceste motive ne vom rezuma la tratarea problemei pe porțiuni, considerind că este posibilă o aproximare cu funcții scară la intervale de 3 luni.

5.2. Determinarea parametrilor de bază (planificați) ai sistemului cibernetic (A)

După cum s-a arătat anterior parametrii de bază ai unui sistem cibernetic sînt:

- intrările (persoane angajate și persoane plecate) $f(t)$
- ieșirile: variația funcției $\gamma_0(t)$, (curba producției planificate) și $\gamma_0(t)$ (curba producției efectiv realizate).

— semnalul de răspuns la funcția treaptă unitară $g(t)$.
Vom proceda mai întâi la a determina mărimile ordonatei funcției de ieșire care exprimă producția la sfîrșitul fiecărei luni în condițiile stabilite prin plan la întreprinderea A.

Utilizînd relația (8) se va obține

$$F_0^{A_1}(t_1) = \gamma_0^{A_1}(t_1) = \frac{2F_0^{A_1}(0, t_1)}{t_1 - t_0} - \gamma_0^{A_1}(t_0) = 333 \text{ mii lei producție pe lună la sfîrșitul trim. I}$$

În același mod se obține 333,666 mii lei producție pe lună la sfîrșitul trimestrului II și

$$\gamma_0^{A_1}(t_8) = \frac{2 \cdot F_0^{A_1}(t_7, t_8)}{t_8 - t_7} - \gamma_0^{A_1}(t_7) = 566 \text{ la sfîrșitul}$$

* Notăția $\gamma_0^{A_1}(t_i)$ s-a utilizat pentru a exprima că ordonata $\gamma_0(t)$ se referă la întreprinderea A în varianta I (adică cea planificată sau producția dorită).

celor doi ani de activitate. Datele obținute s-au înscris în prima linie a tabelului 2.

Întreprinderea A

Tabel 2

Parametri	Intervale de timp	t_1	t_2	t_3	t_4	t_5	t_6	t_7	t_8
1	$\Lambda_0(t_i)$	333	333,6	467	433	567	499	634	566
2	$f(t)$	1 000	1 000	1 000	1 000	1 500	1 500	1 500	1 500
3	$g^{A_1}(t_i)$	0,33	0,33	0,467	$\frac{0,433}{0,2886}$	0,378	0,332	0,4226	0,4716

Un prim comentariu îl oferă faptul că producția pe unitate de timp exprimată prin variația curbei $\gamma_0^{A_1}(t)$ în condițiile planificate prezintă în decursul celor doi ani momente de declin, ceea ce evident poate constitui o primă premisă de utilizare a metodei — respectiv proiectantul de sistem industrial poate evalua continuu fundamentul elaborării sarcinilor de plan. În general este de dorit să se imprime un astfel de ritm producției încît să se asigure o evoluție continuu crescătoare a curbei $\gamma_0(t)$. Din tabelul inițial (Tabel 1) rezultă că deși producția planificată prezintă o creștere de la trimestru la trimestru, solicitarea întreprinderii nu este uniformă deoarece curba $\gamma_0(t)$ poate fi considerată și ca un indicator al acestei solicitări. Păstrînd însă datele așa cum se prezintă în tabelul 1 vom continua calculele căutînd să evităm cele petrecute la întreprinderea A, atunci cînd vom proiecta întreprinderea B.

Pentru ieșiri în cazul planificat funcția scară $f(t)^{A_1}$ reprezintă chiar numărul de muncitori planificați.

În continuare se va calcula cel de al treilea parametru și anume mărimea semnalului de răspuns la funcția treaptă unitară utilizînd în acest scop relația (9).

Se vede că funcția treaptă $f(t)^{A_1}$ este constantă pe intervalul unui an (1000 muncitori pentru primul an și 1500 muncitori în cel de al doilea an) conform celor înscrise pe linia 2 a tabelului 2.

Ca urmare, în momentul t_4 vom avea două valori pentru semnalul unitar și anume:

$$g^{A_1}(t_4) [t_3, t_4] \stackrel{1/x}{=} \frac{f_0^{A_1}(t_4)}{f[t_3, t_4]} = \frac{433}{1000} = 0,433$$

$$g^{A_1}(t_4) [t_4, t_5] \stackrel{1/x}{=} \frac{f_0^{A_1}(t_4)}{f[t_4, t_5]} = \frac{288,6}{1000} = 0,2886$$

După calcularea răspunsului la semnalul unitar proiectantul de sistem va putea face o a doua aplicație și anume examinarea cauzelor pentru care acesta prezintă oscilații. Ele pot fi de natură subiectivă și atunci se ajunge la întărirea concluziei că operațiunea de planificare și deciziile aferente ei nu sînt corecte sau dacă au un caracter obiectiv (schimbări de produse, tehnologii, împrăștierea condițiilor de preț la materialele de aprovizionare etc.) se vor constata ca atare.

5.3. Determinarea parametrilor reali ai sistemului cibernetic A

Primul parametru îl constituie intrările $f(t)^{A_2}$ calculat ca diferență între muncitorii angajați și cei plecați pe fiecare interval de timp (tabel 3, linia 1). Apoi, procedînd la fel ca în cazul anterior, pentru $\gamma_0(t)^{A_2}$ se obțin datele din tabelul 3 linia 2.

* Notăția $g^{A_1}(t_i) [t_i, t_{i+1}]$ se citește: răspunsul la semnalul unitar la momentul t_i pentru întreprinderea A în varianta I, cu funcția scară pe intervalul t_i, t_{i+1} iar $g^{A_1}(t_i) [t_i, t_{i+1}]$ este același răspuns la semnalul unitar dar în cazul unei alte funcții treaptă t_i, t_{i+1} (respectiv 1 000 și 1 500 în cazul nostru).

1	$f^A(t_i)$	800	1 050	1 090	1 130	1 390	1 540	1 640	1 710	
2	$\gamma_0^A(t_i)$	166,6	366,67	433,33	633,33	466,6	666,6	533,3	733,32	
3	$g^A(t_i)$	t_{i-1}, t_i	0,2082	0,3492	0,3975	0,532	0,3357	0,4328	0,3352	0,4280
		t_i, t_{i+1}	0,1586	0,4583	0,4126	0,5810	0,3921	0,4795	0,3462	0,4471

Se observă că variația acestei curbe pare mai bună decît în cazul precedent, dar deocîndată nu se poate trage nici o concluzie pînă nu se calculează semnalul unitar $g^A(t_i)$. Spre deosebire de cazul precedent cînd planificatorul a operat cu funcții treaptă constante anual, condițiile concrete în care a funcționat întreprinderea sînt diferite — respectiv la fiecare trimestru au intervenit fluctuații în forța de muncă, ceea ce determină modificarea funcțiilor scară cu care operăm.

Utilizînd relația 9 pentru $g^A(t_i)$ se vor obține valorile înscrise pe linia 3 din același tabel. Trebuie să facem remarcă, că întrucît funcțiile treaptă variază de la un interval la altul, atunci și răspunsurile la semnalul unitar vor fi variabile. Astfel, pe intervalul $[0, t]$

$$\text{vom avea un răspuns } g(t)_{[t_0, t]} = \frac{f_0(t_1)}{f(t_1)} = \frac{166,66}{800} = 0,282$$

pentru prima treaptă $[t_0, t_1]$ și instantaneu cel de al doilea răspuns pentru treapta pe intervalul imediat următor:

$$g(t)_{[t_1, t_2]}^{A_2} = \frac{f_0(t_1)}{1050} = \frac{166,66}{1050} = 0,1586$$

În mod asemănător, pentru oricare moment t_i vom avea valori distincte pentru

$$g(t)_{[t_{i-1}, t_i]}^{A_2} \text{ și } g(t_i)_{[t_i, t_{i+1}]}^{A_2}$$

Aceste valori ne pot prilejui un comentariu sumar în sensul că dacă vom considera un semnal de intrare (funcția treaptă) corect determinat, atunci modificările intervenite asupra răspunsului la un semnal unitar reprezintă oscilațiile de productivitate a muncii. În primul an, deși abaterile sînt pozitive, respectiv întreprinderea a lucrat cu o productivitate a muncii mai mare, dar nu a realizat sarcina de plan, în al doilea an constatăm o oscilație a productivității muncii pe care dacă decidentul o consideră normală (schimbarea unor tehnologii, asimilarea unor produse mai complexe etc. pot produce în mod obiectiv la început asemenea oscilații) atunci o poate adopta drept o comportare probabilă a unor sisteme similare în viitor.

5.4. Determinarea parametrilor întreprinderii A în cazul în care ar fi funcționat cu comandă optimală

Mai întîi este necesară introducerea unei ipoteze de lucru cu privire la felul în care evoluează în timp calificarea forței de muncă. Vom presupune că după 3 luni se atinge nivelul normal de productivitate de către fiecare angajat. Pentru ușurință vom reprezenta grafic diferitele măriri calculate pînă în prezent conform figurii 8 și vom face cîteva comentarii.

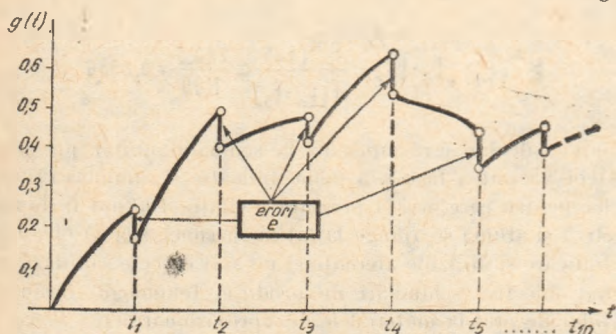

Figura 8

Apelînd la schema cibernetică din figura 2 putem considera că la sfîrșitul fiecărui interval de timp apare o eroare e_i egală cu:

$$e_i = g(t)_{[t_{i-1}, t_i]} - g(t)_{[t_i, t_{i+1}]}$$

Evident rezumăm totalitatea perturbațiilor din funcționarea sistemului la o cauză exclusivă și anume forța de muncă. Eroarea la care ne referim provine din faptul că la finele fiecărui trimestru se angajează o forță de muncă a cărei productivitate normală se realizează cu o întîrziere egală cu t_i . Dacă sistemul ar fi fost comandat optim atunci el ar fi tîns să realizeze în fiecare moment o eroare minimă care ar fi respectat o condiție impusă de decident. Aceasta

ar fi presupus ca pornirea în ciclul următor să se facă corectînd eroarea la semnalul unitar (de exemplu, pregătirea prealabilă a forței de muncă). Pentru ușurința calculelor vom face $e_1 = 0$, ceea ce implică acceptarea ideii că intrarea într-un nou ciclu este egală cu ieșirea reală la ciclul anterior. Astfel, pentru t_1 (momentul pornirii) $E_0 = 0$; pentru ciclul t_1, t_2

$$E_1 = 0,2080 - 0,1586 = 0,0494$$

Admițînd că am anticipat o comandă optimală care făcea $E_1 = 0$ atunci răspunsul la această intrare ar fi fost echivalent cu

$$g^A(t_1)^{X'} = 0,0494 + 0,1586 = 0,2080$$

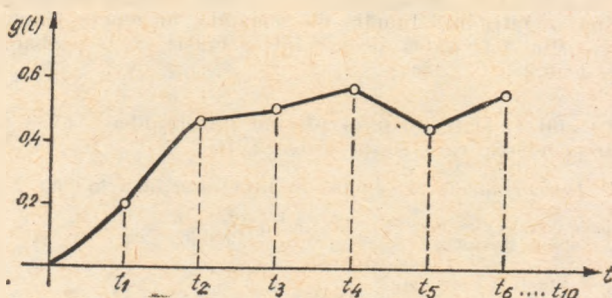
pentru începutul intervalului și menținînd corecția pînă la finele lui t_2 ar fi rezultat o mărime $g(t_2) = 0,4583 + 0,0494 = 0,5087$ în mod asemănător

$$e_2 = 0,4583 - 0,3492 = 0,1091$$

adică eroarea provine din productivitatea reală pe care o dau muncitorii care au lucrat pe intervalul t_1, t_2 față de muncitorii angajați la finele acestui interval. Răspunsul optim la un sistem comandat ar fi eliminat această eroare

$$g^A(t_2) = 0,5217$$

Continuînd calculul se vor obține datele din tabelul 4, linia 1; reprezentînd grafic răspunsul optim la semnalul unitar se poate constata o substanțială îmbunătățire a lui, așa cum se prezintă în figura 9.

În continuare, pentru a determina care ar fi fost producția realizată în condiții optime, este necesar să se rezolve integrala de convoluție. Pentru aceasta se calculează coeficienții ecuației $g(t)$ care optimizează funcționarea sistemului: A^A , respectiv B^A . Aplicînd relația (10) rezultă datele din tabelul 4, liniile 2 și 3**.

Tabel 4. Interpretarea cibernetică a modului de funcționare a întreprinderii A prin utilizarea comenzii optime.

Întreprinderea A								
1	$g^A(t)$	0,2082	0,5087	0,5217	0,5962	0,4411	0,5359	0,4581
2	A^A	0	-0,0921	0,4829	0,2985	1,2166	-0,0329	1,0021
3	B^A	0,0694	0,1001	0,0043	0,0248	-0,0517	0,0316	-0,0259
4	$F_0^A(t)$	249,840	1128	1684,7	1955	2162,5	2256,87	2445,24
5	ΔF_0	0	328	484	395	512,00	556,0	645

În continuare, considerînd că funcția treaptă este constantă dar luînd ca semnal unitar pe cel posibil de realizat dacă forța de muncă n-ar fi avut fluctuații, putem determina mărimea producției în condițiile în care întreprinderea funcționează ca un sistem cibernetic cu comandă optimală***.

Vom scrie integrala de convoluție cu rezultatul obținut prin relația (10). Pentru primul interval $[0, t_1]$ vom avea:

$$F_0^A(t_0, t_1) = \int_0^{t_1} f(\tau) \cdot g(t-\tau) d\tau = [f^A(t)_{[t_0, t_1]} \cdot (t_1 - t_0)] \cdot [A^A_{[t_0, t_1]} + B^A_{[t_0, t_1]} \cdot (t_1 - \frac{1}{2}(t_1 - t_0))]$$

unde $A^A_{[t_0, t_1]} = 0$; $B^A_{[t_0, t_1]} = 0,0694$; $f^A(t)_{[t_0, t_1]} = 1800$; $t_0 = 0$; $t_1 = 3$.

Făcînd înlocuirile se obține: $F_0^A_{[t_0, t_1]} = 249,840$ mii lei.

* Notăția $g^A(t_i)$ reprezintă răspunsul optim la semnalul treaptă unitar.

** Se va observa oprirea calculului la intervalul 7 deoarece trebuie să cunoaștem o ieșire dorită la finele intervalului 8 pentru a respecta caracterul anticipativ al deciziei de eliminare a erorii.

*** Aceeași metodă ar fi putut fi aplicată și pentru cazul în care funcția treaptă ar fi reprezentat investiții. În acest caz soluțiile problemei le-ar fi constituit determinarea cuantificată a efectelor negative sau pozitive generate de punerile în funcțiune în întîrziere, respectiv în avans.

ceea ce dă aproximativ rezultatul real deoarece pentru momentul începerii fabricației funcția de comandă a fost nulă. Procedind în mod similar

$$F_0^A [t_1, t_2] = 1128 \text{ mii lei}$$

De unde rezultă că prin comanda optimală a sistemului se realizează la ciclul al doilea un spor de producție $\Delta_2 = 1128 - 800 = 328,96$ mii lei. La fel cum prin

$$F_0^A [t_2, t_3] = 1684,70 \text{ lei}$$

sporul pentru ciclul trei devine $\Delta_3 = 1684 - 1200 = 484,7040$ mii lei.

Continuând calculele se obțin datele din tabelul 4, liniile 4 și 5. Rezultă că prin utilizarea unei comenzi care elimină diferența de productivitate generată de fluctuația forței de muncă s-ar putea realiza un spor de producție de 2920 mii lei față de rezultatele pe doi ani obținute de întreprinderea A.

5.5. Proiectarea sistemului de comandă optimală pentru întreprinderea B

După analiza efectuată asupra întreprinderii A, proiectantul de sistem poate trece la examinarea întreprinderii B. Problema se formulează astfel:

cunoscând valorile $F_0^B(t)_{[t_0, t_1]} \dots F_0^B(t)_{[t_4, t_5]}$

și semnalele unitare cu comandă optimală de la întreprinderea A $g^A(t)_{[t_0, t_1]} \dots g^A(t)_{[t_4, t_5]}$ (Tabelul 5, liniile 1 și 2) se vor determina funcțiile treaptă

$f^B(t)_{[t_0, t_1]} \dots f^B(t)_{[t_4, t_5]}$ la întreprinderea B simulată în comportare de A, folosind relația (10).

Rezultatele au fost înscrise în tabelul 5, linia 3.

Tabelul nr. 5: Rezultatele determinării parametrilor de funcționare ai întreprinderii proiectate B.

Întreprinderea B

1 Intervalet de timp	t_1	t_2	t_3	t_4	t_5	t_6	t_7	t_8
2 Producția dorită $\gamma_i = F_0^B(t)$	1800	1900	2000	2200	2400	2800	2900	3000
3 Răspuns optim la semnal unitar $g^A(t)$	0,208	0,5087	0,5217	0,5962	0,4411	0,5359	0,4581	-
4 $f^B(t)$	5769*	1406	1312	1542	1683	1492	1945	**
5 Forța de muncă planificată	1435	1710	1970	1970				***
Producția planificată	413	1620	2115	3105				***

* Cifra nu are semnificație pentru comanda optimală deoarece $E_0 = 0$;
** Funcția treaptă nu poate fi determinată necunoscând răspunsul dorit pentru t_8 .
*** Se lasă pentru exercițiul cititorului.

După cum se observă datele obținute conțin o fluctuație optimă cu excepția primului și ultimului interval în care situațiile nu sînt concludente din acest punct de vedere. Desigur că pentru sistemele tehnice asemenea fluctuații sînt realizabile, și deci proiectantul de sistem poate considera problema rezolvată. Pentru structurile economice lucrurile stau în general altfel deoarece fiind vorba de investiții care de regulă durează mai multe cicluri sau de salariați a căror fluctuație pe ciclu ar ridica probleme sociale, rezultatele obținute trebuie corectate. Dorim să atragem în mod special atenția că dacă fluctuațiile treaptă se referă la alte mărimi, care se consumă integral în procesul de fabricație (materiale, energie, mijloace financiare etc.) atunci semnalul optim de intrare poate fi cel din tabelul 5. Corecția rezultatelor se poate face în două moduri și anume: dînd deoparte rezultatele nesemnificative și impunînd o funcție treaptă constantă fără modificarea răspunsului optim la semnal unitar, ceea ce presupune corecția producției și al doilea modificînd răspunsul la semnal unitar în limite convenabile astfel încît să se asigure tot timpul o ieșire dorită.

Aplicînd primul procedeu, calculele se vor desfășura astfel: Se va calcula pentru primul an o funcție treaptă medie ponderată:

$$f_m^B(t) [0, t_5] = 1435$$

Integrînd apoi pe porțiuni cu semnalul optimal

$$F_0^{B_1} [t_0, t_1] = 413,2 \text{ mii lei}$$

ceea ce înseamnă că va rămîne neacoperită pe primul interval o producție

$$F_{01}^{B_1} [t_0, t_1] = 1387 \text{ mii lei la fel}$$

$$F_0^{B_1} [t_1, t_2] = 1542 \text{ mii lei de unde}$$

$$\Delta F_0^{B_1} [t_1, t_2] = 357 \text{ mii lei}$$

$$F_0^{B_1} [t_2, t_3] = 2217 \text{ mii lei}$$

$$\Delta F_0^{B_1} [t_2, t_3] = 217 \text{ mii lei}$$

$$F_0^{B_1} [t_3, t_4] = 2406,6$$

$$\Delta F_0^{B_1} [t_3, t_4] = 206,06$$

Rezultatul de ansamblu pe primul an este o scădere a producției dorite egală cu

$$\Delta F^B (t_0, t_5) = -1321 \text{ mii lei}$$

ceea ce evident nu poate fi acceptabil pentru decident.

Punînd condiția ca producția nerealizată la fiecare perioadă să fie recuperată pînă la sfîrșitul anului și folosind relația 13 se va forma următorul sistem de ecuații:

$$Fd_1(e_1 + e_2 + e_3) = 1387 - 423$$

$$(Fd_1 + Fd_2)(e_1 + e_2) = 357$$

unde Fd_1 reprezintă numărul de muncitori angajați în plus la momentul t_1 și Fd_2 același element la momentul t_2 , iar e_1, e_2, e_3 reprezintă rezultatul integrării răspunsului optim la semnalul unitar, calculabil cu relația

$$e_{[t_{i-1}, t_i]} = (t_i - t_{i-1}) [A_{[t_{i-1}, t_i]} + B_{[t_{i-1}, t_i]} (t_i - \frac{1}{2}(t_i - t_{i-1}))]$$

Efectuînd calculele se obține:

$$Fd_1(0,2880 + 1,0752 + 1,5466) = 964$$

$$Fd_1 = \frac{964}{3,5876} = 269 \text{ muncitori angajați suplimentar la finele intervalului } t_1$$

$$Fd_2 = \frac{357}{1,3632} = 261 \text{ muncitori}$$

Producția corectată va fi:

$$F_{01}^{B_1} [t_0, t_1] = 413,2 \text{ mii lei}$$

$$F_{01}^{B_1} [t_1, t_2] = F_{01}^{B_1} [t_1, t_2] + 269 \cdot e_1 = 1619,47 \text{ mii lei}$$

$$F_{01}^{B_1} [t_2, t_3] = F_{01}^{B_1} [t_2, t_3] + 269 e_2 + 261 e_1 = 2712,24 \text{ mii lei}$$

$$F_{01}^{B_1} [t_3, t_4] = F_{01}^{B_1} [t_3, t_4] + 269 e_3 + 261 e_2 = 3102,77 \text{ mii lei}$$

De unde rezultă că $F_{01}^{B_1} [t_0, t_5] = 7847$ față de 7900 cît se dorea inițial, adică o eroare de 5%. Se observă că rotunjind valorile de calcul rezultatul metodei dă o eroare foarte mică. În consecință

dr. ing. Ștefan BIRLEA

(Continuare în pag. 25)

CARE este semnificația operei lui List în gândirea economică universală? Întrebarea nu vrea să consemneze un verdict sau o sancționarea a situației inedite în ciclul de viață al Școlii istorice germane. Întrucât este puțin probabil ca argumentul de „punere la îndoială a cititorului a operelor de mare semnificație din trecutul omenirii...”, să fie suficient, cu atât mai mult cu cât este vorba de o reeditare a acestei opere¹⁾, motivația trebuie căutată și în vederea altor paliere — readucerea în actualitate a lui Fr. List, simbolul industrialismului și al unui model de dezvoltare echilibrată a economiei. Beneficiind de un amplu studiu introductiv, semnat de prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu și dr. Victor Vasilescu, lucrarea a stîrnit de la început dezbateri pe tema, controversată încă a semnificației operei lui List în contextul gândirii economice din România²⁾. Comentarii pe această temă se cer continuate, însă prefăcute de vederea locului pe care îl deține List în istoria economiei politice, ca bază și premisă a unei elaborări mai largi a semnificației dobîndite de opera sa în gândirea economică în general și în gândirea românească din trecut.

Semnificația operei lui List în gândirea economică

MAI ÎNTII, în ce constă poziția particulară deținută de economistul german, ca precursor al școlii istorice, comparativ cu școala clasică a economiei politice burgheze? Sau, altfel spus, cum stau lucrurile în ce privește exigențele pe care le impune înțelegerea fenomenelor economice caracterizate printr-o structură regională (Germania), ea însăși

condiționată de o structură globală, a modului de producție? Originalitatea lui List constă în faptul că și-a propus analiza sistemului capitalist în forma concretă în care evolua în Germania, ce se caracteriza atunci prin puternice raporturi vechi în economie și stat, și, concomitent, de subdezvoltare, înapoiere și în ceea ce privește conștiința socială și politică. În acest context, accentul efortului său a urmat să cadă asupra reevaluării acestei disparități, a acestei insuficiențe structurale a sistemului capitalist în plan mondial. Ne aflăm în fața unei înțelegeri antidogmatice a evoluției istorice, care rămîne credincioasă, firește, spiritului burghez. Faptele istorice, devenite obsesive pentru Fr. List, erau concurența distrugătoare a industriei engleze și succesul pe care îl reportase protecționismul american. Primul fenomen era privit la dimensiunile reale, ca avînd repercusiuni dincolo de o simplă invazie de mărfuri. Cel de-al doilea fenomen însă era supraestimat, deoarece în America de Nord dezvoltarea rapidă a economiei se datora nu în primul rînd politicii protecționiste, ci faptului că această țară beneficia de la început de „formele de relații cele mai dezvoltate”, încă înainte ca acestea să se fi impus în țările din care veneau emigranții (K. Marx). Evident, între protecționismul lui Fr. List și

cel american este o filiație. Așa se explică faptul că List, ca și Carey, apar ca exponenți ai dezvoltării naționale a unor țări determinate, respectiv Germania și America, ca exponenți ai opoziției acestor țări față de Anglia și ai concurenței dintre acestea. Deși au ca punct de plecare emanciparea germană și respectiv americană a societății burgheze de sub invazia mărfurilor engleze, List se situează pe o poziție realista, cere intervenția statului în economie și comerciale active, pentru a pătrunde pe piața mondială dominată de contradicții, în timp ce Carey solicită aceeași intervenție într-o formă naivă, denunțînd iritat industrialismul englez care tulbură armonia relațiilor externe, ignorînd faptul că supremația Angliei pe piața mondială era consecința domnării unor relații de același tip, în interiorul acesteia. Firește, dînd glas pretențiilor germane și, respectiv, americane la dominație externă, concepția celor doi economiști șochează, însă induce mai puțin în eroare decît pretinsa misiune „civilizatoare” a Angliei în colonii, expusă atît de pedant și „teoretic” de către „Școala” liberalului schimb. Este știut că crearea stării agrar-manufacturieri-comerciale, apreciată anterior de A. Smith ca cea mai favorabilă de atins, în mod

Tise

constantin enache

PROBLEME
ale
reproducției
forței de muncă

editura politică

În lucrarea Probleme ale reproducției forței de muncă, recent apărută în Editura politică (București 1975, 204 p.), autorul, Constantin Enache, tratează unele din problemele teoretice și practice actuale din domeniul forței de muncă, pe tereul realităților din România, în etapa edificării socialismului multilateral dezvoltat. Volumul debutează printr-o privire de ansamblu asupra momentelor

reproducției forței de muncă, a rolului calității și competenței oamenilor în dezvoltarea economică. În proporție dominantă, volumul este consacrat examinării relației dintre progresul științific-tehnic, activitatea umană, necesarul și resursele de muncă, procesul de „producere” a forței de muncă calificate și de perfecționare a lucrătorilor. Se emit unele propuneri ce vizează îmbunătățirea activității practice.

Inflația — formă de manifestare a disproporțiilor economiei capitaliste

După ce combate diferitele teorii uncauzale ale inflației actuale din țările capitaliste — concepția „monetară”, a inflației „importate”, a „pretențiilor exagerate ale sindicatelor”, a „deficitului crescînd al resurselor naturale” — V. Usoskin consideră, în articolul său Denghi i mehanizm sovremennoi infliații (Banii și mecanismul inflației actuale), apărut în revista MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOŠENIIA (nr. 8 1975), că inflația actuală din Occident este un fenomen complex, multifactorial, legat în special de „extinderea enormă în perioada postbelică a activității statului burghez în sfera economică, de încercările de a asigura în anumite limite proporționalitatea și ritmurile înalte ale dezvoltării economice cu ajutorul în special al metodelor

specifice de piață, fără a se atinge de bazele economice și politice ale structurii capitalismului. Întrucît guvernele burgheze nu dispun, de regulă, de pirghii directe pentru coordonarea activității și dezvoltarea anumitor ramuri și întreprinderi, precum și pentru reglementarea planică a proceselor de consum și acumulare, statul se bizuie pe măsuri bugetare și monetare (inclusiv de credit), ceea ce constituie o puternică sursă de presiune inflaționistă în economie”. Dar, apreciază V. Usoskin, încercînd să stabilizeze conjunctura, să reducă oscilațiile ciclice, să elimine dezechilibrurile balanțelor de plăți externe ș.a., statul nu face în fond decît să traducă disproporțiile ce apar într-o altă formă, care pare claselor dominante mai puțin distructivă și periculoasă din punct de vedere social. Cît timp inflația este menținută în anumite limite, ea este considerată un rău mai mic decît șomajul, dar, spune V.U., doctrina keynesiană ignoră consecințele negative ale creșterii prețurilor.

Funcțiuni economice și ecologice

Andras Madas, președintele Comitetului lemnului din Comisia Economică pentru Europa, abordează în cartea World Consumption of Wood, Trends and Prognosis (Consumul mon-

dial al lemnului, tendințe, și prognoze), Academiei Kiado, 1974, Budapesta, 130 pag. o problematică atît de acută ca aceea a resurselor lemnoase și a folosirii lor în viitoarele decenii. Pădurea, spune el, are trei funcții principale: de producție, de protecție și de recreație. Prima funcție este caracterizată de următoarele activități: producția lemnului, contribuția la furnizarea apei, vinătoarea, pășunatul și alte foloase complementare. A doua funcție are în vedere protecția vinatului, protecția împotriva distrugerilor cauzate de ape, eroziunii vîntului, poluării apei și aerului, zgomotului; producția de oxigen. Funcția de recreație are în vedere pădurile, parcurile, lacurile, rîurile din imediata vecinătate a orașelor, așezările mari climatice, situate la distanțe mai mari de orașe. Cartea lui Madas se ocupă de planificarea economiei forestiere în țările socialiste și eforturile de planificare ce se fac în țările capitaliste, evidențiază puternicele tendințe de creștere a consumului diferitelor produse lemnoase în ultimele decenii, dezvoltarea regiunilor împădurite în zona temperată din nordul lumii, creșterea medie anuală netă a pădurilor, ca urmare a acțiunii omului, pe regiuni. Pădurea este un furnizor de oxigen al omenirii. Problema poluării aerului, apei și so-

fiere, prin „cursul natural” al lucrurilor, dobândește la List aceeași prețuire, însă realizarea ei într-o perioadă cit mai scurtă solicită în opinia sa, intervenția statului în economie. Pentru aceasta, Fr. List nu avea nevoie să întreprindă o redefinire a principalelor concepte, în funcție de care realitatea economică națională să devină semnificativă, în opoziție cu definirea lor atunci dominată de mitul armoniei universale, redus la abundența valorilor de schimb. Este adevărat că el și-a propus să se oprească asupra teoriei comerțului internațional și a politicii comerciale, mărturisind doar că începuse să cunoască principiul diviziunii muncii mai bine decât fusese prezentat de „Școala lui Smith” și să înțeleagă în ce măsură este aplicabil națunilor, în ansamblul lor. Firește, în respingerea teoriei valorii absolute a lui A. Smith, List nu pretinde că ar fi dobândit vreo victorie. De aceea el revendică, îndreptățit, „drept o muncă exclusivă” a sa „argumentele și considerațiile din domeniul economiei naționale”.

DATORITĂ unei înțelegeri înguste a sistemului lui List, confundat sau, în cazul cel mai bun, redus la o anumită formă istorică a lui, el a fost considerat diametral

opus „școlii”, incompatibil cu ea. Teoretic s-a pornit exclusiv de la distincția, simplist interpretată, între economia politică burgheză clasică și cea vulgară, fără să se ia în considerare și ceea ce gândirea lui List are comun cu școala clasică¹⁾. De aici, apare iluzia că școala clasică ar semnifica paradisul științei economice burgheze, în timp ce sistemul lui Fr. List intră, în ansamblul lui, în vreunul din cercurile infernului. Se ignoră și faptul că economia politică engleză nu era nici ea numai o abstracție: ea era fondată pe o politică economică foarte concretă. Dar ideea de **economie națională** nu era privită ca o categorie a economiei politice, inclusă în analiza unor fapte de istorie economică. Acest lucru îl va face Fr. List și acest merit, deși nu i se contestă, nu este analizat pe baza unei motivații concret istorice. Fr. List a subliniat și marele rol pe care îl are independența statului, coeziunea social-politică a națiunii și rolul științei în procesul de producție. El înțelegea că progresul presupunea, în noile condiții, nu doar o simplă extrapolare a experienței trecute, ci găsirea de noi căi și mijloace care să permită o dezvoltare susținută. Acest aspect a fost relevat în literatură²⁾.

Pe scurt, lucrarea lui Fr. List „Sistemul național de economie” este opera unui anumit moment

istoric, fiind legată de evoluția capitalismului pe plan mondial, capitalismul afirmat la început în Anglia și mai târziu într-un ansamblu structurat de țări. Categoriile de „economie națională” și „piață națională” au fost preluate în sens listian și de alte țări. Dacă burghezia engleză și cea franceză au învățat naționalismul la școala pieței mondiale, pentru altele ideea de piață națională protejată, asamblată, avea la bază o economie națională proprie, cu o structură echilibrată.

Sensul listian de economie națională viza mai întâi protecția pieței interne și ulterior pătrunderea pe piața externă, dar nu pe calea liberului schimb ci a expansiunii economiei naționale proprii, cu sprijinul statului ca organizație a clasei dominante.

Evident că, în cadrul premisei conceptuale, referirea lui K. Marx la momentul preluării de către vulgari a economiei politice clasice, ca reflectare a manifestării evidente a caracterului antagonist al modului de producție capitalist, trebuie să fie completată cu alte aprecieri și nuanțe ale sale. Avem în vedere rolul jucat de unii economiști de după Ricardo și Sismondi, care s-au înscris în istoria economiei politice prin reluarea unor vechi controverse economice într-un plan mai larg, în vederea soluționării practice a unor probleme

de actualitate, cum a fost liberul schimb și protecționismul, adîncirea cercetărilor din sfera circulației ș. a. Este cunoscut faptul că Marx în schița din 1857, rămasă neterminată, „Bastiat și Carey”, face distincție între curentele vulgare, epigoni ai clasicilor sau critici ai doctrinei lor. List nu este trecut în rîndul adversarilor școlii clasice. O analiză de fond a lui List în lumina caracterizării date de Marx „literaturii de epigoni” și comparativ cu opera lui Carey va permite nuanțări utile.

Concepția lui Fr. List a avut o poziție și circulație aparte, ea fiind subordonată unei ideologii cu pretenții declarate de dominare a statelor mici și reflectînd un stadiu de dezvoltare posterior celui al României. Dar, despre aceasta, ne vom ocupa într-un articol ulterior.

Aneta SPIRIDON

¹⁾ Fr. List, Sistemul național de economie politică, Ediție îngrijită de prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu, dr. Victor Vasilescu și dr. Dan Răducanu, Editura Academiei Republicii Socialiste România, Buc. 1973.

²⁾ M. Horovitz, Viața economică nr. 20, 1973, p. 17.

³⁾ Vezi Friedrich List, Op. citat, p. XV, XXV.

⁴⁾ The Indian Economic Review, The Delhi School of Economics, nr. 3, febr. 1959, p. 24—25.

lului, spune A.M., nu poate fi rezolvată fără o politică justă de menținere și de întărire a funcțiunii de protecție a pădurilor globului.

În lucrarea sa Prețul - pirghie de conducere planificată a dezvoltării economico-sociale, apărută recent în Editura politică (București, 1975, 76 p.), autorul, prof. univ. dr. Ștefan Arsenie, își propune să prezinte lucrul pe care îl ocupă prețurile în sistemul nostru economic, modul în care ele sînt utilizate ca pirghie de conducere plani-

ficată a dezvoltării economico-sociale și direcțiile perfecționării lor în perioada următoare, conform hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R. Prețul - spune autorul - reprezintă în primul rînd un instrument destinat elaborării, înlăpturii și controlului în cele mai bune condiții a planului național unic, realizării politicii economice, instrument care devine din ce în ce mai important și mai complex pe măsura făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Gestiunea resurselor planetei

Revista *PROBLÈMES ÉCONOMIQUES* (30 VI a.c.) reproduce articolul Croissance, crise et matières premières (Creștere, criză și materii prime), publicat în nr. 3 al revistei „2000” de C. Guillemin, director al Serviciului geologic național al Franței. Preluînd de la Y. Sachs împărțirea țărilor în patru tipuri - 1. bogate-bogate, în sens că dispun de resurse foarte mari, o populație importantă și o tehnologie puternică; 2. bogate-sărace (Europa, Japonia), avînd o populație importantă, o tehnologie remarcabilă, dar fiind puțin înzestrate în resurse minerale; 3. sărace-bogate (de exemplu, țările din Orientul mijlociu), care au petrol din abundență, dar populația redusă; 4. sărace-sărace, reprezentînd 50% din populația globului, cu popu-

lație numeroasă, dar sărace în resurse -, Guillemin atrage atenția asupra faptului că în mod practic nu există în prezent o politică internațională pentru materiile prime minerale și că, dacă se dorește evitarea adîncirii prăpastiei dintre bogăți și săraci, este necesară realizarea unor acorduri în aceste probleme care să cuprindă toată omenirea. Pentru a evita catastrofa - spune C.G. - trebuie să gestionăm în mod real resursele planetei noastre, ceea ce necesită prevedere, organizare, control al situației. „Criza energiei și a materiilor prime provine dintr-o atitudine de risipă a resurselor, dintr-un veritabil spirit colonialist față de planeta noastră... După opinia mea, afirmă autorul, dacă acceptăm problema materiilor prime energetice (și chiar în acest domeniu s-ar putea, dezvoltînd cu hotărîre energiile reînnoibile, să se salveze situația în mai puțin de un secol), nu există limite fizice pentru viitorul producției...”

Economie politică și etică

În numărul din martie 1975 al revistei americane *THE JOURNAL OF ECONOMIC LITERATURE*, Gordon Tullock publică un comentariu la cartea lui Kenneth J. Arrow *The limits of organization* (Limitele organizației), apărută în 1974. Recen-

zentul apreciază modul în care K.J.A., tratează, atît problemele fundamentale ale științei economice, cit și unele dezvoltări recente, ca teoria informației, problema riscului, precum și influența acestora asupra structurii organizatorice. După Gordon Tullock, Arrow ar părași însă uneori terenul economiei, înlocuindu-l cu abordări etice. Astfel, conform lui Arrow, nu ar fi suficient să ai un sistem eficient de prețuri, ci ar fi „esențial în mersul societății să ai ceea ce am putea numi „conștiință”, un simț al responsabilității în ce privește efectul acțiunilor unuia asupra altora”. Unele defecte de organizare ale societății ar putea fi depășite printr-un autocontrol al fiecărui individ. În replică, Gordon Tullock admite că educația are un rol important, dar este de păreră că nu este suficientă propagarea unor principii morale, acestea trebuînd să fie „întărite” prin instituții sociale corespunzătoare. Autorul recenziei nu aprofundează acest aspect, dar este evident că raporturile sociale de inegalitate economică, de exploatare a indivizilor și națiunilor nu pot constitui o bază adecvată pentru promovarea unor înalte principii morale.

ECONOMIE MONDIALA

COOPERAREA PE PLAN EUROPEAN PENTRU PROTEJAREA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR

LUPTA pentru securitate și cooperare pe continentul european se află, după încheierea primei Conferințe general-europene, într-o nouă etapă. Este o etapă hotărâtoare — cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, și în cuvântarea rostită la încheierea lucrărilor Plenarei comune din 21—22 iulie a.c. a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României — „aceea de traducere în viață a documentelor adoptate, de realizare în practică a securității și colaborării multilaterale între toate popoarele din Europa”.

Această apreciere este în totul valabilă pentru un cerc de probleme de mare interes și actualitate, care au făcut obiectul dezbaterilor Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa: protecția și ameliorarea mediului înconjurător, obiectivele, domeniile și metodele cooperării între statele europene pentru

O preocupare contemporană prioritară

ACȚIUNILE de protecție a mediului înconjurător pe plan național ca și acelea inițiate pe plan internațional au fost determinate de necesitatea îmbunătățirii factorilor de mediu, în condițiile dezvoltării continue, economice și sociale, a tuturor popoarelor lumii. În contextul revoluției tehnico-științifice, care se desfășoară într-un ritm accelerat și ale cărei efecte se fac simțite, într-un fel sau altul, atât în țările puternic industrializate cât și în țările în curs de dezvoltare, omenirea se găsește în fața unui șir întreg de probleme determinate de situații previzibile pentru deceniile viitoare, pentru secolul ce va urma. Asemenea probleme sînt dublarea numerică a populației lumii pînă în anul 2000, aspirația crescîndă a tuturor oamenilor de a atinge un nivel de viață cît mai ridicat. Corespunzător acestor situații, apare necesitatea creșterii producției agricole, vegetale și animale, pentru a se asigura hrana tuturor oamenilor, necesitatea extinderii producției de materii prime minerale, de combustibili și de energie, a sporirii și diversificării producției industriale. Creșterea producției de materii prime cît și cea a producției bunurilor de consum de toate gradele de prelucrare și din toate ramurile economice trebuie asigurată, însă, în condițiile protecției maxime a factorilor de mediu.

Datoria oamenilor de știință este să-și îndrepte toate eforturile ca, în paralel cu asigurarea bunurilor materiale necesare dezvoltării în continuare a societății omenesti, să-și asigure omului condițiile de viață într-un mediu cît mai apropiat de condițiile naturale inițiale, respectiv ca — prin aplicarea unor tehnici și tehnologii noi — să se realizeze reținerea și îndepărtarea tuturor nocivităților care rezultă din activitatea de producere a bunurilor materiale, astfel încît degradarea factorilor de mediu să fie cît mai redusă.

Acțiunile în sprijinul protecției și al ameliorării mediului înconjurător se impun, în ultimii ani, din ce în ce mai insistent pretutindeni în lume, constituind — pe drept cuvînt — una din preocupările contemporane prioritare. Necesitatea dezvoltării cooperării internaționale în domeniul protecției mediului înconjurător este consecință, pe de o parte, a diversității și a complexității crescînde a problemelor științifice, tehnice și economice ce decurg din protecția factorilor de mediu, la soluționarea cărora această cooperare — sub

diferitele ei forme — este destinată să-și mărească aportul; pe de altă parte, prin faptul devenit evident în întreaga lume, și în special în Europa, că protecția mediului înconjurător, prin însăși natura sa, co-interesează adesea concomitent și în mod direct, două sau mai multe țări, iar sub anumite aspecte — chiar umanitatea întreagă, dacă privim această problemă în perspectiva viitorului.

Parte integrantă a dezvoltării economico-sociale

ÎNTRE problemele dezvoltării economico-sociale și asigurarea modului optim de viață pentru toți oamenii, pe de o parte, și cele privind protecția mediului înconjurător, pe de altă parte, sînt relații evidente. Experiența acumulată în ultimii ani demonstrează că dezvoltarea economică și protecția mediului înconjurător sînt perfect compatibile, cu condiția ca măsurile destinate protejării factorilor de mediu să se ia odată cu acțiunile de dezvoltare generală, cu alte cuvinte ca ele să constituie o parte integrantă a politicii de dezvoltare economico-socială. În această viziune cooperarea internațională constituie un element indispensabil privind dezvoltarea și progresul, inclusiv în activitățile de protecție a mediului înconjurător.

Amploarea acțiunilor din domeniul protecției mediului înconjurător pe plan internațional poate fi pusă în evidență prin faptul că numai în sinul Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa un număr de 15 organisme au introdus în programele lor de lucru probleme privind protecția mediului înconjurător. Recomandările Conferinței mondiale de la Stockholm pentru protecția mediului înconjurător (1972) privind acțiuni la nivelul internațional au fost însușite la Adunarea Generală a O.N.U. din același an. Aceasta a hotărît înființarea „Programului Națiunilor Unite pentru mediu înconjurător” (U.N.E.P. — United Nations Environment Program), organ permanent al O.N.U., cu sediul la Nairobi, din al cărui Consiliu de administrație face parte și România. Animată de dorința unei cît mai largi cooperări, România participă activ la importante acțiuni din cadrul Programului. Cu ocazia celei de a III-a Sesiuni a Consiliului de administrație al U.N.E.P., ale cărei lucrări s-au desfășurat anul acesta la Nairobi, a fost pusă încă o dată în evidență politica constructivă a României în domeniul cooperării internaționale, în special pentru

protejarea naturii și utilizarea rațională a resurselor sale în interesul generațiilor prezente și viitoare. Necesitatea abordării acestor aspecte este înscrisă, ca o sarcină de importanță majoră, în însuși Actul final al Conferinței, statele participante la acest forum fiind conștiente de faptul că „multe probleme ale mediului înconjurător, în special în Europa, nu pot fi rezolvate de o manieră eficientă decît printr-o cooperare internațională strînsă” și că „adoptarea de măsuri preventive constituie cel mai bun mijloc pentru a evita degradarea mediului înconjurător”. Participantă activă la ansamblul dezbaterilor din cadrul Conferinței, România acordă un sprijin ferm inițiativelor de colaborare și cooperare pe plan european în domeniul prevenirii și combaterii poluării mediului înconjurător, chiar dacă pe teritoriul țării noastre problema poluării este mai puțin acută decît în unele țări puternic industrializate.

sustinerea țărilor în curs de dezvoltare, prin promovarea acțiunilor de protecție a mediului înconjurător în contextul general al măsurilor privind instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Cu ocazia celei de a 30-a sesiuni a Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa (Geneva, aprilie 1975), țara noastră și-a afirmat din nou poziția de promovare a cooperării internaționale în Europa și în domeniul protecției mediului înconjurător, printr-o participare activă la Programul consilierilor guvernamentali ai țărilor membre ale C.E.E./O.N.U.

În cadrul lucrărilor Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, s-a hotărît încă într-o frază timpurie (1973) ca o subcomisie specială să fie însărcinată de a examina problemele privind protecția și îmbunătățirea factorilor mediului înconjurător, definindu-se domeniile de interes general care pot constitui obiect de cooperare, cît și de a propune formele și metodele cele mai potrivite pentru cooperare pe plan regional sau subregional, de natură bi sau multilaterală. De-a lungul lucrărilor Conferinței României și-a adus contribuția activă și la promovarea unui acord preliminar asupra elementelor care să fie incluse în documentele finale, privind principalele domenii de cooperare pentru protecția și ameliorarea factorilor de mediu.

Principii și concretizări

ACTUL final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, care poartă semnătura a 33 de conducători de stat sau de guvern din Europa, precum și ai Canadei și Statelor Unite ale Americii, cuprinde, în cadrul capitolului „Cooperarea în domeniile economiei, științei și tehnicii și mediului înconjurător”, un subcapitol — „Mediul înconjurător” — care se referă în mod amplu la o serie de aspecte concrete.

În legătură cu obiectivele cooperării, în document se precizează că problemele mediului înconjurător au, prin natura lor, o dimensiune multilaterală, bilaterală, regională sau subregională. Aceasta impune ca țările să sporească eficacitatea măsurilor naționale și internaționale în acest domeniu de activitate, armonizînd metodele folosite pentru a colecta și a analiza datele, ameliorînd cunoașterea fenomenelor de poluare și utilizarea rațională a resurselor naturale, schimbînd informații, unificînd definițiile și adoptînd — pe măsura posibilităților — o terminologie comună în

domeniul mediului înconjurător, fiind măsurile necesare pentru a apropia politicile privitoare la mediul înconjurător și — atunci când este cazul și apare posibil — pentru a le armoniza.

Domeniile, formele și metodele de cooperare în protecția și ameliorarea factorilor de mediu, enumerate în Actul final, sînt extrem de variate și lasă deschisă calea pentru diversificarea și perfecționarea lor în procesul de lucru cu ocazia încheierii acordurilor bi sau multilaterale ce se vor discuta între țările interesate. Dintre domeniile de cooperare poate fi citată lupta împotriva poluării aerului (evitarea la maximum a emisiunii în atmosferă a bioxidului de sulf rezultat din combustia combustibililor fosili, a oxizilor de azot de la fabricile de îngrășăminte chimice și de amoniac, a pulberilor de metale grele — plumb, mercur, zinc) sau lupta împotriva poluării apelor și pentru folosirea rațională a resurselor de apă dulce din rețeaua de ape de suprafață și din apele subterane, prin intensificarea aplicării celor mai adecvate procedee pentru tratarea specifică și epurarea apelor uzate în sectorul industrial și menajer.

În ceea ce privește protecția apelor din mediul marin, pe lângă prevederile generale, Actul final are un subcapitol distinct, care se referă la „probleme privind securitatea și cooperarea în Mediterana”; aici lupta contra poluării apelor Mării Mediterane ocupă un loc important, țările riverane europene și neeuropene urmînd să asigure luarea de măsuri pentru îmbunătățirea mediului în Mediterana, pentru salvarea resurselor sale biologice și echilibrului ecologic, prin cooperare cît mai strînsă în cadrul organizațiilor internaționale competente și, în special, în cadrul Programului Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător.

Referiri importante se găsesc în Actul final și la cooperarea în domeniul folosirii terenurilor și a solului, al conservării naturii și a rezervațiilor naturale, al îmbunătățirii condițiilor de mediu în zonele de așezări omenești, al cercetării fundamentale, supravegherii, prognozei și evaluării modificărilor mediului înconjurător. Aceasta urmează să se realizeze prin crearea de sisteme naționale de supraveghere a gradului de poluare a principalilor factori de mediu: aer, apă, sol și prin integrarea datelor și a informațiilor obținute datorită sistemului național de referință în sistemul de referință internațional.

Cu privire la problemele de protecție și ameliorare a factorilor mediului înconjurător, Actul final prevede ca — pentru solutionarea lor pe bază bi sau multilaterală — țările să folosească din plin modalitățile și formele de cooperare existente, dezvoltîndu-le prin schimbul de informații științifice și tehnice, de documentații privind metodele de determinare a efectelor, eventual dăunătoare, asupra mediului înconjurător.

Ținînd seama de diferențele existente între nivelurile de dezvoltare a economiei țărilor semnatare și de necesitatea sprijini-

nirii eforturilor țărilor în curs de dezvoltare în vederea creșterii lor economice accelerate, a reducerii și eliminării treptate a decalajului care le separă de țările puternic dezvoltate, Actul final prevede studierea de către organisme, întreprinderile și firmele competente și interesate a posibilităților de aplicare a proiectelor de interes comun în domenii ca folosirea resurselor energetice, exploatarea materiilor prime etc. Cooperarea în căutarea unor noi surse de energie (mai ales energie atomică, solară și geotermică) va contribui la întărirea relațiilor dintre țările mai dezvoltate din punct de vedere economic și țările în curs de dezvoltare, la accelerarea realizării unor condiții de viață și de trai mai bune pentru populația întregului continent european.

Avînd în vedere principiile care s-au stabilit în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa cu privire la relațiile reciproce dintre statele participante și problemele privind punerea în practică a unor dintre aceste principii, care se referă la protecția și ameliorarea factorilor mediului înconjurător, putem menționa cîteva domenii concrete de cooperare internațională, pe bază de acorduri bi sau multilaterale între țările interesate, cum ar fi:

— cunoașterea și utilizarea rațională a resurselor naturale, în special a celor minerale care nu se mai refac decît în milioane de ani; elaborarea de tehnologii pentru valorificarea cît mai economică a zăcămintelor de minereuri cu conținut sărac în elemente utile, tehnologii de extracție a metalelor rare și disperse din minele neferoase (în condiții convenabile sub toate raporturile, inclusiv acela al protejării mediului înconjurător); îmbogățirea conținutului prospectelor tehnice, ceea ce ar ușura orientarea la alegerea unui partener de cooperare pentru domeniul respectiv;

— inițierea anumitor schimburi de materiale documentare și de date experimentale, întîlniri între specialiști care urmăresc perfecționarea metodelor și criteriilor de natură să ajute la realizarea anumitor evaluări ale resurselor naturale (minerale, resursele oceanului planetar, pădurile etc.), cu scopul de a se asigura informații fundamentale asupra datelor comparabile cu privire la resursele de care omenirea ar putea dispune și pe care le-ar putea utiliza în procesul dezvoltării;

— facilitarea raporturilor comerciale dintre statele interesate pentru obținerea de informații și chiar de proiecte privind noi tehnologii și echipamente pentru protecția mediului înconjurător;

— stabilirea obligației ca, odată cu oferirea de noi tehnologii industriale, să se ofere și tehnologii și echipamente industriale destinate protecției mediului înconjurător, precizîndu-se gradul de toxicitate al procesului tehnologic respectiv, limitele admisibile de poluanți ai aerului, apei sau solului (care rezultă din aplicarea noii tehnologii) și incluzîndu-se în informații și documentare metodele și echipamentul de

detectare și analiză cantitativă a poluanților.

Interes comun — eforturi comune

ÎN ACEST SENS, legat de eforturile comune care trebuie făcute pentru protecția și ameliorarea factorilor de mediu, întrucît poluanții aerului și ai apei nu țin seama de frontierele de stat ale țărilor, afectînd negativ starea atmosferei, a apelor curgătoare și a celor subterane la distanțe nebănuite de mari față de sursele de producere a poluanților, apare necesar să se inițieze forme avantajoase — altele decît formele practicate astăzi pe plan comercial — pentru transferul de tehnologii destinate protecției mediului înconjurător, atît tehnologiilor de tratare și epurare, cît și tehnologiilor care privesc sistemele de supraveghere automată a calității anumitor factori ai mediului înconjurător.

Tot în interesul comun al dezvoltării social-economice a omenirii în viitor, va trebui să se desfășoare o acțiune comună în vederea elaborării de metode eficiente pentru lupta biologică împotriva dăunătorilor din agricultură și silvicultură, cu scopul de a se elimina sau de a se înlocui treptat din utilizare anumite produse chimice nocive pentru biotop și pentru ecosistemele echilibrate în diferitele zone ale globului pămîntesc, inclusiv pe continentul european, pentru conservarea și ameliorarea fertilității solurilor în condițiile unei agriculturi intensive, industrializate.

Cooperarea pe plan european — și nu numai european — în materie de cercetare științifică se poate extinde în teme privind protecția naturii, conservarea și ameliorarea condițiilor mediului înconjurător în anumite zone naturale (inclusiv problema delțelor, care prezintă interes științific, turistic și economic). Inițiativele privind crearea, prin cooperare, sub egida O.N.U., a unor centre internaționale pentru cercetări fundamentale și aplicative, destinate să asigure o mai bună cunoaștere a posibilităților de protecție a diferiților factori de mediu, vor avea un rol favorabil și în stringerea relațiilor dintre țările europene.

Preocupările pe plan intern și internațional ale României în domeniul protecției mediului înconjurător demonstrează politica consecventă a partidului și statului nostru cu privire la prevenirea poluării, la lupta împotriva degradării aerului, apei, solului, florei și faunei, cu privire la conservarea monumentelor naturii, înfrumusețarea așezărilor umane. Această politică, integrată organic în Programul partidului adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R., are drept scop fundamental ameliorarea continuă a condițiilor de viață ale populației, a stării sănătății sale, precum și utilizarea rațională a resurselor naturale, conservarea frumuseților naturale ale țării.

prof. Virgil IANOVICI

președintele Consiliului Național pentru Protecția Mediului Înconjurător

TEHNICI CIBERNETICE

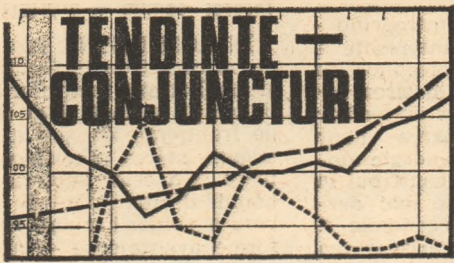
(Urmare din pag. 21)

noul sistem proiectat (Întreprinderea B) va avea ca parametri de plan pentru primul an datele din tabelul 5, liniile 4 și 5. În mod asemănător se fac calculele și pentru cel de al doilea an (lucru care se lasă la latitudinea cititorului sub formă de exercițiu).

Concluzii

Metoda propusă, descrisă anterior pe un exemplu de calcul, pentru stabilirea deciziilor legate de evoluția internă a structurilor industriale complexe, are avantajul că este simplă și deci ușor de aplicat. La o examinare mai atentă se poate constata că ea are ca prim dezavantaj faptul că operează numai cu doi parametri (investiții și producție, forță de muncă — producție, materiale — producție, investiții — forță de muncă etc.).

Cu toate acestea permite determinarea cu mult mai multă rigurozitate decît alte tehnici a elementelor de proiectare și planificare a activității economice a unei unități, dacă se dispune de elemente de referință corespunzătoare. Pentru evitarea dezavantajului amintit este recomandabil să se utilizeze descrierea unității economice prin ecuații matriciale-vectoriale. Semnificația economică a parametrilor unităților economice considerate ca sisteme cibernetice nu se schimbă. De asemenea, tehnica de calcul este în linii mari aceeași numai că fiind foarte laborioasă, este aproape de neconceput aplicarea ei fără concursul calculatorului electronic. Oricum metodele cibernetice expuse prezintă o multitudine de avantaje încît, după părerea noastră, merită făcute eforturile de calcul pe care le presupune utilizarea lor. Așteptăm opinia cititorilor.

Indicele prețurilor internaționale ale produselor de bază pe luna iulie 1975

În intervalul analizat indicele INSCIN al prețurilor internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R. S. România a înregistrat o scădere de 2,1% față de luna anterioară. Scăderile prețurilor în cursul lunii iulie a.c. se datoresc, în special, creșterii cursului dolarului față de unele valute vest-europene și mai puțin unor factori de ordin economic.

Prețurile produselor alimentare au marcat o creștere de 7,6%, reflectând o activizare a cererii și restringerea ofertei pentru anumite produse și influența unor operațiuni speculative. Astfel prețurile la cereale au crescut cu 12,1%, la zahăr și produse tropicale cu

11,8%, la semințe oleaginoase și grăsimi animale și vegetale cu 10,4%. O creștere ușoară s-a înregistrat și la grupa „animale, carne și produse animaliere”.

Indicele prețurilor la combustibili s-a redus (cu 7,3%) ca urmare a scăderii neașteptate a prețurilor benzinei și motorinei în tot cursul lunii iulie.

Indicele prețurilor materiilor prime industriale arată în luna iulie a.c., o scădere de 2,4%, atribuită în mare măsură factorilor valutari. În cadrul acestei grupe au marcat scăderi prețurile la minereuri (-5,1%), metale (-1,4%), lemn și produse din lemn (-4,7%) și fibre animale și vegetale (-2,2%).

În schimb, prețurile cauciucului și ale pieilor brute bovine au înregistrat creșteri de 5,5% și respectiv 3,3%.

Sectorul prognoze și eficiența comerțului exterior — INSCIN

Franța : producția industrială în revenire

DATELE oficiale asupra producției industriei franceze consemnează o creștere cu 2,8% în luna iunie. După eliminarea oscilațiilor sezoniere și fără a se lua în calcul construcțiile, indicele producției industriale s-a situat la nivelul de 112 față de 1970=100 (109 în luna mai), revenind în felul acesta la nivelul din aprilie. Toate ramurile industriei au progresat în iunie față de luna precedentă, cu excepția chimiei și a metalelor neferoase. În ramurile textile și a sticlei s-au înregistrat cele mai ridicate niveluri de până acum în acest an, iar pentru industria automobilelor indicele de activitate a fost cel mai bun de peste un an încoace. Față de aceeași lună din 1974, însă, indicele de ansamblu al producției industriale franceze a fost în iunie cu 10,4% mai scăzut, ceea ce înseamnă după numeroși observatori că nu se va putea evita o evoluție cu semn negativ pe întreg anul 1975.

R. P. Congo : program trienal

În cadrul programului trienal (1975—1977) de dezvoltare a economiei Republicii Popu-

lare Congo sînt prevăzute investiții din bugetul statului în sumă totală de 75,3 miliarde franci C.F.A. (Comunauté financière africaine). Totodată, a fost elaborată o listă de obiective economice pentru a căror realizare urmează să se obțină surse suplimentare de finanțare.

Ca orientare generală, programul urmărește consolidarea sectorului de stat în economia țării, asigurându-se concomitent condiții pentru dezvoltarea sectorului particular. Din alocațiile prevăzute 26% se îndreaptă în sectorul transporturilor și al lucrărilor publice, 11,4% în construcția de locuințe, 9,2% în dezvoltarea bazei energetice, 8% în gospodăria forestieră și a apelor, iar 7,7% în industria extractivă și prelucrătoare; totodată se apreciază că rolul determinant în dezvoltarea economiei naționale îl va avea creșterea industriei. În ceea ce privește agricultura (7,2% din alocații), atenția principală va fi acordată efectuării reformei agrare, creării de cooperative și „asociații de credit”, precum și dotării gospodăriilor cu mijloace tehnice moderne.

Cuba : dezvoltarea flotei comerciale

FLOTA maritimă comercială a Republicii Cuba se extinde rapid; la mijlocul acestui an ea număra 50 de nave moderne, însumând peste 465 mii t.r.b., fiind a patra ca mărime dintre flotele țărilor latino-americeane. Se prevede ca în perioada 1976—1980 numărul navelor maritime cubaneze să sporească de trei ori, iar volumul transporturilor de mărfuri efectuate de flota comercială proprie — de două ori, comparativ cu 1975. După cum menționa recent revista sovietică B.I.K.I., în prezent pe carnete de comenzi ale diferitelor șantiere navale figurează 35 de nave comerciale pentru Cuba, printre furnizorii săi figurind — alături de țările socialiste — Anglia, Argentina, Canada, Finlanda, R.F.G., Suedia și Spania.

Reducere a cererii la minereu de fier

SCĂDEREA cu 10% în semestrul I a.c. a producției de oțel a lumii nesocialiste față de perioada coresponsabilă a anului trecut (scădere care în S.U.A., în primele opt luni ale acestui an, a atins 17%), a antrenat o reducere simțitoare a cererii de minereu de fier pe piața internațională. Se apreciază că scăderea va persista și în semestrul II, cu atât mai mult cu cât companiile siderur-

gice au acumulat în prezent stocuri însemnate de minereu. Experții occidentali apreciază că dat fiind că în prezent oferta de minereu de fier depășește cu mult cererea, este posibil ca în 1976 prețurile la acest produs de bază să descrească.

Anglia : estimări revizuite

CONFORM estimărilor recente revizuite ale experților O.C.D.E. asupra evoluției economiei Angliei, produsul intern brut se va micșora în 1975, în prețuri constante, cu 3% (calculat la nivelul întregului an), iar în sem. I 1976 se așteaptă o creștere de sub 1%. Această prognoză ține seama de politica „înghețării” salariilor, promovată de guvernul laburist în scopul luptei antiinflaționiste, scontându-se că aplicarea ei va permite reducerea ritmului de creștere a prețurilor cu amănuntul la 10% (la nivelul întregului an), față de peste 25% cit este în prezent. În ceea ce privește evoluția șomajului, se apreciază că la mijlocul anului viitor numărul șomerilor din Anglia se va ridica la 1—1,2 milioane. O oarecare îmbunătățire se prevede în domeniul balanței de plăți curente a Angliei pe acest an, al cărei sold negativ ar urma să scadă la 3,75 miliarde dolari, față de 9 miliarde în 1974.

C.E.E. : stocuri de lapte praf

STOCURILE de lapte praf degresat ale Pieței Comune însumează în prezent 750 000 tone, dar ele ar putea ajunge la aproape 1 milion de tone pînă la sfîrșitul anului, dacă nu se vor adopta măsuri pentru reducerea lor, a declarat Pierre Lardinois, membru al Comisiei Pieței Comune pentru problemele de agricultură. Creșterea stocurilor se datorează în principal unei reduceri a consumului în țările membre în această perioadă de criză, dar și descurajării exporturilor comunitare în condițiile existenței unor stocuri mari în alte țări producătoare din ajara C.E.E. (Nova Zeelandă, S.U.A., Canada, Australia).

Pentru reducerea stocurilor comunitare (a căror întreținere este costisitoare) la 450—500 mii de tone, autoritățile C.E.E. au elaborat un proiect de măsuri care vizează, alături de stimularea consumului de lapte în școli, sporirea vinzării către țările în curs de dezvoltare la un preț mai avantajos. Acest proiect ar urma să fie aprobat de ministrii agriculturii ai celor nouă țări. Costul aplicării sale pentru C.E.E. s-ar ridica la circa 15 milioane de lire sterline.

INDICELE SIMBOLIC INSCIN AL PREȚURILOR INTERNAȚIONALE ALE PRODUSORILOR DE BAZĂ CUERINSE ÎN NOMENCLATORUL DE EXPORT-IMPORT AL R.S. ROMANIA ÎN ANII 1973-1974 ȘI ÎN PERIOADA IANUARIE-IULIE 1975

Categorie de produse	Anul	Indicele anual	Iunie	Iulie
INDICII GENERALI	1973	170,3		
	1974	240,4	241,5	241,4
	1975		220,7	216,1*
1. Produse alimentare	1973	160,6		
	1974	230,8	213,0	217,8
	1975		176,5	190,6*
- cereale	1973	195,5		
	1974	261,5	231,9	250,6
	1975		188,5	211,3
- semințe oleaginoase, produse derivate, grăsimi animale și vegetale	1973	150,2		
	1974	240,8	234,3	238,5
	1975		161,4	178,2
- animale, carne și produse animaliere	1973	135,7		
	1974	128,3	127,7	120,4*
	1975		158,7	159,6*
- zahăr și produse tropicale	1973	179,3		
	1974	437,5	377,8	390,1
	1975		226,3	253,0
2. Combustibili	1973	209,2		
	1974	336,8	332,9	327,7*
	1975		366,9	340,2*
3. Materii prime industriale	1973	162,5		
	1974	216,1	225,3	224,9
	1975		194,3*	189,6*
- minereuri	1973	119,4		
	1974	139,6	143,2	140,1
	1975		173,8*	164,9*
- metale	1973	156,2		
	1974	231,5	246,2	249,4
	1975		194,2	191,2
- cauciuc	1973	191,6		
	1974	210,3	205,5	188,9
	1975		154,2	162,7
- lemn și produse din lemn	1973	177,4		
	1974	252,1	241,4	234,0
	1975		230,6*	219,7*
- fibre animale și vegetale	1973	188,0		
	1974	192,0	183,2	184,3
	1975		165,2	161,2*
- piei	1973	176,9		
	1974	122,3	125,7	122,8
	1975		122,0	126,0

*) Date provizorii pentru cocs de furnal, hule, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, ferromangan, ferrosiliciu, oțel comercial, table, sîmă negră recepabilă, laminată de cupru, cherestea de rășinoasă, lemn pentru calculatoare, sulfor, hîrtie pentru ziar, hîrtie pentru saci, fibre celulozice, porci vii și vite conzate mari.

LICHIDAREA SUBDEZVOLTĂRII, CERINȚĂ PRIMORDIALĂ PENTRU PROGRESUL ÎNTREGII OMENIRI (1)

PROCESUL mondial de dezvoltare economică, rezultatele și exigențele sale, se situează o dată mai mult pe primul plan al actualității internaționale datorită atenției exclusive pe care i-o va acorda timp de două săptămâni forul cel mai reprezentativ al Organizației Națiunilor Unite. Sesiunea a VII-a extraordinară a Adunării Generale a O.N.U., ale cărei lucrări se deschid luni 1 septembrie a. c. la sediul Națiunilor Unite din New York și vor dura pînă la 12 septembrie, are înscrise pe ordinea de zi problemele majore ale dezvoltării și cooperării economice internaționale. Ea este menită astfel să devină o verigă în șirul ample-

lor dezbateri din ultimii ani în vederea reazășării economiei mondiale pe noi baze, corespuuzătoare intereselor tuturor popoarelor. Aceste interese cer eliminarea oricărei inechități în relațiile economice dintre țările lumii, înlăturarea marilor decalaje generate de politica imperialistă, colonialistă și neocolonialistă. „Se impune, arată președintele Nicolae Ceaușescu, intensificarea eforturilor pentru lichidarea subdezvoltării, a decalajelor dintre statele bogate și cele sărace, pentru instaurarea unor relații cu adevărat echitabile între țări, care să asigure progresul și prosperitatea tuturor națiunilor, pentru o nouă ordine economică internațională“.

Discutind și aprobînd mandatul delegației române la cea de a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U., Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a reafirmat poziția României că, pentru înlăturarea stărilor de lucru ce impietează astăzi asupra progresului economic general al umanității, „este imperios necesară instaurarea unei noi ordini economice internaționale de natură să asigure condiții de reală dezvoltare tuturor popoarelor, un climat de înțelegere și colaborare, de cooperarea fructuoasă, în interesul fiecărei țări și popor, al păcii și prosperității generale“.

PE LINIA eforturilor pentru lichidarea subdezvoltării, sesiunea a VII-a extraordinară, va avea de examinat stadiul atins în realizarea obiectivelor Strategiei internaționale pentru cel de-al doilea Deceniu al dezvoltării și modalitățile de aplicare mai eficiente a Strategiei. Dat fiind situația economică mondială deosebit de complexă pe fondul căreia se ține sesiunea, analiza va fi necesarmente de o dublă factură, așa cum a reieșit și din lucrările Comitetului pregătitor al sesiunii. Pe de o parte, se cer examinate problemele perspectivei imediate a ridicării țărilor în curs de dezvoltare, probleme care țin de implicațiile crizei economice încă nedepășite din țările capitaliste dezvoltate, de îngemănarea de fenomene inflaționiste și recesioniste care o caracterizează, dar și de persistentele sechele ale perturbărilor din sistemul monetar internațional, ale crizei energetice și de materii prime etc. Pe de altă parte, este vorba de perspectiva mai îndelungată a reducerii și lichidării decalajelor, aceea în care actualele dificultăți nu trebuie să constituie decît un accident de parcurs. Sub ambele aspecte comunitatea internațională este egal interesată în depășirea dificultăților și intensificarea coordonată a eforturilor, căci nu mai poate fi contestată ideea că subdezvoltarea este o povară și o barieră nu pentru un segment sau altul al economiei mondiale, ci pentru umanitate în întregul ei.

Rezultate și frustrări

STRATEGIA internațională a dezvoltării vizează obiective situate la diferite orizonturi temporale. Aceasta decurge din însăși natura problemei pe care o atacă și presupune urmărirea simultană a obiectivelor care converg spre reducerea decalajelor și lichidarea subdezvoltării. Dar în perioada care a trecut de la începutul acestui deceniu atenția multor state s-a concentrat în virtutea unor împrejurări deosebite asupra perspectivei imediate. Făcînd această constatare, Comitetul pregătitor al sesiunii a VII-a extraordinară, într-unul din documentele elaborate pentru aceasta (E/AC.62/8), enumeră printre împrejurările amintite prăbușirea sistemului monetar internațional, o serie de calamități naturale și variate perturbări ale echilibrului economic intern al unor țări, „efectul combinat exercitat asupra economiei mondiale fiind excepțional de puternic“. Documentul citat analizează implicațiile acestor „constringeri“ din perioada 1971—1974, care au dus la nerespectarea unor prevederi ale Strategiei internaționale a dezvoltării și ale Programului de acțiune pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Bilanțul la mijlocul Deceniului dezvoltării nu este totuși complet nesatisfăcător. În anii 1971—1974, pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare au fost atinse cîteva din obiectivele cuantificate în Strategie, și anume cele prevăzînd o creștere economică medie anuală de circa 6%, o creștere medie anuală de peste 8% a producției industriale prelucrătoare, o majorare a ratei economiilor în medie pe an cu peste 0,5% din produsul intern brut și un spor mediu anual de 7% al volumului fizic al exportului. Ca urmare a creșterii prețului unor produse de bază, încasările din export ale țărilor în curs de dezvoltare și rezervele lor monetare s-au mărit considerabil. În 1973 și 1974 s-a îmbunătățit pentru ele și raportul de schimb, ceea ce a avut drept rezultat că le-au fost transferate mijloace financiare mai ample decît cele prevăzute în Strategie ca asistență oficială pentru dezvoltare sub formă de împrumuturi și donații.

Cu toate că o serie de obiective cheie ale Strategiei au fost astfel atinse, Comitetul pregătitor consemnează „un sentiment larg răspîndit de dezamăgire și frustrare“ în rîndul țărilor în curs de dezvoltare, puternice aprehensiuni în legătură cu aplicarea în continuare a Strategiei și a Programului de acțiune și cu situația generală a cooperării internaționale pentru dezvoltare. În documentul citat această stare de spirit este atribuită în parte faptului că nu au fost realizate două obiective importante: în domeniul asistenței economice externe și în acela al producției agricole.

Condițiile de acordare a asistenței financiare de către țările dezvoltate s-au îmbunătățit în primii ani ai deceniului actual, dar volumul ei efectiv reprezintă mai puțin de jumătate față de obiectivul stabilit. Potrivit prevederilor Strategiei, totalul asistenței externe trebuie să nu fie mai mic decît 1% din produsul național brut al țărilor care o acordă, din care 0,70% din PNB sub formă de asistență oficială. În realitate, procentul asistenței oficiale acordate de țările capitaliste dezvoltate a fost de 0,33 în 1970 și a scăzut la 0,29 pînă în 1973. Deși volumul total al întregii asistențe financiare externe a crescut, rata sa a rămas constant la circa 0,70% din PNB al țărilor furnizoare.

În ceea ce privește creșterea producției agricole, rezultatele efective au reprezentat mai puțin de jumătate din obiectivul fixat prin Strategie — o medie anuală de 4%. În anii 1971—1974 a avut loc de fapt o încetinire a creșterii în această ramură esențială pentru ridicarea economiei țărilor în curs de dezvoltare. La începutul deceniului numărul persoanelor afectate de malnutriție gravă, ca urmare a lipsei de proteine în alimentație, era estimat la 400—500 de milioane; este considerat ca aproape sigur că de atunci cifra a crescut.

Determinări cauzale excepționale

ACESTEA sînt, așa cum arătam, explicațiile parțiale ale neliniștii provocate în rîndul țărilor în curs de dezvoltare de afectarea aplicării Strategiei de către condițiile anilor 1971—1974. Ea poate fi atribuită însă, la o analiză ceva mai adîncă, și felului cum au fost obținute însăși rezultatele conforme Strategiei: nu prin aplicarea unor măsuri pe plan național sau internațional derivînd din aceasta, ci datorită unor evoluții exterioare țărilor în curs de dezvoltare. Principalul impuls al creșterii economice în aceste țări în perioada examinată a provenit din sfera comerțului internațional. Stimularea creșterii economice de către schimburile externe nu este în sine nimic neobișnuit sau neacceptabil, dimpotrivă. Ceea ce însă din optica țărilor în curs de dezvoltare este preocupant în determinarea cauzală descrisă rămîne caracterul ei înșimplător. Lanțul de împrejurări — de la realinierea cursurilor de schimb începută în august 1971 și restructurarea unor corelații între prețurile internaționale, pînă la perioada de boom sincronizat în țările capitaliste dezvoltate, însoțit de o cerere accentuată de materii prime, și apoi transformarea boom-ului în recesiune —, acest lanț cauzal este puțin probabil să se repete într-un viitor previzibil. Efectele naturii sale excepționale se fac simțite încă din a doua jumătate a anului 1974: prețurile la o serie de produse de bază au scăzut; la produsele industriale, dimpotrivă, prețurile continuă să crească; la fel și la produsele alimentare pe care numeroase țări în curs de dezvoltare sînt nevoite să le importe. Pentru acele țări din „lumea a treia“ care nu pot împiedica scăderea prețurilor la produsele pe care le exportă, perspectiva apropiată constă în reducerea încasărilor, înrăutățirea balanței externe și reducerea ritmului creșterii economice. O parte din îmbunătățiri-

rea raportului de schimb pentru țările în curs de dezvoltare a și fost pierdută, după date calculate de O.N.U., în a doua jumătate a anului trecut.

Rezultate care în lumina unor obiective din Strategia internațională a dezvoltării trebuie apreciate ca pozitive, pot deci să apară ca efemere, sau în orice caz expuse unor evoluții exterioare necontrolabile, când sînt analizate în lumina determinărilor cauzale.

Analiza Comitetului pregătitor al sesiunii a VII-a extraordinare prezintă dealtfel și o altă concluzie demnă de relevat și anume: felul în care au fost obținute rezultatele înfățișate pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare au accentuat o serie de disparități între aceste țări. Îmbunătățirea pozițiilor a variat foarte mult, în funcție de compoziția exporturilor și desigur în funcție de ponderea exportului în producția națională. Ciștigurile au fost cele mai mici pentru țări foarte populate, exportatoare de iută, ceai sau alte produse asemănătoare, și cele mai mari pentru țările exportatoare de petrol, zahăr sau unele articole industriale. Drept consecință, un mic grup de state, dintre cele amintite la urmă, au depășit obiectivul de 6% creștere economică medie anuală în perioada 1971—1974, pe cîtă vreme cele mai multe din restul țărilor nu au atins obiectivul. Or, populația lor reprezintă circa 2/3 din totalul populației „lumii a treia”, iar venitul lor pe locuitor se situează mult sub media acesteia. În cei patru ani, un grup de țări în curs de dezvoltare, reprezentînd un sfert din numărul lor total și 45% din totalul populației lor, nu și-au putut mări venitul pe locuitor.

În numele „mediului inconjurător”

„ÎN FAȚA preocupării crescînde în legătură cu degradarea mediului inconjurător în țările industriale, unele dintre acestea au abordat problema cerînd ca, în mod sistematic, toate deciziile importante cu privire la investiții și la folosirea terenurilor să fie luate numai după studierea corespunzătoare a impactului asupra mediului. Este în mod vădit necesar, și poate că este posibil, să se creeze un sistem analog pentru deciziile economice importante, astfel ca ele să fie luate numai după examinarea cuvenită a impactului lor internațional”.

Acest pasaj din studiul citat al Comitetului pregătitor (E/AC. 62/8, p. 11) este deosebit de semnificativ nu numai în legătură cu problematica perspectivei imediate a procesului mondial de dezvoltare, ci și ca reflectare a evoluțiilor în modul de a concepe rolul unei strategii internaționale sau al unui program de acțiune. Respingînd ideea că ar putea să existe o formulă unică pentru reducerea decalajelor și lichidarea subdezvoltării, autorii studiului declară: „Scopul principal al unei strategii internaționale este de a se depăși constrîngerile de politică externă, astfel încît mediul inconjurător să devină mai favorabil eforturilor individuale ale țărilor în materie de dezvoltare economică”. Rezultatele aceste se poate obține cerîndu-se țărilor avansate „să acorde mai multă prioritate dezvoltării economice și sociale pe plan mondial. Aceasta implică nu numai furnizarea de ajutor, ci și adoptarea unor orientări de politică în domeniul producției și al comerțului care să fie cît mai adaptate cu putință la nevoile țărilor mai puțin dezvoltate. Exprimat mai general: aceasta necesită ca orice măsură de politică economică internă să aibă în vedere consecințele pentru restul lumii, în special pentru țările mai puțin dezvoltate”.

Concepția aceasta a unei strategii internaționale a dezvoltării pornește, deci, de la premisa că economia mondială este un tot și că în cadrul ei fiecare țară are capacitatea de a influența folosirea resurselor, diviziunea internațională a muncii. În condițiile perturbărilor care au avut loc în economia mondială în ultimii ani, gradul de interdependență a țărilor nu a scăzut, ci a mai crescut — chiar dacă uneori a fost o interdependență cu semnul negativ, am putea spune gîndindu-ne la repercusiunile dăunătoare, pentru unele țări sau grupuri de țări, ale unor măsuri luate pe plan național în situații de criză.

Tochmai în ideea impactului internațional al problemelor perspectivei pe termen scurt, Comitetul pregătitor apreciază că perioada imediat următoare are o importanță crucială pentru procesul mondial de dezvoltare economică. Și anume, se are în vedere necesitatea urgentă de a se contracara constrîngerile care frînează folosirea formelor de cooperare internațională preconizate atît în Strategia pentru al doilea Deceniu al dezvoltării cît și în Programul de acțiune pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale. Fiind vorba de o chestiune de cea mai înaltă prioritate pentru țările în curs de dezvoltare, cum apreciază Comitetul pregătitor, studiul elaborat de acesta circumscrie problemele care se cer rezolvate în primul rînd pentru ca procesul mondial de dezvoltare să nu fie la cheremul unor fluctuații continue și imprevizibile.

Agendă pentru priorități

PERSPECTIVA imediată și cea pe termen lung a procesului de dezvoltare sînt în mod evident inseparabile. O agendă a priorităților legate de cea dintîi poate fi concepută de aceea numai ca parte a unui diptic. Dealtfel, importanța relativă a problemelor incluse în fiecare din părțile dipticului poate să varieze de la o țară la alta, de la un grup de țări la altul, fără ca aceasta să micșoreze semnificațiile întregului sau interacțiunea diverselor aspecte care îl alcătuiesc.

Pe agenda perspectivei imediate Comitetul pregătitor înscrie situația alimentară mondială, tendințele recesioniste din țările capitaliste dezvoltate, balanța de plăți a țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol, reciclarea petrodolarilor și inflația din țările capitaliste dezvoltate.

Alimentație. Deși în 1975 au apărut indicii ale unei ameliorări a situației alimentare mondiale, iar incidența foametei a scăzut întrucîtva, balanța livrării-necesități rămîne precară. Persistă o dependență excesivă de recoltele anuale, și în multe părți ale lumii nivelul consumului alimentar rămîne departe de a fi mulțumitor. Se menține de aceea necesitatea unei asistențe oficiale în domeniul alimentației pentru țările în curs de dezvoltare afectate, răspunderea pentru crearea stocurilor corespunzătoare trebuind să fie asumată pe perioada imediat următoare de țările dezvoltate. Este de asemenea necesar să fie asigurate livrările corespunzătoare de materiale, în special de îngrășăminte, pentru dezvoltarea producției agricole în țările în curs de dezvoltare, eventual ca început al unei politici mondiale pe termen lung în materie de îngrășăminte.

Recesiune. Cu toate că nici Strategia internațională a dezvoltării și nici Programul de acțiune nu fac referire la situația cererii în țările din afara „lumii a treia”, „are o mare importanță pentru aplicarea lor ca țările cu economie de piață dezvoltată să revină cît mai curînd posibil la o creștere stabilă” (E/AC. 62/8, p. 59). Reducîndu-si importurile, aceste țări transmit impulsurile recesive pe plan internațional. Or, dat fiind rolul cheie al exportului pentru țările în curs de dezvoltare, reluarea expansiunii cererii externe a țărilor dezvoltate este vitală. Totodată, dimensiunea internațională a problemei rezidă și în sprijinul reciproc pe care și-l acordă țările dezvoltate dacă impulsionează mai energic ieșirea din recesiune. Pentru ca stabilitatea viitoare a economiei mondiale să nu fie afectată de noi puseuri inflaționiste transmise pe plan internațional, coordonarea măsurilor naționale pentru ieșirea din recesiune ar putea fi salutară.

Balanța de plăți. Întrucît o serie întreagă de țări în curs de dezvoltare riscă să întîmpine încă în 1975 dificultăți sporite în domeniul plăților internaționale, s-ar cere să fie luate de pe acum măsuri adecvate de sprijinire. Amploarea dificultăților va depinde însă și de măsura în care țările dezvoltate vor reuși să-și redrezeze cererea de importuri, atenuînd reducerea încasărilor țărilor în curs de dezvoltare. Pe de altă parte, alături de „facilitatea petrolieră” creată de FMI, alte mijloace financiare internaționale vor trebui mobilizate pentru a preîntîmpina dificultățile ce se pot ivi în țările în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol.

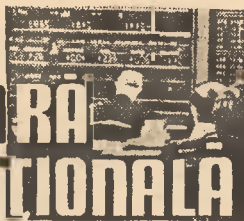
Petrodolari. Eventualitatea menționată mai sus poate constitui un cîmp de aplicare pentru petrodolari, care au reprezentat de altfel cea mai mare parte a fondurilor inițiale pentru crearea „facilității petroliere”. Este posibil ca fluxul de fonduri din țările exportatoare de petrol în celelalte țări în curs de dezvoltare să ajungă în 1975 la 10 miliarde de dolari. Cu cît mai larg vor fi difuzate astfel de fonduri în „lumea a treia” sub diferite forme și cu diferite destinații, „cu atît mai mare va fi cîștigul atît pentru cauza dezvoltării, cît și pentru stabilitatea economiei mondiale”. De asemenea, un volum sporit de petrodolari, sub formă de împrumuturi sau investiții, poate lua calea țărilor industriale.

Inflație. Creșterea inflaționistă a prețurilor în țările capitaliste dezvoltate continuă să majoreze costul importurilor pentru țările în curs de dezvoltare și să erodeze valoarea activelor lor externe. Mutarea recentă a accentului pe măsuri antirecesive în politica economică a țărilor dezvoltate sporește necesitatea unor acțiuni internaționale coordonate împotriva inflației, pentru a zăgăzui din vreme o nouă intensificare a ei și ca un preludeu la reglementarea situației în sfera monetară.

Așa cum arătăm, problemele imediate, de genul celor de mai sus, nu pot fi însă nicicum separate de aspectele de durată îndelungată ale procesului mondial de dezvoltare. Asupra acestora urmează să stăruie partea a doua a articolului. Realizarea de programe în soluționarea problemelor perspectivei apropiate va fi nu mai puțin un stimulent și o încurajare pentru abordarea mai eficientă a problemelor pe termen lung.

L. STROJA

PIAȚA MONETARĂ INTERNACIONALĂ

CURSORI

	Curs central	Curs la 28.12.1973	Curs la 18.08.1975	Curs la 22.08.1975	Abaterea a cursurilor valutei în ziua de 22.08.1975 față de cursul central din	Abaterea în % a cursului dolaramului față de nivelul diverselor valute în perioada 22.08.1975
Marca vest-germană	2,66904	2,6990	2,5780	2,5610	+ 4,22	+ 5,39
Francul elvețian	3,3855	3,2500	2,6680	2,6710	+26,75	+21,68
Francul francez	4,60414	4,7025	4,3790	4,3600	+ 6,0	+ 7,86
Yenul japonez	308,0	280,2	297,95	298,00	+ 3,36	- 5,98
Florinul olandez	2,78117	2,8260	2,6450	2,6260	+ 5,91	+ 7,62
Francul belgian	40,334	41,10	38,35	38,18	+ 5,64	+ 7,65
Lira italiană	523,50	607,0	668,70	666,50	-21,45	- 8,93
Lira sterlină ^{x)}	2,8952	2,3250	2,1050	2,1110	-27,09	- 9,20
Prețul surului 1973 ^{xx)}	-	103,87	162,25	161,80	-	-

x) Dolari pentru 1 liră sterlină
xx) Primul fixing

DUPA câteva săptămâni de continuă consolidare a dolarului S.U.A., perioada raportată s-a caracterizat printr-o accentuată instabilitate a acestuia. Valuta americană s-a menținut în jurul unor raporturi de 2,56—2,57 față de marca vest-germană, respectiv 2,66—2,76 față de francul elvețian.

Au existat factori care au stopat creșterea dolarului S.U.A. cum

ar fi: publicarea excedentului balanței comerciale a R.F.G. pe luna iulie, de 3,7 miliarde mărci vest-germane față de 3,09 miliarde cu o lună în urmă dar sub nivelul de 4,4 miliarde înregistrat în iulie 1974; unele aprecieri cu privire la faptul că relansarea economiei S.U.A. se va produce cu întârziere și nu în ritmul scontat.

Nivelul orientativ al dobinzilor pe piața eurovalutei în perioada 18—22 august 1975 (nivel minim și maxim)

VALUTA	Termen	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10%
DOLARUL S.U.A.	1 luna							6,125	6,9375			
	3 luni							7,250	7,625			
	6 luni							8,1875	8,500			
FRANCU ELVEȚIAN	1 luna	0,25		2,50								
	3 luni		2,125		3,4375							
	6 luni			3,5625		4,75						
MARCA VEST GERMANĂ	1 luna	2,000		2,75								
	3 luni		3,25		3,875							
	6 luni			4,125		5,000						

Alți factori au avut o influență pozitivă, menținând valuta americană pe pozițiile câștigate săptămânile trecute: publicarea cifrelor referitoare la creșterea produsului național brut cu o rată anuală de 1,6%, pe trimestrul al doilea față de un declin de 11,4% în primul trimestru; o cerere mai mare de dolari S.U.A. datorită în primul rând scăderii nivelului dobinzilor la eurodepozitele pe termene scurte în mărci vest-germane și franci elvețieni, ceea ce a determinat pe unii deținători ai acestor valute să renunțe la o parte din ele în favoarea valutei americane.

Așadar, situație incertă pe piețele valutare; menționăm însă că apariția unor noi factori cu influență pozitivă pentru dolarul S.U.A. printre care înregistrarea unui excedent al balanței comerciale a S.U.A. pentru luna iulie la nivelul lunii precedente ar putea determina o consolidare, în continuare, a valutei americane.

Anglia ^{x)}	11%	Italia	7%
Austria	6%	Japonia	7 1/2%
Belgia	6 1/2%	Luxemburg	6 1/2%
Canada	8 1/4%	Norvegia	5 1/2%
Danemarca	7 1/2%	Olanda	5 1/2%
Elveția ^{xx)}	4%	Suedia	6%
Finlanda	9 1/4%	S.U.A.	6%
Franta	9 1/2%	x) Dobinda minimă de împrumut	
R.F.Germania	4%	xx) Cu efect din 25 august a.c.	
Israel	6%		

Taxa oficială a scontului în vigoare la 22 august 1975

Dobinzile la depozitele în eurovalute au înregistrat modificări destul de importante, mai ales la francul elvețian. Unele măsuri luate de autoritățile elvețiene (printre care reducerea taxei scontului de la 4,5% la 4% începând cu luni 25 august a.c.) au influențat puternic piața depozitelor în franci elvețieni în sensul scăderii dobinzilor până la un nivel apropiat de zero, pentru perioadele de până la o lună. Se apreciază totuși că aceste nivele sînt de moment așteptându-se o creștere a acestora în viitorul apropiat.

Alexandru GHIBA

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Îngrășămintele chimice — actualitate și prognoză

CANTITATEA de elemente fertilizante produse în lume a atins în 1973/74 aproximativ 85 milioane de tone, țările capitaliste dezvoltate asigurând 61% din producție, cele socialiste 31%, iar statele în curs de dezvoltare numai 8%. Față de anii precedenți nu se consemnează modificări în ierarhia marilor producători de îngrășăminte; S.U.A., cu peste 22% din producția mondială, își menține poziția fruntașă, fiind urmate de U.R.S.S. cu 16%, Japonia — 6%, R. P. Chineză — 5% și R.F.G. — 4%.

Țările în curs de dezvoltare continuau să fie deficitare în îngrășăminte chimice în anul 1973/74, cînd au produs mai puțin cu 60% din necesarul lor de azot și fosfor și numai 20% din cel de potasiu. În perioada 1962/63—1972/73 aceste țări și-au extins consumul de îngrășăminte chimice într-un ritm mediu anual de 13%. Dar dintr-o serie de motive (rolul primordial avîndu-l prețurile exorbitante, care au depășit cu 300—400% nivelurile atinse în 1971) ele au

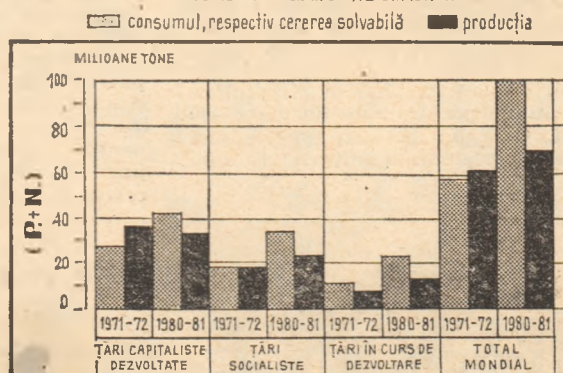
importat în anul agricol 1973/74 cantități mai mici, mărindu-se în felul acesta decalajul dintre necesar și consumul efectiv.

Se apreciază că cererea mondială de îngrășăminte va continua să crească foarte rapid. Prognozele efectuate, separat, de Banca Mondială, de O.N.U.D.I. și de British Sulphur Corporation indică — cu mici diferențe — o creștere a consumului mondial de îngrășăminte pînă în 1980/81 într-un ritm mediu anual de 6—7%; pentru țările în curs de dezvoltare se scontează mai mult decît dublarea consumului atins în anul 1971/72 (22,6 mil. tone, față de 9,6 mil. tone), ceea ce echivalează cu un ritm de creștere de 11%.

Raportînd volumul cererii solvabile de îngrășăminte chimice, prognoza pentru 1980/81, la capacitățile de producție existente la finele trim. III 1973 rezultă, potrivit Băncii Mondiale, un deficit pe glob la orizontul de prognoză de circa 29,2 milioane de tone, din care 18,8 mil. t azot și 10,4 mil. t fosfor (vezi graficul alăturat).

Pentru prevenirea deficitului mondial de îngrășăminte chimice, Conferința mondială a alimentației de la Roma (noiembrie 1974) a propus asigurarea unei mai operative aprovizionări cu îngrășăminte chimice a țărilor „lumii a treia”, prin înfiin-

DECALAJUL DINTRE POTENTIALUL DE PRODUCȚIE ȘI NECESARUL DE ÎNGRĂȘĂMÎNTE (N, P) LA HORIZONTUL 1980-81, ÎN COMPARAȚIE CU REALIZĂRILE EFECTIVE DIN 1971-72

Sursa: E/Conf, 65/4; pag. 42-43 (date prelucrate)

țarea unui fond comun de îngrășăminte și mobilizarea de ajutor financiar și tehnic destinat acestui scop, precum și prin creșterea gradului de folosire a capacităților de producție existente în aceste țări (utilizate, în 1973/74, în proporție de 60—65%). Construirea unor noi capacități de producție atît în țările consumatoare de îngrășăminte, cît mai ales în cele unde există materii prime disponibile ar permite totodată valorificarea unor resurse natura-

le îrosite în prezent sau folosite numai parțial. După unele calcule făcute de Banca Mondială, investițiile care ar trebui realizate pentru extinderea capacităților de producție în industria îngrășămintelor chimice se ridică, numai în perioada 1975—1980, la 5 miliarde dolari, cifra putînd ajunge la 6,5 miliarde dolari, dacă se ține seama de conjunctura inflaționistă actuală.

Dragoș LUCHIAN
Rădăuți

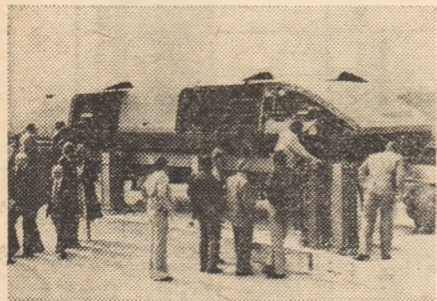
R.P. Chineză: agricultură la mare altitudine

ÎN Regiunea Autonomă Tibet din R.P. Chineză, acolo unde în trecut grâul de toamnă nici nu era cunoscut, în prezent suprafețele cultivate cu această cereală cresc an de an, ajungând în 1974 la 21,3 mii ha. Producția cerealiară obținută anul trecut a fost de aproape 2,5 ori mai mare decât cea realizată în 1958. Acest rezultat se datorează eforturilor de aclimatizare a grâului, pentru a obține soiuri rezistente la condițiile vitrege ale climei din văile râurilor, ogoarele fiind situate în proporție de 70% la altitudini de 3000—4100 m. Datorită îmbunătățirii dotării tehnice a agriculturii, folosirii îngrășămintelor și construirii unor sisteme de irigații, chiar și în asemenea zone aparent nefavorabile culturii grâului de toamnă au fost recoltate — de pe cea mai mare parte a terenurilor cultivate — peste 3000 kg/ha, iar de pe unele loturi — peste 10 000 kg/ha. Ceea ce a permis ca, în locul subnutriției de altădată din zona respectivă, să se realizeze nu numai satisfacerea nevoilor locale în cereale, ci și surplusuri, vindute de țărani statului.

Cursa contra... automobilului

DIN ce în ce mai nesatisfăcuți de bătrînul automobil cu explozie care îi transportă sîrguincios de atîtea decenii, oamenii se străduiesc de multă vreme să-i găsească înlocuitori cu performanțe superioare.

După tentative neconcludente de a acorda automobilele electrice sau cele pe pernă de aer, iată că în prezent încearcă să-și croiască drum spre răspîndire și permanentizare vehiculele cu suspensie magnetică. Cel din imagine — „Komet“ — realizat în R.F.G. a stabilit recent un record de viteză: 332 km pe oră, iar constructorii speră că pînă la sfîrșitul anului va atinge performanțe de peste 400 km pe oră. Conceput pe baza unei tehnici noi (suspensia și ghidajul sînt asigurate de

forța electromagnetelor), autovehiculul se deplasează fără a intra în contact material cu șoseaua. Aceasta, în viziunea unor specialiști, deschide noi perspective automobilismului care, în viitorul nu prea îndepărtat, va putea să se dispenseze de costisitoarea rețea de autostrăzi necesară astăzi asigurării unui trafic fluent. Misiunea autostrăzilor va putea fi preluată de drumuri mult mai ieftine, realizate cu un consum mult redus de materiale, și cu o durată de exploatare incomparabil mai lungă decât cea a actualelor șosele.

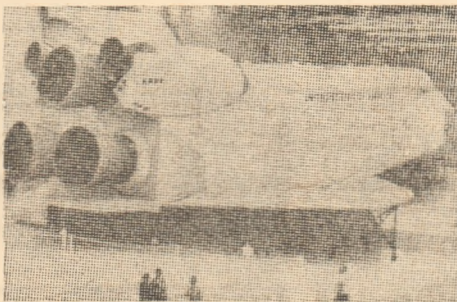
Bulgaria: alocații anti-poluare

ÎN BULGARIA se depun eforturi considerabile pentru protejarea de poluare a aerului, apei și solului în zonele urbane și în centrele industriale, precum și a apei din regiunea litoralului Mării Negre. Din 1971 și pînă în prezent au fost amenajate 150 de stațiuni de epurare, volumul apelor epurate crescînd în acest interval de patru ori. O atenție specială a fost acordată centrului metalurgic Pernik, unde s-a reușit să se reducă de 9 ori concentrația de praf din aer, de 8 ori cea de anhidridă sulfurică și de 10 ori cea de hidrogen sulfurat.

În cincinalul următor se prevăd alocații sporite de la buget pentru protecția mediului înconjurător, aflîndu-se în studiu amenajarea a încă 50 de stații de epurare, aplicarea unor măsuri de combatere a zgomotului, de valorificare a reziduurilor industriale etc.

Odissea spațială continuă

ÎNCHEIEREA programului „Apollo“ nu semnifică o abandonare a zborurilor spațiale americane, ci doar o reorientare a eforturilor spre soluții tehnice mai puțin costisitoare. Potrivit oficialităților N.A.S.A., următorul program prevede zboruri cu „navete“ spațiale, aflate deja într-o fază

avansată de construcție. Spre deosebire de vehiculele folosite pînă acum, care deveneau inutilizabile după încheierea zborului, noile nave (în fotografie) vor putea fi folosite pentru peste 100 de misiuni de zboruri circumterestre durînd între 7 și 30 de zile. Concepute să decoleze ca o rachetă și să aterizeze ca un avion, acestea vor putea lua la bord pînă la șapte astronauți și oameni de știință și vor fi folosite pentru misiuni de cercetare independente, pentru plasarea de sateliți pe orbite în jurul pămîntului, pentru salvarea unor echipaje „naufriate“ etc. Primele zboruri sînt prevăzute pentru anul 1979.

Forța propulsoare a petrolului

CONFORM clasificării anuale a revistei americane *Fortune*, societățile petroliere au dominat clasamentul celor mai mari corporații industriale din lumea capitalistă în 1974. Ele au fost propulsate pe locuri fruntașe în clasament de sporirea însemnată a cifrei lor de afaceri după scumpirea petrolului.

Dintre primele 10 companii, clasificate după cifra de afaceri, numai General Motors (locul 3) și Ford Motor Co. (locul 4) nu sînt companii petroliere. Din totalul de 50 companii cuprinse în clasament 18 se ocupă într-un fel sau altul de petrol și acestea le revine jumătate din totalul cifrei de afaceri și două-treimi din venitul net al principalelor societăți multinaționale.

Din cele 50 companii, 24 își au sediul în Statele Unite. Lor le revin 57% din vânzările totale ale grupului, 53% din active, 52% din salariați și 68% din profituri. Anglia și R.F.G. sînt următoarele reprezentate — cu cite 5 companii fiecare. Patru firme japoneze și trei franceze se află de asemenea printre cele 50.

Fortune mai menționează de asemenea că, dintre cele mai mari 300 firme industriale din afara Statelor Unite 74 sînt japoneze, 53 engleze, 46 vest-germane, 30 franceze și 13 suedeze.

Cehoslovacia: export sportiv

ȚARĂ industrială dezvoltată, Cehoslovacia se afirmă pe piața mondială nu numai prin mașini și utilaje complexe, ci și prin mărfuri de larg consum, ca de pildă cele destinate practicării unor sporturi sau recreării. Se prevede, astfel, că în cursul acestui an Cehoslovacia va exporta 12 milioane de mingi de tenis, respectiv circa patru cincimi din producția sa totală. Totodată, cu o producție zilnică de 40 000 de baloane de cauciuc pentru copii Cehoslovacia se plasează pe primul loc în lume, exportînd aproape totalitatea lor în 80 de țări de pe glob. Tot către export este orientată o bună parte din producția de caschete de baie și alte articole cu caracter sportiv.

Chiriașii, șeriful și Richard al III-lea

RECESIUNEA economică ce s-a abătut în ultimul an asupra Marii Britanii, ca și asupra celorlalte state occidentale industrializate, a afectat în primul rînd păturile cele mai sărace și mai năpăstuite ale populației. După cum relatează presa insulară, la Londra peste 30 000 de persoane rămase în stradă datorită creșterii chiriilor, șomajului și inflației au ocupat, ajunse la exasperare, sute de apartamente vacante ale căror proprietari așteaptă conjuncturi mai favorabile pentru a le închiria. La întrebările ziariștilor toți cei în cauză au răspuns: „nu avem cu ce plăti actualele chirii exorbitante“. Solicitat de proprietari să intervină, adjunctul șerifului Londrei, a cărui funcție datează din secolul al X-lea, a precizat că întrucît o lege adoptată sub domnia lui Richard al III-lea califică drept infracțiune doar intrarea prin forță pe o proprietate străină, nu pot fi intentate acțiuni juridice decât în cazurile în care se prezintă dovezi că s-a făcut uz de forță sau au fost comise stricăciuni. Or, toți cei 30 000 de nevoiași au intrat pașnic în apartamentele care stăteau neocupate de ani de zile.

Lumina solară și capacitatea de muncă

NUMEROSI arhitecți moderni consideră fațadele lipsite de ferestre pentru noile construcții de școli, universități și clădiri administrative drept o soluție constructivă optimă. Nu însă și medicii care avertizează tot mai insistent împotriva excluderii luminii solare din spațiile de muncă. Experiențele medicale au demonstrat o reducere a intensității metabolismului la persoanele care lucrează în încăperi iluminate artificial, precum și o slăbire a capacității de muncă. Iată de ce medicii pledează pentru o arhitectură care să asigure pătrunderea nestînjinită a luminii zilei, mai ales în școli.

TĂRILE CEL MAI SLAB DEZVOLTATE

Vasile Răsinaru. Pitesti — Grupul țărilor „cel mai grav afectate”, pe care le-ați găsit menționate în „Revista economică” (nr. 33/1975, p. 27), nu este identic cu grupul țărilor „cel mai slab dezvoltate” dintre cele în curs de dezvoltare, deși o serie de state figurează și în unul și în celălalt. În primul caz este vorba de gradul de afectare a economiei naționale de către fenomenele de criză din ultimii ani, în cazul al doilea de nivelul de dezvoltare al economiei.

O listă de 25 de țări cel mai slab dezvoltate a fost alcătuită în 1971 de Comitetul pentru planificarea dezvoltării, din cadrul O.N.U., și aprobată de Adunarea Generală prin rezoluția 2768 (XXVI). Lista a fost întocmită pe baza următoarelor criterii: nivelul foarte scăzut al venitului pe locuitor (de cele mai multe ori sub 100 de dolari), ponderea scăzută a industriei prelucrătoare în produsul intern brut (indeobște sub 10%) și nivelul scăzut de alfabetizare (în cele mai multe cazuri, sub 10% din populația adultă). Au fost incluse următoarele țări: Afganistan, Bhutan, Botswana, Burundi, Ciad, Dahomey, Etiopia, Guineea, Haiti, Laos, Lesotho, Malawi, Maldive, Mali, Nepal, Niger, Ruanda, Sikkim, Somalia, Sudan, Uganda, Tanzania, Volta Superioară, Samoa de Vest, R. A. Yemen. Populația acestor 25 de țări este estimată la 159 milioane (1973), reprezentând circa 8,7% din totalul locuitorilor țărilor în curs de dezvoltare. În 1973 țările cel mai slab dezvoltate aveau un PNB mediu pe locuitor de 96 de dolari (în prețurile din 1972), față de 247 de dolari pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare și 3441 de dolari în țările capitaliste dezvoltate.

La sesiunea sa (a 11-a) din aprilie 1975, Comitetul pentru planificarea dezvoltării a sugerat ca la lista inițială de mai sus să fie adăugate alte patru țări: Bangladesh, Gambia, Republica Africa Centrală și R.P.D. Yemen. Aceasta ar mări populația țărilor cel mai slab dezvoltate la 239 milioane, respectiv la 13% din populația țărilor în curs de dezvoltare. La aceeași sesiune, Comitetul a apreciat că, în lumina criteriilor stabilite, două sau trei țări (nespecificate) din lista inițială ar trebui să fie eliminate din grup, dar că aceasta nu ar trebui să se facă înainte de sfârșitul actualului Deceniu al dezvoltării.

Din cele 25 de țări inițial clasificate ca cel mai slab dezvoltate, 17 fac parte și din grupul țărilor cel mai grav afectate de perturbările care s-au produs în economia mondială, în anii 1973—1974, îndeosebi în materie de prețuri și balanțe de plăți. Este vorba însă și de țări lovite de calamități naturale sau amenințate de foamete ca urmare a stagnării producției agricole. Clasificarea unor țări ca „cel mai grav afectate” a fost asumată de un organism al O.N.U. creat în mai 1974, după cea de-a 6-a sesiune specială a Adunării Generale a cărei rezoluție cerea Secretarului general să lanseze o operațiune de urgență pentru a veni în ajutorul respectivelor țări. Noul organism — U.N.E.O. (United Nations Emergency Operation) a întocmit o listă cuprinzând la finele anului trecut 33 de țări ale căror nevoi au fost determinate în general în funcție de sumele necesare pentru finanțarea deficitului balanței lor de plăți în 1974 și 1975. Aceste țări, în ordinea măririi PNB pe locuitor (în dolari, 1971) sunt: Ruanda — 60, Bangladesh — 70, Mali — 70, Somalia — 70, Volta Superioară — 70, Ciad — 80, Etiopia — 80, Guineea — 90, R. A. Yemen — 90, Dahomey — 100, Lesotho — 100, Niger — 100, Sri Lanka — 100, India — 110, Tanzania — 110, Haiti — 120, Laos — 120, R.P.D. Yemen — 120, Cambodgia — 130, Pakistan — 130, Sudan — 130, Republica Malgășă — 140, Republica Africa Centrală — 150, Kenya — 160, Mauritania — 170, Camerun — 200, Sierra Leone — 200, Ghana — 250, Senegal — 250, Honduras — 300, Salvador — 320, Coasta de Fildeș — 330, Guyana — 390.

Criteriul de bază folosit la întocmirea listei a fost un deficit scontat al balanței de plăți de cel puțin 5% din suma importurilor. De asemenea, au fost luate în considerare numai țările cu un PNB pe locuitor sub 400 de dolari. Lista este revizuită periodic pentru a se ține cont de evoluția continuă a situației. În aprilie au fost adăugate următoarele 8 țări: Burundi — 60, Afganistan — 80, Birmania — 80, Uganda — 130, Samoa de Vest — 140, Insulele Capului Verde — 180, Egipt — 220, Mozambic — 280.

U.R.S.S. :

Un trilion de kWh

Iftimie Popa. Iași — În ultimele trei decenii capacitatea instalată totală a centralelor electrice a crescut de douăzeci de ori, urmând să ajungă la sfârșitul acestui an la 220 milioane kW, iar producția de energie electrică furnizată de ele în 1975 va însuma un trilion (1000 de miliarde) de kWh.

Concomitent cu creșterea ei cantitativă, producția de energie electrică cunoaște însemnate schimbări structurale. Astfel, asistăm la o intensă deplasare spre Est a bazei electro-energetice.

În partea asiatică a Uniunii Sovietice funcționează puternicele hidrocentrale de la Bratsk (capacitate instalată 4,5 mil. kW) și Krasnoarsk (6 mil. kW) și se află în construcție hidrocentralele de la Saian—Susenskoe (6,4 mil. kW), Ust—Ilmsk (4,3 mil. kW), Toktogul (1,2 mil. kW) și Nurek (2,7 mil. kW). Capătă contur proiecte privind construirea, în perspectivă, a unei serii de alte hidrocentrale în Siberia și în republicile din Asia centrală (pe fluviile Ionisei și Lena, pe riurile Vahs și Piandj).

Paralel cu schimbarea repartiției geografice a producției de energie electrică, au loc modificări și în structura surselor de obținere a acesteia. În

prezent, peste 80% din producție este furnizată de termocentrale, care funcționează în esență pe bază de cărbune; ponderea hidrocentralelor a scăzut, în ultimii cinci ani, de la 18,2% la 14,6%. În ceea ce privește centralele atomice, ponderea acestora va spori în perspectivă, intrucât în următorii 10—12 ani se prevede punerea în funcțiune a unor noi capacități atomice de 30 mil. kW. În sfârșit, se desfășoară un proces de concentrare a capacităților, îndeosebi pe baza realizării de agregate tot mai puternice; în prezent, în Uniunea Sovietică numărul uzinelor electrice depășind de o capacitate de un milion kW și peste, a trecut de cincizeci.

Armonizare

fiscală

Ilie Strungaru. Mărășești — Reducerea deosebirilor dintre țările C.E.E. (Comunitatea Economică Europeană, sau Piața Comună), face parte din obiectivul mai larg al integrării vest-europene de apropiere a legislațiilor naționale în scopul declarat al egalizării condițiilor de concurență pentru întreprinderile capitaliste. Această „armonizare” vizează, alături de sistemul fiscal, și diferitele cote de impunere. Prin aderarea Angliei, a Danemarcei și a Irlandei la Piața Comună inițială a „celor 6”, gradul de complexitate al problemei a crescut și mai mult. Datele cele mai recente arată că, în cadrul tendinței generale de creștere a fiscalității, în C.E.E. se produc noi diferențieri. În perioada 1968—1973 procentul de creștere a variat între 8 în cazul Angliei și 56 în cel al Danemarcei. Fiscalitatea s-a mărit în această perioadă cu 19% în Italia, 33% în Franța, 39% în Irlanda, 44% în Belgia, 45% în R.F.G., 47% în Olanda și 52% în Luxemburg. Propoziția impozitelor indirecte în totalul fiscalității variază între 27% în Olanda și 58% în Irlanda, cea a impozitelor directe între 18% în Franța și 58% în Danemarca.

Papua —

Noua Guinee

Cezar Pislaru. Craiova — Acest teritoriu, în prezent sub mandat australian, dar care își va dobândi independența la 16 septembrie a.c., ocupă jumătatea răsăriteană a insulei Noua Guinee (a doua insulă ca mărime de pe glob, după Groenlanda) și o serie de insule vulcanice din apropiere, situate în zona de Vest a Oceanului Pacific. Papua a fost o colonie britanică, cedată în 1906 Australiei (devenind „teritoriu extern” al acesteia), în vreme ce Noua Guinee a fost colonie germană. În 1919 Noua Guinee devine teritoriu sub mandat al Ligii Națiunilor (din 1946 sub tutela O.N.U.), administrat de Australia. Din 1949 cele două teritorii, cu o suprafață totală de 461 691 km² și o populație de 2,56 milioane de locuitori, sînt administrate în comun. Activitatea legislativă este exercitată de un parlament unicameral — Camera Adunării — cu 100 membri, aleși prin vot direct pe o perioadă de trei ani, care numește ca-

binetul. Centrul administrativ al insulei este Port Moresby. Clima este ecuatorială. Ca resurse agricole principale cităm: cafea (30 mii t), cacao (23 mii t), nuci de cocos, copra, cauciuc natural, iar ca resurse minerale — aurul și argintul.

Apă de răcire

Mihail Dorniceanu. Brăila — Apa de răcire, rezultată din funcționarea centralelor termice clasice sau a celor nucleare, își găsește tot mai numeroase utilizări economice. Pe lângă termoficarea cartierelor de locuințe sau a instituțiilor, într-un alt domeniu — agricultura — folosirea apei calde depășește în prezent domeniul serelor, fiind în curs de experimentare o serie de noi utilizări promițătoare. În Franța, de pildă, s-a reușit pe această cale să se scurteze (cu o lună-două) perioada de vegetație și coacere la o serie de culturi, ca cea a sparanghelului, cartofului sau căpsunilor, experiențele exlnzindu-se la porumb și soia. Se apreciază că cele mai favorabile rezultate se obțin în perioade de intemperii, prin combinarea încălzirii solului (cu ajutorul conductelor îngropate) cu irigația directă între loturile însămintate. În Japonia se dezvoltă o industrie de piscicultură, cu ajutorul apei calde deversate în Oceanul Pacific. Astfel, după languste, a venit rândul crevetelor, plăticilor și altor specii de a fi crescute, în cantități industriale, în bazine încălzite. Experimente similare se efectuează în Franța, S.U.A., Canada și alte țări.

Sistemul economic latino-american

Raluca Ștefănescu. București — Sistemul economic latino-american (S.E.L.A.), a cărui creștere a fost aprobată în unanimitate la începutul acestei luni de reprezentanții a 25 de țări din America Latină, întruniți în capitala Panamei, își propune să contribuie la întărirea colaborării dintre țările din zonă, în scopul de a accelera dezvoltarea lor economică și socială. Rezoluția adoptată cu această ocazie menționează că S.E.L.A. va milita pentru stabilirea unor relații echitabile, bazate pe egalitatea în drepturi între țările lumii, pentru protejarea bogățiilor lor naționale, îndeosebi împotriva tendințelor acaparatoare ale companiilor multinaționale.

Probleme de drept din practica judiciară a Colegiului de jurisdicție și Minister public al Curții Superioare de Control Financiar (III)

IX. Paguba născută din neexecutarea unui contract civil. Condițiile în care este antrenată răspunderea materială.

În conformitate cu dispozițiile art. 969 din Codul civil, convențiile regulat încheiate au putere de lege. Creditorul are dreptul — potrivit art. 1073 din același cod — de a dobîndi îndeplinirea exactă a obligației și, în caz contrar, dreptul la dezdăunare.

În cazul în care unitatea (în speță, biroul executiv al consiliului popular comunal) a încheiat, în condițiile legale, un contract civil de antrepriză de lucrări cu o persoană care conducea o echipă de muncitori constructori, care nu și-a îndeplinit însă integral obligațiile asumate, unitatea are la dispoziție mijloace juridice adecvate pentru a obține, fie executarea contractului, fie dezdăunarea sa.

Pînă la epuizarea acestor căi legale împotriva debitorului obligației de a face nu este antrenată răspunderea materială a persoaneilor care au dispus efectuarea plății — prevăzută în contract — intrucît prejudiciul, eventual, suferit de unitate prin neexecutarea integrală a lucrărilor poate și trebuie reparat cu prioritate pe seama celorlalte părți con-

tractante, prin mijloacele puse la dispoziție de lege. Numai în măsura în care nu s-ar putea dobîndi îndeplinirea acelor obligații, din cauză că acțiunea contractuală este prescrisă ori pentru că obținându-se rezoluția convenției încheiate și, în consecință restituirea sumelor încasate fără contraprestație, debitorii s-ar găsi insolvari, s-ar putea trece la recuperarea prejudiciului de la persoanele care, din culpă, au înlesnit producerea pagubei.

Stabilirea culpei în atare condiții este desigur o problemă de fapt. Se pot reține totuși ca elemente conturînd existența vinovăției, împrejurarea că la încheierea contractului s-ar fi procedat cu o gravă ușurință în alegerea celeilalte părți contractante, ori, situația în speță, că s-a onorat integral valoarea contractului deși executantul nu și îndeplinea în momentul efectuării plății decît parțial obligațiile asumate.

Material întocmit de un colectiv de judecatori financiari și procurori financiari din Colegiul de jurisdicție și Minister public al Curții Superioare de Control Financiar.

Indemnizația pentru concediul de odihnă

GH. IONESCU, Curtea de Argeș — La stabilirea retribuiții medii, din ultimele 12 luni premergătoare plecării în concediu, nu se includ nici sumele primite ca premii anuale (gratificații) și nici sumele primite drept premii în cursul anului. Menționăm că la stabilirea premiului anual (a gratificației) se ia în considerare și retribuiția tarifară corespunzătoare perioadei cit personalul se află în concediu de odihnă, iar premiile acordate în cursul anului, au caracter ocazional, de aceste premii beneficiind numai personalul care are realizări deosebite în muncă.

Experiențe în actualitate

(Urmare din pag. 13)

ritatea lor în cooperativele cu situație economică grea. Aceasta are o importanță deosebită pentru consolidarea economică a cooperativei slab dezvoltate. La definitivarea structurii producției acestor cooperative se poate urmări creșterea veniturilor fără ca unele sarcini de plan să stingherească cultivarea acelor plante care valorifică cel mai bine terenurile respective.

În al cincilea rînd, această lucrare poate servi și la luarea unor decizii de politică economică, care să înlătore unele neajunsuri privind prețurile de cumpărare ale produselor agricole. Soluția obținută permite cunoașterea claselor de favorabilitate pe care se cultivă fiecare plantă în fiecare cooperativă. De aici rezultă prețurile la care se realizează tona de produs în fiecare cooperativă.

Analizînd prețul de cost și cel de valorificare, se constată că unităților din consi-

Retribuție

GABRIEL BLĂJAN, Pitești — Drepturile pe care le-ați primit în cursul activității și anume sporul de șantier, de izolare, plata pentru orele care au depășit programul normal de lucru de 8 ore, precum și premiile, nu se includ în retribuiția tarifară de încadrare, astfel că nu se iau în calcul, la stabilirea bazei de calcul a altor drepturi.

Pentru intervenția ce ne-o cereți, în temeiul legii nr. 20/1971, vă puteți adresa Comitetului executiv al consiliului popular, arătînd — pe de o parte — veniturile pe care le aveți iar, pe de altă parte, sarcinile familiare.

liile intercooperatiste Valea lui Mihai, Sălonța, Secueni li se asigură o rată a beneficiului de porumb în jur de 100%, în timp ce în unele cooperative din consiliile Beiuș, Sudrigiu sau Holod, în situația valorificării condițiilor naturale în același grad cu cooperativele din consiliul Valea lui Mihai, se înregistrează pierderi de circa 50% sau chiar mai mult. În aceste condiții, decalajul între cooperativele consolidate din punct de vedere economic și cele slabe crește. S-ar putea stabili însă o rată a beneficiului egală pentru toate cooperativele care obțin rezultate pe măsura condițiilor existente, diferențiînd prețul de valorificare a tuturor produselor, fără a crește prețul mediu stabilit pe țară.

În al șaselea rînd, raportînd rezultatele obținute în județul Bihor la agricultura țării, rezultă că prin înlăturarea repartizării teritoriale după această metodologie, cheltuielile de producție s-ar putea reduce cu circa 3 miliarde de lei anual, iar producția agricolă ar putea crește cu circa 4 milioane de tone de diferite produse agricole.

În al șaptelea rînd, experimentul înlăturat în județul Bihor a dovedit că avem posibilitatea ca sarcinile agriculturii pentru perioada 1976—1980 să fie repartizate de la nivel central pe județe și de aici pe unități și subunități de producție agricolă cu ajutorul acestei metodologii.

revista economica

editată de

CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
Economice

Sumarul numărului 35/29 august 1975

— Documentele Congresului al XI-lea — ghid în acțiune. Procesul dispariției treptate a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală (L. Pop)	1
ECONOMIE NAȚIONALĂ	
— Cincinalul 1976—1980 : Orientări, ritmuri, eficiență. Direcții de acționare pentru întărirea continuă a monedei naționale (acad. V. Malinschi)	3
— Creșterea eficienței economice — factor accelerator al dezvoltării României în ritm intens (G. Lazoride)	6
— Anchetă „R.E.” în 32 de întreprinderi și centrale industriale pe tema : În ce stadiu vă aflați cu încheierea contractelor de aprovizionare tehnico-materială pe 1976 ? (I) (V. Boescu, L. Țintea)	9
— Cronica întrecerii	
— Comentariu la un grafic	
— Experiențe în actualitate : Utilitatea metodelor economico-matematice în repartizarea producției agricole (dr. ing. V. Hălmăjan)	12
— Punctele mobile de desfacere (G. Hașeganu)	14
CONDUCERE-ORGANIZARE	
— Învățămînt-cercetare-produție : Particularități ale creșterii eficienței procesului de integrare relevate de un studiu comparativ realizat la universitățile din Craiova și Timișoara (L. Turcu)	15
— Forumul Internațional al Ciberneticii (ing. C. Bilciu)	18
TEORII-IDEI	
— Tehnici cibernetice de proiectare și analiză a activității unităților economice (II) (dr. ing. Șt. Birlea)	19
— Școli-curenți-economiști : Semnificația operei lui List în gîndirea economică (I) (A. Spiridon)	22
ECONOMIE MONDIALĂ	
— Cooperarea pe plan european pentru protejarea mediului înconjurător (prof. V. Ianovici)	24
— Tendințe-conjuncturi	26
— Pe agenda ONU : Lichidarea subdezvoltării, cerință primordială pentru progresul întregii omeniri (I) (L. Stroja)	27
— Piața monetară internațională	29
— Statistică internațională	
— Mondorama	30
— Curier, Întrebări-Răspunsuri	31
— Curier economic-legislativ	32

COLEGIUL DE REDACȚIE :

Virgiliu Angheliescu (secretar general de redacție), Stere Gioga, Ionița Olteanu (redactor șef adjunct), Maria D. Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

olile se deschid toamna, dar

uniforme școlare

se pot cumpăra de pe acum, spre a evita aglomerația din zilele premergătoare începerii noului an școlar.

Magazinele de confecții și raioanele specializate ale comerțului de stat vă pun la dispoziție întreaga gamă de uniforme școlare, în toate mărimile.

**NU LĂSAȚI PE MIINE! CUMPĂRAȚI CHIAR AZI
COPILOR DV. UNIFORMELE ȘCOLARE DE CARE
AU NEVOIE**

MAGAZINUL TUTUROR

I.C.S. magazinul universal

„BUCUREȘTI”

str. Bărăției nr. 2

vă oferă prin unitățile și raioanele sale
sortimente variate de :

- Țesături din bumbac, lână și mătase
- Tricotaje—lenjerie
- Confeccii și încălțăminte pentru adulți și copii
- Galanterie
- Articole metalo-chimice, televizoare, aparate de radio, biciclete, frigidere, articole sportive
- Articole de parfumerie și cosmetice

Magazinul este deschis zilnic de la 7 la 22 ;
duminica, de la 8 la 13.